HÚSVÉTI SZÁM: 60 OLDAL — 20 FILLÉR

DEBRECZENI UJSÁG

Előfizetési ára egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, negyedévre 6 pengő, egy hóra 2 pengő, egyes szám ára hétköznap 8 fillér, vasárnap 16 fillér

HAJDUFÖLD
KER. POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség, kiadóhivatal és apróhirdetések felvételi helye: Piac-utca 56. szám (Vármegyeháza mellett). Telefon: 21-90, telefon este 10 órától: 23-48. szám

(TRIANON 17.) 1937 MÁRCIUS 28. VASÁRNAP XLI. ÉVFOLYAM, 70. SZÁM.

Húsvét

Írta:
vitéz BESSENYEI LAJOS DR.

Még a legboldogtalanabb ember is megdöbben a halál gondolatától és reménykedve kapaszkodik a feltámadás hitébe. Az elmúlás mindnyájunk számára a kikerülhetetlen csapás és átok, az újjászületés pedig a sóvárogva, csengve kért ajándék és áldás. De — és ezen a kötőszón rendkívül erős, szinte harsogó hangsúly van — vajjon van-e, lesz-e csakugyan feltámadás? Az emberi kételkedés nem kisebb semmivel a kebelünkben hordozott reménykedésnél. Sőt a többségnél mindenesetre erősebb a bizonytalankodó vélemény, mely fejcsóválva áll meg a húsvét reggeli üressé vált sziklasír mellett. A tizenegy apostol közül tíz hitt Jézus feltámadásában, csak egy, Tamás, volt a tagadás mellett, mindaddig, amíg érzékszerveivel meg nem győződött helytelen feltevéséről. A mai keresztyénségben talán fordítva igaz ez az arány: tízszer több a kételkedő, mint a hivő?

Pedig a természet egyetemes törvénye is a húsvéti nagy csudát bizonyítgatja. Hogy is mondja Pál apostol? „Balgatag! amit te vetsz, nem elevenedik meg, hanem ha megrothadának. Épenígy a halottak feltámadása is. Elvettetik romlandóságban, feltámasztatik romolhatatlanságban". (Kor. I. 15. 36, 42.). Ezekben a szavakban egy megcáfolhatatlan természeti törvény van megállapítva és kifejezve. Minden növényi mag, amit a földbe belevetünk, ott feloszlik, megrothad és így lesz belőle új életnek tárháza. Miért lenne ez alól kivétel az ember, az emberi test? Hiszen a természet törvényei egyetemes jellegűek, áthatják a természet egész világát, csak a szükségszerű módosulás terjeszkedik ki bennök. De ezt az egyetemes természeti törvényt Jézus önfeláldozása, váltságúl történt halála és ebből húsvét hajnalán történt feltámadása reánk, emberekre nézve, ki is emelte a közönséges többi törvények közül és megtette a keresztyén egyház fundamentális tételévé, amikor örökre ténnyé rögzítette: meghalunk, de fel is támadunk! Hiszünk, vagy nem hiszünk, kételkedünk, vagy nem kételkedünk, az mindegy: fel fogunk támadni mindnyájan, csak a jók az örök üdvösségre, a gonoszok az örök kárhozatra. Közben, a halál után, por és hamu leszünk, megrothadunk, de az új életbe ezen a szükségszerű átmeneten jutunk el.

A magyar nemzetnél, ha nem is fizikailag, testileg, hanem pszychikailag, lelkileg, ezer éven át ez a körforgás már többször megvolt. Elestünk, mélyre zuhantunk, szinte megrothadtunk, s aztán kezdtünk felkelni, emelkedni, újra éledni. Ilyenek voltak a tatárjárás, a török hódoltság, amikből lassan-lassan kievickéltünk. Most benne vagyunk a trianoni bukásban. De mintha kezdenénk innen is egyenesre felállani, megindúlni a rettenetes mélységből a nagyon távoli és szörnyen meredek magasság felé? Ki tudja — emberi ész nem, — hogy valóban így van-e már? De az bizonyos, hogy így lesz, így kell lenni. 1918 ősze és 1919 tavasza számunkra nagy rothadás volt, talán súlyosabb minden hasonló előző elenvészésünknél és így szükségszerűleg jönni kell egyszer az új életrekelésünknek is.

A húsvéti üres sírbolt ezt a határtalanúl örvendetes bizonyosságot adja az egyes embernek is, szerencsétlen nemzetünknek is.

Dr. Benkő Géza fölényes győzelme várható a keddi hajdúnánási választáson

A választókerület közönsége impozáns tömegekben állt a Nemzeti Egység jelöltje mellé

Utólsó fejezetéhez jut el kedden a hajdúnánási választás, amikor a szavazó polgárság az urnák elé járulva teljesíti alkotmányos kötelességét és leadandó szavazatával eldönti, ki képviselje az országgyűlésben Hajdúnánás, Balmazújváros, Hajdúhadház és Téglás hajdúsági magyar népét. Előre kell bocsátanunk, hogy **a választópolgárságnak ez a döntése** a két küzdő párt közül, a háromhetes agitációs tevékenység felvilágosító munkája alapján és a polgárság túlnyomó többségének állásfoglalása folytán **a Nemzeti Egység Pártjának fogja meghozni az impozáns győzelmet.** Ezt igéri a kerület közvéleményének egységes hangulata, amely a hajdúnánási születésű, a megye lakosságának helyzetét legalaposabban ismerő dr. Benkő Géza személye mellett olyan impozáns lelkesedéssel nyilatkozott meg, amilyenre alig volt még példa a magyar választási küzdelmek sorozatában. Ezzel a páratlan népszerűséggel és közmegbecsüléssel, amely dr. Benkő Gézát szülőföldjén és közéleti munkásságának több évtizedes színhelyén körülveszi, magyarázható, hogy a hajdúnánási választás mindvégig megmaradt az elvi politikai küzdelem legnemesebb keretei között és még az ellenzéki pártvezetőség is kénytelen volt elismerni, hogy a Nemzeti Egység választási vezérkara és jelöltje a legkorrektebb eszközökkel készítette elő és szervezte meg ezt a választási kampányt.

De éppen mert egy ilyen tiszta és minden zavaró momentumtól mentes választáson is **el kell bukni az olyan jelöltnek, aki nem tudta megnyerni a maga számára a közvélemény bizalmát,** érthető meg az, hogy a vesztésre álló ellenzéki párt kortesvezéreinek idegei a küzdelem finisében felmondták a szolgálatot és olyan taktikázásra vezettek, ami már egyáltalában nem méltó az eddig részükről is tanúsított kifogástalan magatartáshoz. Most a választás utólsó napjain kezdenek mutatkozni az ellenzék részéről a csatavesztés kísérő tüneteiként azok a jólismert kortesfogások, amelyek már nem valók egyébre, mint könnyelmű zavarkeltésre, pedig tudhatnák, hogy a józan, komoly választópolgárságot holmi csalafinta választási trükkökkel ma már félrevezetni nem lehet. Ezek még a vereségen sem szépíthetnek, sőt legfeljebb arra vezethetnek, hogy eddigi esélyeiket is alaposan elrontva, saját híveik nagy részét is a Nemzeti Egység népszerű jelöltjének táborához kapcsolják.

Ezekből az elkeseredésből fakadt ellenzéki kortesfogásokból mutatunk itt be néhányat, hogy a választópolgárság tiszta képet alkothasson magának az elhibázott ellenzéki tévhírterjesztések céltalanságáról és átlátszó trükkjeik hiábavalóságáról.

Komikus álhir Eckhardt Tibor belügyminiszterségéről

Az ellenzéki kortestrükkök gyermekded boszorkánykonyháján főzték ki mindenekelőtt azt a harsogó derültséget keltő álhírt is, hogy Eckhardt Tibor, a független kisgazdapárt vezére miniszteri tárcát akar vállalni a Nemzeti Egység kormányában. Eltekintve attól, hogy **ez a hír is azok közé a kortesfogások közé tartozik, amelyeket a független kisgazdapárt minden választáson szorgalmasan előszed,** nagyon gyenge erőlködés szavazók fogására, mert egyenesen **azzal gyanúsítja meg az ellenzéki párt vezérét, hogy feladva ellenzéki elvi álláspontját, mindenáron a kormány tagjai sorába óhajtana lépni.**

Szakács Andor visszalépteté-séről tárgyal a Független kisgazdapárt

Ilyen kapkodás jellemzi különben a választás utólsó napján a Független kisgazdapárt egész nánási vezérkarát s így nem hat meglepetésként, hogy most már a visszavonulás gondolatával is foglalkoznak. Dr. Benkő Géza megválasztását ma már nemcsak a Nemzeti Egység pártja részéről veszik biztosra, hanem a független kisgazda érzelmű polgárság nagy része is, úgyhogy — értesülésünk szerint — *tárgyalás indult meg részükről Szakács Andor visszalépletése érdekében.* Lassanként belátták ugyanis, hogy Szakács Andor jelölése nem volt szerencsés és ismét erőteljesen mutatkozik körükben az az elégedetlenség, amely dr. Csiha Endre mellőzésével teljesen elkedvetlenítette a kerület független kisgazda érzelmű polgárságát.

Ezekkel az ellenzéki kapkodásokkal és szövetkezési orientációkkal szemben *a Nemzeti Egység pártja semmiféle pártfrakcióval nem tárgyal, hanem a maga erejére támaszkodva, győzelme biztos tudatában néz a szavazás eredménye elé.* A választó polgárság hangulata napról-napra

impozánsabb egységben bontakozik ki dr. Benkő Géza személye mellett, ami egészen természetes, mert a lakosság legszélesebb rétegei ismerik hosszú vármegyei munkásságát, eredményekben gazdag közéleti tevékenységét, a mellyel osztatlan szeretet, megbecsülést és elismerést vívott ki magának. Öntudatosan és lelkesen támogatja a nánási választó kerület polgársága, mert mint hajdúnánási születésű ember közöttük nőtt fel, ott végezte tanulmányait, működése is Hajdúnánás és környéke népének érdekeit szolgálta, *ő ismeri legjobban a kerület népét és közügyeit és a bajok orvoslására, a terhek csökkentésére legalkalmasabb eszközök előteremtésében is neki van a legnagyobb jártassága.* Harminc év óta dolgozik ezért a hajdúsági népért és pedig teljes megelégedésre, mert minden ténykedéséért csak a legteljesebb dicsérő elismerésben volt része. — Vele szemben tehát nem lehet felülni az ellenzéki kortesfogásoknak, mert nincs a kerületben egyetlen polgár sem, aki ne tudná, hogy *Hajdúnánás, Hadház, Balmazújváros és Téglás speciális helyi problémáiban egyedül ő az a tájékozott közéleti férfiú, aki egyedül segítheti eredményes megoldáshoz a lakosság közérdekű kívánságait.*

Éppen mert a kisembereknek volt egész közéleti működése alatt fáradhatatlan szószólója, ez a körülmény nyújtja az egész választási kampányban a legszilárdabb alapot arra, hogy hatalmas fölénnyel fogják a kerület országgyűlési képviselőjévé megválasztani. Dr. Benkő Géza mellett áll a választókerület hatalmas kisgazda tábora, a földmunkásság, a kiskereskedők és kisiparosok tömege, míg a független kisgazda jelölt hívei inkább a más foglalkozási ágakból kerülnek ki.

Ezzel magyarázható, hogy a Független kisgazdapárt vezérkara most, hogy látja dr. Benkő Géza népszerűségét, még abban bízik, hogy a munkaidőre tekintettel a kisgazdák és földmunkások nem fognak tudni bemenni leszavazni a Nemzeti Egység jelöltjére. Ez a számításuk azonban nagyon felületes, mert a kisemberek meg fogják tenni kötelességüket azzal a Benkő Gézával szemben, aki értük dolgozott és mint képviselőjük még fokozottabb készséggel fog eljárni most már ügyeikben.

Ez a tény dönti el a választást és mert a választókerület közönsége ilyen lelkes egységben foglalt állást mellette, győzelme impozáns és általános megnyugvást keltő lesz.

NAGYSZERŰ HUSVÉTI MŰSORPROGRAM A HUNGÁRIA FIMSZINHÁZBAN

A Hungária filmszínház agilis igazgatósága ismét olyan magas szinvonalú műsorral lepte meg a debreceni közönséget, — amely méltán tarthat számot a publikum érdeklődésére. Ezuttal nemcsak a főműsor darab, a csupa derűvel és bájos szépségekkel telitett „Lili kisasszony" című bécsi filmvigjáték nyújt lebilincselő szórakoztatást, hanem a két kísérő darab is ellenállhatatlan humorral tartja állandó zajos derültségben a nézőket. A „Lili kisasszony" szerencsés keveréke egy olyan vigjátéknak, amelyben a romantika és az izgalmas bűnügyi kaland kedélyesen fér meg a szellemes mese keretében. — Bécstől a francia Rivieráig, a tengerpart és a montkarlói kaszinó káprázatos miljőjében valóban idilikus hangulat övezi körül azt a kedves szerelmi történetet, amelynek hőse Gaál Franciska, a partnerei pedig a legjobb bécsi filmművészek. Az természetesen nem érdekli a közönséget, hogy kinek az ötlete vált a rendezői mesteri irányítás mellett ilyen élvezetes darabbá, — annál kevésbé, mert túlságos reklámmal harangozzák be a sok szerző közreműködését.

— Ha fáj a feje és szédül, ha égést, vértódulást, szorongást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József" keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epekiválasztást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felfrissíti. Gyomor- és bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a Ferenc József-víz remek természetalkotta hashajtó, mely méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. Orvosok ajánlják.

Darányi miniszterelnök húsvéti nyilatkozata

Budapest, márc. 27. Darányi Kálmán miniszterelnök a húsvéti ünnepeket megelőzően fogadta az Esti Ujság munkatársát, akinek kérdéseire hosszabb nyilatkozatot adott. Schuschnigg kancellár budapesti és gróf Ciano olasz külügyminiszter belgrádi látogatásával kapcsolatban kijelentette, hogy a római jegyzőkönyvekben részes államok együvétartozásában rejlő építő erő békés fejlődés biztosítéka.

A továbbiakban Darányi miniszterelnök kijelentette, hogy az alkotmányjogi javaslatok alapelvei elkészültek. A kormányzói jogkör kiterjesztéséről szóló javaslatot még a nyári szünet előtt, a felsőház reformjáról, valamint a választójogról szóló javaslat pedig legkésőbb az ősszel kerül tárgyalásra. Bejelentette, hogy tavasszal személyesen is felkeres több választókerületet, hogy élő szóval képviselje a Nemzeti Egység Pártja törekvését és célkitűzését. Széleskörű szociális programról is nyilatkozott és a telepítési akció erőteljesebb és gyorsabb végrehajtásáról is beszélt. Az ipar és a mezőgazdaság, valamint az állástalan ifjúság megsegítéséről beszélt ezután, majd így fejezte be nyilatkozatát:

— Ha az államháztartás helyzetébe beállott javulás tartós lesz úgy szociális népi politikánk megvalósítására nagyobb eszközök fognak az állam rendelkezésére állani és akkor gyorsabb ütemben lesz folytatható a népgondozás szociális politikája.

Lemondott a katalán kormány

Nagypénteken is véres harcok voltak Madrid körül.

Páris, márc. 27. A spanyol nemzeti haderő déli hadseregének főparancsnoka, Queipa de Llano tábornok magas kitüntetésben részesült. A burgosi nemzeti kormány az ország felszabadítása körül szerzett érdemei elismeréséül Malaga grófjává nevezte ki a tábornokot. Mint ismeretes, Llano hadserege foglalta el köztársasági csapatoktól Malagát. Egyébként Zöldcsütörtökön és Nagypénteken Madrid körül véres harcok folytak. Nagyobb támadásokat hajtottak végre az egyetemi negyedben. A Jarama-folyótól délre a vörös csapatok kénytelenek voltak több lövészárkot átengedni. A Guadalajarai-arcvonal északi részén három repülőgépet lelőttek. A vörös csapatok ellentámadásba kezdtek, de Renales közelében a nemzetiek óriási fegyvertüzet zúdítottak a kommunistákra.

Párisi jelentés szerint a katalán generalidad benyujtotta lemondását és felhatalmazását visszaadta Companys elnöknek.

Aláirták az olasz-jugoszláv szerződést

Ciano gróf külügyminiszter hazarepült Rómába

Belgrád, március 27. Ciano gróf belgrádi látogatása során létrejött az olasz-jugoszláv megegyezés, amely öt évre szól és biztosítja a két ország baráti viszonyát. A megnemtámadási, illetve semlegességi szerződések fajtájához tartozó szerződés nagy előrehaladást jelent Olaszország béketörekvéseinek útján.

Olasz politikai körökben éppenúgy, mint a jugoszláv politikai világban megállapítják, hogy az olasz-jugoszláv szerződés lényegesen megerősíti a berlin—római tengelyt és hogy a római jegyzőkönyvek rendszere lassankint délkeleteurópai munkaközösséggé növi ki magát és az egész európai helyzetet kedvezően befolyásolja. Érdekes, hogy a szerződés szövegében az olasz király megnevezésénél az abesszin császári cím is előfordul, amivel megtörtént az olasz császárság hivatalos elismerése.

A német sajtó is nagy lelkesedéssel üdvözli a szerződés létrejöttét, amely véleménye szerint nagyban előre fogja mozdítani Keleteurópa békéjét.

Az angol sajtó örömmel üdvözölte az olasz és jugoszláv barátsági egyezmény megkötését. Megelégedéssel fogadták Románia és Csehszlovákia álláspontját is. Az angol lapok az egyezmény megkötéséről szóló tudósításaikban jelzik, hogy rövidesen sor kerül egy új olasz-török egyezmény megkötésére is.

Belgrád, március 27. Ciano gróf olasz külügyminiszter délben fél 12 órakor az Olaszországból érkezett repülőgépen Rómába repült. Felszállása után a gép Belgrád felett repült el, hogy üdvözölje a jugoszláv fővárost, majd nyugat felé vette útját. Kilenc gépből álló jugoszláv repülőgép kísérte útján az olasz külügyminisztert.

A VÁROSI TAKARÉK ÉS HITELINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG IGAZGATÓSÁGA, FELÜGYELŐBIZOTTSÁGA ÉS TISZTIKARA mélységes megilletődéssel és fájdalommal tudatja az intézet vezérigazgatójának

ifj. dr. Magoss György

úrnak

f. hó 27.-én váratlanul bekövetkezett gyászos elhúnytát.

Munkás életének delén ragadta ki őt közülünk a kérlelhetetlen halál s törte össze mindazok szép reményeinket, melyeket tudásához, munkásságához fűztünk.

Debrecen, 1937 március 27.

EMLÉKÉT KEGYELETTEL ŐRIZZÜK!

Kerékpár-t
jót, olcsón, részletre
SOLTÉSZ-nál Kálvin-tér 2.

Autójának és motorjának
alkatrészeit legolcsóbban beszerezheti
autó, motoralkatrész szakűzletben D.K.W. képviselet
Széchenyi-utca 23. szám. BOSCH-szolgálat.

Ifj. dr. Magoss György bankvezérigazgató tragikus halála

Négynapi szenvedés után szombat délben következett be a halál Temetése hétfőn délben fél 12 órakor lesz a Köztemetőből

Ma délben felkerült a gyászlobogó a Városi Takarékpénztár épületének homlokzatára. Ifjabb dr. Magoss György halálát hirdette a megdöbbent járókelőknek. Ifjabb dr. egri Magoss György, a Városi Takarék- és Hitelintézet vezérigazgatója 49 éves korában hunyt el a belgyógyászati klinikán. Halálát agyvérzés okozta. A betegség tragikus körülmények között támadta meg a közszeretetben álló, mindenki által tisztelt vezérigazgatót. Mint a Debreczeni Ujság—Haidúföld elsőként jelentette, március 21-én, a múlt hét vasárnapján Magoss György szokott előkelő vadásztársaságával a Cserepel-tanyára utazott, ahol Albrecht királyi herceg, gróf Károlyi Viktor és más előkelőségekkel együtt vadlibára vadászott.

Kedden reggel is vadlibalesen volt a társaság, amikor ifjabb dr. Magoss Györgyöt hirtelen rosszullét fogta el és nagy fájdalmakról panaszkodott. Vadásztársai orvost kerítettek elő a környékről, aki gondos vizsgálat után megállapította, hogy

a vezérigazgatót agyvérzés érte.

Telefonáltak a debreceni belgyógyászati klinikára, ahonnan dr. Fornét Béla egyetemi tanár autón a helyszínre ment. Az általa végzett vizsgálat is hasonló eredménnyel járt. Ifjabb Magoss Györgyöt beszállították a belgyógyászati klinikára, ahol külön szobába helyezték el és gondos ápolás alá vették.

Azonnal értesítették feleségét, Bethlen Margit grófnőt is, aki szintén a klinikára költözött nagybeteg férje mellé.

A városban általános megdöbbenést keltett ifjabb dr. Magoss György súlyos betegsége. Rokonai, ismerősei és barátai naprólnapra érdeklődtek hogyléte iránt. A vezérigazgató állapotában

eleinte némi javulás mutatkozott, többnyire eszméleténél volt, csak a hőemelkedés és az állandó álmosság jelezte a betegség szomorú végét.

Orvosai az érdeklődőknek rendszerint azt válaszolták, hogy a beteg állapota változatlan, de ekkor már tartani lehetett a fellépő komplikációktól. Pénteken este állandósult a hőemelkedés. — Ifjabb Magoss György aránylag nyugodtan töltötte az éjszakát. Reggel határozott rosszabbodás áll be az állapotában és

ekkor már nem volt kétséges, hogy a katrasztrófa elkerülhetetlen.

Hozzátartozói a délelőtt folyamán a klinikán tartózkodtak. A halál kevéssel déli 12 óra előtt következett be.

A gyászhir percek alatt szétfutott a városban, mélységes részvétet és megilletődést keltve mindenütt. Ifjabb Magoss Györgyöt úri egyénisége és barátságos modora miatt mindenki szerette s mint a Városi Takarék- és Hitelintézet vezérigazgatója is köztiszteletben állott.

Különösen nagy részvét nyilvánul meg özvegye, Bethlen Margit grófnő iránt, aki fiatalon, két árva gyermekkel maradt hátra.

Néhány éven belül ez a harmadik tragikus haláleset idős dr. Magoss György ny. polgármester családjában. Elsőnek legifjabb fia Magoss Barna halt meg élete virágjában, emlékezetesen tragikus körülmények között. A múlt évben a nyugalmazott polgármester nagy reményekre jogosító, közszeretetben álló unokája, Kardos László sportrepülő zuhant le gépével és a szenvedett sérülések következtében egyheti borzalmas szenvedés után meghalt. A sajnálatra méltó fiatalember vőlegény volt, kevéssel utóbb lett volna az esküvője. Halálával a Magoss, Kardos és Kerékgyártó úri családokat borította mély gyászba. Harmadiknak most ifjabb Magoss György hagyta itt fiatalon övéit, nem kevésbbé tragikus körülmények között.

Az elhunyt vezérigazgató életrajza

Ifjabb Magoss György 1898-ban született. Iskoláit Magyarországon és Angliában végezte, kitünő növerdéke volt a kollégiumnak. 1913-ban szerezte meg a jogi doktorátust. Ügyvédjelölt lett, majd az OMKE titkárának nevezték ki. 1924-ben a MOTKÁR debreceni fiókjának helyettes igazgatója lett, majd a Városi Takarék- és Hitelintézethez került, amelynek csakhamar vezérigazgatója lett és tisztét haláláig közmegelégedésre töltötte be. Temetése hétfőn délben fél 12 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából.

A Magoss-család a részvétlátogatások és koszorúk mellőzését kéri.

Steyr, Waffenrad, Csepel, Csoda kerékpárok
legolcsóbb részletre KESZLERNÉL Széchenyi-utca 1. sz.
JAVITÁSOK SZAKSZERŰEN A LEGOLCSÓBB ÁRBAN.

Ízlés, Kényelem, Tartósság

Benyáts ÁRUHÁZ
cipőosztály

TAVASZ LEGGYÖNYÖRÜBB FEHÉRNEMU UJDONSÁGAI KARDOS LÁSZLÓ cégnél

Önként jelentkezett a vámospércsi gyilkos

Lapunk más helyén részletesen beszámoltunk arról, hogy Nagypénteken Vámospércs községben Fábián Imre 19 éves ottani legényt borozgatás után régi haragosai karókkal agyonverték. A gyilkosság ügyében szombaton délután váratlan fordulat állott be. A debreceni rendőrkapitányságon megjelent egy fiatalember, aki elmondotta, hogy ő Székely Józsefnek hívják, 22 éves vámospércsi lakos és ő ütötte le több karóütéssel Fábián Imre barátját. Elmondotta, hogy a gyilkosságot ittas állapotban követte el. A fiatalembert a rendőrség beismerő vallomása után őrizetbe vette és leutalta a fogdába. Az önként jelentkezett gyilkost a napokban átadják a vámospércsi csendőrségnek, amely tovább folytatja a vizsgálatot.

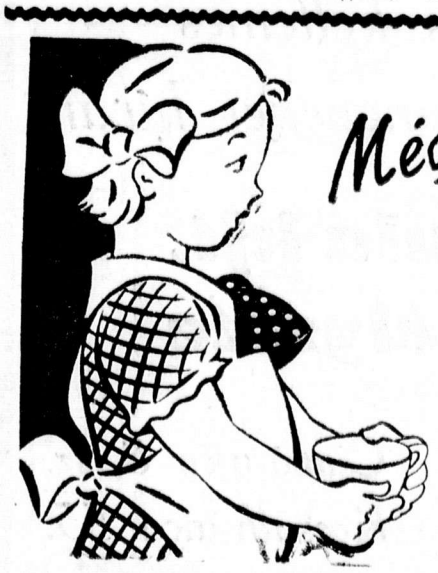

Még egy csészével a kicsinek

ha már ugy megkivánta. A kávéval nem kuma, hanem táplálék! Amellett igen olcsó! Egy csésze [illegible] Franck kávépótlékkal ízesített Kneipp-malátakávé, tejjel és cukorral, csak 3 fillérbe kerül.

Ennyit mindenki megengedhet magának!

Szőnyegeket függönyöket, ágyteritőket stb. legolcsóbban vásárolhat **Horn Rezsőnél** Debrecen, Kossuth-u. 19.

Gazdasági, konyhakerti, és virágmagvak

fajtiszta minőségben, legmagasabb csiraképességgel, legolcsóbban

Kontsek Géza

k. r. t. cégnél

Debrecen, Kossuth-u. 15

Az Ön édeke, hogy **csillárt** budapesti árakon **rádiót** legelőnyösebben **kerékpárt** részletre is **Gulyás** szaküzletében vásárolja. PIAC-U. 59. Tel.: 32-19.

Pontos kar- és zsebórát mélyen leszállított árban **KURIÁN** órásnál szerezheti be. Piac-utca 42. szám Óra- és ékszerjavitások szakszerűen, jótállással!

Tavaszi vásárlásával keresse fel **KERECSEN** rőfös, divatáruházat Csapó-utca 8. sz. **hol mindenkor legolcsóbban vásárolhat.**

Az országban elsőnek Hajdúnánás, Balmazujváros, Hadház és Téglás földhöz juttatottainak hátrálékos tartozását rendezte a pénzügyi kormány

A tartozások egyharmad részét elengedte a rendelet és mérsékelte a kamatot

A kormány, mint ismeretes, rendelettel szabályozta a földbirtokrendezés során földhöz juttatottak tartozásainak rendezését, amelynek révén az egész országban százhúsz millió pengős tartozást engedett el a legjobban rászorult kis- és törpebirtokos földmivelő lakosságnak. A rendelet végrehajtási utasítása még most van feldolgozás alatt, de éppen a hajdúsági kisemberek súlyos helyzetére tekintettel a pénzügyi kormány legelsőnek ezt a legjobban sujtott hajdúsági népet kívánta hozzá juttatni a rendelet kedvezményeihez és a Nemzeti Egység helyi szervezeteinek intervenciójára, soronkívül kiadta a debreceni pénzügyigazgatóság útján a hajdúmegyei községek lakossága számára a végrehajtási utasítást. A pénzügyminiszter erre vonatkozó rendelete már leérkezett Balmazújvárosra, Hajdúnánásra, Hajdúhadházra és Téglásra és a következőket tartalmazza:

„Pénzügyigazgatóság, Debrecen.

A földbirtokrendezés során Balmazújváros, Hajdúnánás, Hajdúhadház, Téglás községekben vagyonváltság és megváltott földekhez juttatottak terhén nyilvántartott hátralékos tartozások rendezése dolgában a pénzügyigazgatóság által közvetlenül hozzám benyujtott kérvények elintézéséül a földhözjuttatottak megbizottait haladéktalanul tájékoztassa a következőkről:

A minisztériumnak 2000/1937. M. E. számú rendelete a megváltott, vagy vagyonváltság földekből földhöz juttottak tartozását mérsékelte olymódon, hogy a juttatottak a részükre juttatott földeknek nem a mai, hanem az annál alacsonyabb, 1921. évi szeptember 7-i katasztéri tiszta jövedelme minden koronája után

csak 40.— P (Azelőtt hatvan pengő volt. — Szerk.) földárat tartoznak fizetni és ebből a megváltási árból a hadirokkantak, hadiözvegyek, hadiárvák és az arany vagy ezüst vitézségi érmesek még további 25%-os mérséklést kapnak.

Az 1929. év előtti időből fennálló hátralékos haszonbér és kamattartozásnak csak a felét kell megfizetni, az 1929—1936. évekre a már lecsökkentett megváltási ár évi 3 százalékának megfelelő kamatot lehet felszámitani.

Az igy kiszámitandó új megváltási árból a fennálló hátralékot az 1937. évtől kezdődőleg a földhöz juttatottak 47 év alatt kötelesek megfizetni, mégpedig az eddigi évi 5.4%-os részlet helyett évi 4%-nak megfelelő részletekben való törlesztéssel s az évi szolgáltatásokból

a már említett kedvezményeken kívül 5—5%-os mérséklés illeti meg azt a földhöz juttatottat, akinek kettőnél több gyermeke van, a harmadik és minden további gyermek után.

Ezenkívül az elemikár cimén, valamint a gyermekek számára tekintettel adott mérséklés a földhöz juttatott a 3% kamat tekintetében is megilleti.

Budapest, 1937 március 24.

A miniszter helyett:

Dr. Thaly sk., államtitkár.

A hajdúnánási választókerületben bizonyára általános megnyugvással fogadják ezt a kormányzati intézkedést, amiből nyilvánvaló, hogy a Nemzeti Egység szervezete nem igéretekkel operál, hanem tényleges könnyitésekkel szolgálja a hajdúsági kisemberek érdekeit.

IRÓGÉP eladás, csere, vétel **HURAY** Iparkamara. T. 17-93.

Boldog és kellemes húsvéti ünnepeket kíván

Bőde Gyula kft. és személyzete

Csapó-utca 8. sz.
Kossuth-utca 55.

KERÉKPÁR

PUCH, STYRIA, DÜRKOPP, CSEPEL és mindenféle tipusú RÁDIÓK

a PUCH motorkerékpár körzetképviselője.

EMERICH és BUDAHÁZY

autó, műszaki üzlet

DEBRECEN, HALKÖZ 3. SZ.

Telefon: 16-09.

Legjobban vásárol
kerékpárt
alkatrészt
gumit
Katz Andor műszerésznél
Debrecen, Piac-utca 60. szám.
A Steyr-Waffenrad és Attila nemesacél kerékpárok körzetképviselete és egyedárusítása

Nagy húsvéti forgalom a Csokonai ásványvízben

A húsvét előtt megélénkült ünnepi forgalomban jóleső érzéssel volt alkalmunk megállapítani, hogy a CSOKONAI ÁSVÁNYVÍZ frontján a megszokottnál is élénkebb volt a forgalom.

Ezen egyáltalán nem csodálkozunk, mert tárgyilagosan meg kell állapítanunk, hogy beteg és egészséges ember egyaránt kedveli. Felemlíthetnénk névszerint is szépszámmal családokat, ahol kizárólag a Csokonai Ásványvizet fogyasztják. Amidőn ezeket megelégedéssel regisztráljuk, még azt is meg kell említenünk, hogy értesülésünk szerint a CSOKONAI ÁSVÁNYVÍZ fogyasztása vidéken, illetve az egész országban örvendetesen emelkedik.

AJÁNLJUK
vesse meglátható
MAGUNKAT
Hauthner Ödön
magtermelő és magkereskedelmi
R.T. VII Rottenbiller u. 33

Furfangos módon 4000 pengőt zsaroltak ki veszedelmes tettesek egy debreceni cégtől

A gyanusitottakat a rendőrség őrizetbe vette és átkisérte az ügyészségre

A debreceni rendőrkapitányság az elmúlt napokban egy olyan nagyszabású zsarolási ügyre tett pontot, amelyre régen nem volt példa a város bűnügyi történetében. Ez a zsarolás magán viseli az amerikai gangster silus összes ismeretőjelét. A bűnügyben szereplő banda a pénzszerzésnek annyira újfajta módjával próbálkozott itt meg, sajnos teljes sikerrel, amelyre nem igen volt még példa a zsarolások történetében. A debreceni rendőrségen a bűnügy kivizsgálása után ötven oldalas jegyzőkönyvet készítettek és ez is bizonyítja azt, hogy a rendőrség ennek a bandának a lefogásával olyan munkát végzett, a mely országos viszonylatban is kivívja az elismerést. A zsarolási ügyről az alábbi tudósítás keretében számolunk be.

Megindul a zsarolási lavina

Két évvel ezelőtt, 1935 júliusában az egyik helybeli élelmiszer nagykereskedő üzletében megjelent egy éleseszű, raffinált és minden hájjal megkent nő, Kovács Gáborné, született Kozák Ilona szabómester felesége, Honvéd-utca 26. szám alatti lakos. Kovács Gáborné az üzlet tulajdonosának felesége előtt előadta, hogy fivére Kozák Miklós a kereskedésben kolbászt vásárolt, amiől rendkivül súlyos betegséget kapott. A beteg Kozák Miklóshoz hét orvost hivtak és szerencsésen sikerült mind a hét orvost félrevezetniük. Állitólag Kozák Miklós a romlott hústól agyvelőgyulladást kapott. Ezen a címen ismét megjelentek a nagykereskedő feleségénél, akitől követelék, hogy fizesse ki Kozák Miklós orvosi s gyógyszertári számláját és ezen felül térítsenek meg részére napidijat. Sikerült kizsarolniuk első alkalommal ezer pengő készpénzt. Közben a kereskedés vezetői orvosokkal vizsgáltatták meg az üzlet áruit, azonban a legkifogástalanabb cikkeket találtak ott mindenkor. A nagykereskedés ügyvédje tiltakozott a kifizetés ellen, azonban a másodszori zsarolásnál a cég jóhirnevének megóvása miatt 1797 pengőt fizettek ki a veszedelmes zsarolók kezéhez.

A pénz még ekkor sem volt elég. Kovács Gáborné a nagy összeg kilizetése után ismét megjelent az üzletben, több alkalommal és egészen 1936 év februárjáig sikerült is onnan kisebb összegeket szereznie. Amikor végre erélyes hangon kiutasitották, azt hitték, hogy vége van a tekervényes, agyafurt zsarolásnak. Másnap azonban Kovács Gáborné fivérével megjelent a kereskedő feleségénél, akitől újabb 24 pengőt követeltek. A kereskedő felesége ekkor már nem volt hajlandó fiztni. Kozák felkapott egy közelben lévő tálat és azzal fenyegetőzve mégis sikerült megszerezni az összeget.

A rendőrség eredményes közbelépése

A kereskedő feleségének erélyes fellépése után végre belátták, hogy nem juthatnak többé pénzhez. Ravasz fondorlattal 10.000 pengős keresletet adtak be a nagykereskedő ellen. A polgári bíróság az orvosi szakvélemények meghallgatása után elutasította a pereskedő Kovácsnét és fivérét. Erre Kozák Miklós és Kovács Gáborné megjelentek a nyilaskeresztesek párthelviségében s röpcédulát akartak kiadni a kereskedő ellen. Innen természetesen a legerélyesebb hangon utasították el őket. — A zsarolóknak azonban megjött az étvágyuk és még ekkor is próbálkoztak tovább. A királyi járásbíróságon 500 pengős keresettel állottak elő. A bíróság ekkor is elutasította őket.

Időközben Kozák Miklós eldicsekedett különös pénzszerzési lehetőségéről Szferle Miklós cipész, Kar-utca 34. szám alatti lakosnak,

Szerdán reggel megnyilik
a KLEIN DIVATHÁZ!
ideiglenes helyiségében, Plac-utca 50. szám alatt!
Teljesen új, hatalmas áruraktárral
a legdivatosabb kabát, kosztüm és ruhaszövetek, gyönyörű divatselymek igen izléses választéka olcsó árak mellett áll a m. t. közönség rendelkezésére.
Méltóztassanak divatanyagaim megtekintésére nb. látogatásaikkal vételkényszer nélkül megtisztelni, miután ideig. helyiségem kirakatai az anyagok bemutatását nem teszik lehetővé
Megszokott nagy választék, olcsó árak!

Ha olcsón és elegánsan akar öltözködni,
keresse fel
Séllyei Nővérek
női ruha és kalapszalonját, Piac-u. 61

akinek ekkor jutott eszébe, hogy egy évvel ezelőtt ő is vett kolbászt és attól megbénult a karja. Ezen a címen ő is zsarolni akarta a céget. Ekkor feljelentést tettek a rendőrségen a zsarolók ellen és megindult a nyomozás. Megállapítást nyert a kihallgatások során, hogy a zsarolók által bejelentett tanuk ellentétben vallottak és kitalált mese volt az egész dolog. A zsarolók ellen terhelően vallott Koltai Lajos nyilaskeresztes pártitkár, akinek különben nagy érdeme van a zsarolás teljes felderítésén. Kiss Piroska 9 éves leány bevallotta, hogy őt kitanították arra a mesére, amelyet a rendőrség előtt vallott. Kuncz Kálmán szabósegéd, akit a zsarolók szintén bejelentettek tanunak, azt mondotta, hogy ő azért nem vall, mert nem akar hamisan vallani.

A hosszadalmas nyomozás után a rendőrség őrizetbe vette Kozák Miklóst, Kiss Antalnét, Vendég-utca 68. szám alatti lakost, Kovács Gábornét és Szferle Miklóst, akik beismerő vallomást tettek. A zsarolóbandát már át is adták a királyi ügyészségnek, amely dönteni fog további sorsukról. Az ügy felderítése és kinyomozása során sokat fáradozott Kovács Gusztáv detektiv, ezzel az eredményes nyomozással egy veszedelmes zsarolóbandát tett ártalmatlanná.

Rengeteg kedvezménnyel várja Budapest a Nemzetközi Vásár idei látogatóit

(Budapesti tudósítónktól.) A tömeges vendéglátás megszervezésének imponáló csúcsteljesítménye az, ahogyan Budapest fogott ezidén össze az április hó 30.-án kezdődő Nemzetközi Vásár látogatóinak kedvezményekkel való elhalmozása érdekében. Ezekben a zsebbevágóan nagyértékű és meglepően jóleső kedvezményekben mindenki részesül, ha vásárigazolványt szerez magának. Vásárigazolvány kapható a kereskedelmi és iparkamaráknál, az ipartestületeknél, a kereskedelmi egyesületeknél, a legtöbb községi elöljáróságnál és valamennyi menetjegyirodában. A vásárigazolvány ára azoknak, akik legfeljebb 80 kilométernyire laknak Budapesttől 1.80 P, akik ennél távolabb laknak 2.80 P. A **P 1.80-as vásárigazolvánnyal kétszer, a P 2.80-assal pedig háromszor léphet be annak tulajdonosa külön belépőjegy váltása nélkül a vásár területére.**

Minden vásárigazolvány tulajdonosának a következő kedvezményekhez van joga:

Féláron való utazás Budapestre és vissza vasúton, vagy hajón, bármely kocsiosztályon.

A MÁVAUT autóbusz-járatain 20—50%-os a kedvezmény.

A vásárigazolványhoz csatolt levelezőlapon bárki igényeinek megfelelő elszállásolást kérhet szállodában, penzióban, vagy magánlakásban Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalától. Az elszállásolás díjmentes, foglalót nem kell beküldeni.

Budapesten a BESZKÁRT villamos vonalaira két napos bérlet 2.— pengőért, háromnapos 3.— pengőért váltható.

A vásárigazolvány tiszteletbeli tagsági jegy az országos jellegű kereskedelmi és ipari klubokban.

A múzeumok és képtárak az igazolványban feltüntetett időpontokban díjmentesen tekinthetők meg. Az állatkert a 70 filléres jegyeket 50 fillérért szolgáltatja ki. 10—25% kedvezményt adnak a különböző gyógyintézetek, szanatóriumok és gyógyfürdők. 25% kedvezménnyel lehet egy-egy jegyet váltani valamennyi színházba, a kabarékba, a nagy pesti mozikba, de kedvezményesen lehet jegyet váltani a Margitszigetre, az Angol-parkba és néhány sporteseményhez is.

A vásárigazolványok a fentemlített helyeken már kaphatók és az összes kedvezmények április 20.-án lépnek életbe és tartanak bezárólag május 20-ig. Minden tudnivalóról a vásárigazolványban talál lehető legrészletesebb tájékoztatást az igazolvány tulajdonosa.

Az Ön érdeke:
hogy divatos ridikült, női és férfi ernyőt, selyem harisnyát, férfi zoknit, női és férfi trikó- és selyem kesztyűt, nadrágtartót és zoknitartót legolcsóbban
VITÁRIUS és SZÉNÁSY-nál Kossuth-u. 2.

Dücső Jánosnét lakása előtt megtámadta és bántalmazta egy micisipkás fiatalember

Budapest, március 27. A főkapitányság központi ügyeletén megjelent nagypénteken délután dr. Dücső János törvényszéki titkár, a nyilasmozgalomban szereplő Dücső Jánosné férje. A törvényszéki titkár bejelentette, hogy az utóbbi napokban felesége igen sok névtelen, fenyegető levelet kapott, amelyekben azzal fenyegetik meg, hogy az utcán meglesik, leütik, vagy megölik. A névtelen leveleknek nem tulajdonítottak sok jelentőséget és nem ijedtek meg a fenyegetéstől, pénteken délután azonban már valaki be akarta váltani a fenyegetéseket.

Délután három óra tájban Dücsőné a Pongrác-út 17. szám alatt lévő lakótelep F épületének földszint 2. szám alatt lévő lakásukból kiment, hogy a gyerekeket, akik kint játszadoztak, uzsonnázni hívja. Alig tett azonban néhány lépést, hirtelen eléjeugrott egy micisapkás, 20—22 év körüli suhanc, aki Dücsőnét megragadta a karjánál és a hajánál fogva és így igyekezett őt elvonszolni. Az asszony kiáltozni kezdett, mire a fiatalember elengedte a karját, leteperte a földre és igyekezett a száját befogni. Dücsőné azonban védekezett és kiáltozott. Kiáltásait meghallotta a férje és néhány szomszédos lakó, akik kirohantak, hogy segítségére legyenek. A micisapkás suhanc, mikor látta, hogy többen jönnek a magányos nő segítségére, megrémült, felugrott és elrohant. Mire valaki utánafuthatott volna, eltűnt.

Dr. Dücső János törvényszéki titkár most a felesége nevében feljelentést tett az ismeretlen támadó ellen, továbbá veszélyes fenyegetés címén a névtelen levelek írói ellen.

Csodás melleket varázsol
Princess füzőivel
és melltartóival
a GOLDSTEIN KÁROLIN
első debreceni cég. Miklós-utca 5. szám.
Takarékosság tagja!

Nagypénteken karóval halálra vertek Vámospércsen egy fiatal legényt

Az idei Nagypéntek sem mult el véres gyilkosság nélkül. 26-án este Fábián Imre 19 éves vámospércsi legény kocsmai borozgatás után hazafelé tartott és útközben

két régi haragosa szőlőkarókkal megtámadta, agyba-főbe verte

úgy, hogy a szerencsétlen fiút a járókelők vérbefagyva találták meg az országúton és szülei lakására vitték.

Fábián Imre fejét valósággal szilánkokra törték össze a karóütések és a teste többi részén is halálos sérüléseket szenvedett.

Otthon orvost hivtak, aki azonban már nem tudott segíteni az eszméletlen ember állapotán.

Fábián Imre szombaton reggel a lakásán kiszenvedett.

A véres esettel kapcsolatban megindult a csendőri nyomozás, amelynek eredményeként a csendőrség két egyént, Székely Józsefet és Gábor Lajost őrizetbe vette. Az a gyanú ugyanis, hogy ők is résztvettek a nagypénteki vérengzésben. Zsögöd Jenő táblabiró, a központi vizsgálóbiróság vezetője elrendelte a holttest felboncolását az ügyészség indítványára és kiszállott a helyszínre a halálosvégű verekedés részleteinek és körülményeinek teljes tisztázása céljából.

Székely, Győri és Morvai
Ferenc József-ut 67.
Uriszabósága minden izlést kielégit
Raglánjai elegánsak
Készruhái kiválóak
Takarékossági tag! Szigorúan szabott árak!

Villanyondulálás
a legmodernebb tavaszi frizurákat készíti ÁDÁM fodrász-szalon
Szent Anna-utca 6.

Husvéti locsolók
nagyon szép üvegekben, már 24 fillértől kaphatók a
SINAY illatszertárakban
Csapó-u. 88. és Bethlyányi-u. 17—19.

Gladiátor és más gyártmányú
kerékpárok
legolcsóbban beszerezhetők részletre
Horváth Sándor műszerész
HUNYADI-U. 22. SZÁM. Telefon: 17-57.

WOLFNER
KERÉKPÁRGUMI
VEZET!
Főelárusító: FÖLDES SÁNDOR, DEBRECEN Püspöki palota
Styria; Puch, Csepel kerékpárok és motorok részletre is olcsón!

A POHÁR KICSORDULT

A Debreceni Független Ujság újabban olyan harcmodort vett fel, amely eddig merőben ismeretlen volt a debreceni sajtóban és szöges ellentétben áll a sajtóethikával. Ennek a harcmodornak lényege az, hogy a világnézeti és elvi harcokba ujságírók nevét rángatja bele nyíltan, vagy burkoltan. — A rossz példával Thury Levente felelős szerkesztő jár elöl, akinek pedig mint a Magyar Ujságirók Egyesülete debreceni csoportvezetőjének kétszeresen meg kellene gondolnia, mig odairja nevét egy-egy támadó és valótlanságoktól hemzsegő cikk alá.

Thury Levente nem átalotta a város társadalmának nagypénteki áhitatát egy olyan szignált cikkel megzavarni, mely ügyészért kiált, Ő, aki lapkiadói minőségében és a forradalmi időkben tanusitott nem éppen dicsőséges múltjával több óvatosságra és körültekintésre volna kötelezendő, csaknem hat hasábon keresztül lövöldözi felénk mérges nyilait. Azzal a buta és képtelen váddal illet bennünket, hogy mi meg akarjuk zavarni a debreceni református és katholikus egyházak harmóniáját. Ezt a vádat arra alapitja, hogy szót emeltünk Maeterlinck „Szent Antal csodája" cimü szatirikus legendájának a nagyhéten való előadása ellen.

Sem kedvünk, sem terünk nincs erre a cikkre érdemben válaszolni. Biztos tudomásunk van róla, hogy Thury Levente a kérdéses darabot nem látta a színpadon s cikkében a szatira tartalmát is más kolléga elbeszélése alapján irta meg, — tévesen. A kegyeletsértő jelenetekről és meg jegyzésekről ugyanis egy szóval sem emlékszik meg. Ez a felületesség jellemző arra a sajtóra, amely a szabadkőmives emlékön virágzott ki szerte az országban.

Egyébként mi az ujságirói szolidaritást és a kollégialitást mindennél többre becsüljük a kari erények közül s végzetes hibának tartjuk, amikor az ujságiró letér az elvek harcáról és kollégákat idéz a törvény elé. Thury Levente eljárása azonban felment a kari szolidaritás kötelezettsége alól. Ő súlyosan vétett az ujságirói szolidaritás és a kollégialitás eszménye ellen s ezért viselnie kell a felelősséget. A pohár kicsordult. Éppen ezért itt jelentjük be, hogy Thury Levente ellen rágalmazás és hitelrontás cimén jogi képviselőnk útján megindítjuk a sajtópert. Ezzel az üggyel kapcsolatban még csak annyit jegyzünk meg, hogy ha a bíróság nekünk ad igazat, akkor Thury Levente vonja le az összes konzekvenciákat.

Végül eleven cáfolatul Thury Levente ünneprontó cikkére meg jegyezzük még, hogy a Debreczeni Ujság—Hajdúföld hét belső munkatársa közül kettő róm. katholikus, a többi öt pedig hivő kálvinista, akiknek keresztyén nemzeti világnázete sokkal keményebb, szilárdabb alapon áll, semhogy őket bármilyen irányban befolyásolni lehetne. Vajjon ezt az arányt betartotta-e a Debreceni Független Ujság, amelyről csak most tudtuk meg, hogy a debreceni reformátusság megfelelebbezhetetlen szócsövének kiáltotta ki magát. Debrecen város nemzeti alapon álló keresztyén társadalma — a kálvinista Róma nagy többsége — vérében, világnézetében egyaránt idegennek érzi magától a Debreceni Független Ujságot.

Lopott sirkövek értékesitése után a raktárost zsarolta meg egy rovottmúltu betonmunkás

A debreceni rendőrkapitányság alig fejezte be a nagyszabásu, négyezer pengős zsarolási ügy nyomozását, újabb hasonló munkába kellett kezdenie. Bihari Sándor debreceni betonmunkás, aki már csalás és sikkasztás miatt többször is büntetve volt, 1932-ben nagyon szegény volt és pénzre akart szertenni. Pénzszerzés céljából a Kossuth-utcai temetőben lévő, állitólagos nagybátyjának, Bihari Sándornak sirkövét eladta az egyik helybeli sirkőraktárosnak 105 pengőért. A dolog azonban nem ment egészen simán, mert hamis tanura is szükség volt, aki igazolta a sirkőeladáshoz szükséges jogosultságot. Amikor „szerencsésen" értékesitették a sirkövet a hamis tanunak megjött az étvágya és biztatta Bihari Sándort, hogy nézzenek körül jobban a családban, nem akadna-e egy nagyobb fekete sirkő is, amiért nagyobb összeget adnának. — Egy félév múlva Bihari Sándornak eszébe jutott a felfogadott hamis tanu tanácsa s lement a Péterfia-utcai temetőbe, ahonnan egy 800 pengőt érő fekete sirkövet vittek el értékesíteni. A sirkövön Szabó Ferenc és neje Diószegi Juliánna felirás volt. A sirkövet a raktárosnak 350 pengőért adták el. A gyanut úgy terelték el, hogy exhumáltatták a holttestet és átvitették a köztemetőbe. Ezután Bihari Sándor felment Budapestre, ahol vigan élte világát. Az 1936 év telén ismét nyomorba került. Ekkor támadt az az ötlete, hogy megzsarolja a sirkőraktárost, akinek eladta a két sirkövet.

Bihari Sándor megjelent a sirkőraktárosnál és követelte tőle, hogy fizessen neki valamennyit, mert a sirkő lopott és a rendőrség kezére adja. Sikerült is először 70 pengőt, majd kisebb összegeket több izben kizsarolni. Az elmult napokban Biharinak ismét pénzre volt szüksége és irt egy levelet a sirkőraktárosnak. A levélben a következő kitétel állott: „hallja az úr, most aztán nagyon meg vagyok szorulva, ott leszek az ünnep előtt, legyen pénz bőven magánál, mert máskülönben nagyon rossz húsvétja lesz." A sirkőraktáros ezek után a rendőrséghez folyamodott. A helyszinen detektiv jelent meg, aki nyomban őrizetbe vette a zsaroló Bihari Sándort. A rendőrségen megindult ellen az eljárás.

PETRIK
Szent Anna-utca 5. sz.
Telefon: 12-44.
Igen előnyös árakon ajánlja
a tavaszi idény kiváló női és férfi ruhaszövet újdonságait!

Storfüggöny kézimunka betéttel . . 6.20-tól
Torontáli szőnyegek nagyválasztékban
Futó- és nagyszőnyegek legolcsóbb árban
Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Haas Lipót
Linóleum- és Szőnyegáruház
Ferenc József-ut 58.
Telefon: 29-63. Megyeháza mellett.
Gumi kabát:
női műselyem . . 14.50
Crepe de Clime kabát . 26-tól
Műselyem paplan fehér vattával 20.50

Húsvétra locsolás kölni 24 fillértől **Parfümerie Kardos** PIAC-UTCA 61. SZAM. Parfüm és kölni különlegességekből állandó nagy raktár

Uj dicsőségct

hozott Debrecennek a piarista gimnázium ifjúsága. Az elmúlt hét első napjaiban rendezte a KISOK Budapesten országos ifjúsági asztali tenisz bajnokságait. Az ország minden részéből összesereglett diákok között is bebizonyították a fiúk, hogy a debreceni piarista gimnázium ifjúsága mindenkor megállja a helyét, még országos viszonylatban is.

A múlt év tavaszán rendezett országos középiskolai labdarugó bajnokságról a második díjat hozta el a kegyesrendi gimnázium csapata, a szegediek legyőzésével pedig a vidéki bajnokságot. A Kisvárdán rendezett ifjúsági kerületi céllövőversenyen és az ezután Debrecenben a „Kovássi Kálmán" vándordíj elnyeréséért tartott versenyeken a város összes középiskolái között is első helyen a piarista gimnázium csapata szerepelt. Ezzel már harmadszor nyerték el a fiúk a „Kovássy Kálmán" vándordíjat.

A múlt évben, az országos tenisz-versenyekre a KISOK Debrecen négy legjobb játékosát vitte fel, ezek között volt Barabás Miklós is, a piarista gimnázium növendéke. A páros versenyeken a második díjat a Barabás—Kálmár pár vitte el. A múlt év tavaszán rendezett kerületi csapatbajnokságokon is a kegyesrendi gimnázium csapata nyerte az első díjat, a nyár végén rendezett egyéni versenyen pedig első lett Barabás (debr. piarista gimn.), harmadik Laczkó (debr. piarista gimn.)

Méltó folytatása volt az elmúlt esztendő dicsőségeinek az idei év is. Az 1936 karácsonya előtt rendezett kerületi ifjúsági asztali tenisz versenyeken a piarista gimnázium növendékei csapatversenyben és egyéniben ismételten elsők, párosban másodikok lettek.

A múlt hét első napjaiban Budapesten rendezett országos ifjúsági asztali tenisz versenyekre a debreceni piarista gimnázium is felküldte csapatát, mely kemény harc árán megszerezte az országos KISOK csapat-bajnokságot (Laczkó, Barabás, Szentess, Szikolai, Pencz.) A fiúk párosban második (Barabás—Szentessi), egyéniben harmadik helyezést nyertek el (Barabás.)

Külön óhajtjuk megjegyezni, hogy a csapatversenyeken 25 csapat szerepelt az ország minden részéből, a párosban 23 pár, az egyéniben pedig 128 versenyző volt.

A gimnázium növendékeinek országos viszonylatban is páratlan szerepléseiért elsősorban Karl János dr. igazgatót illeti az elismerés, akinek bölcs irányítása mellett Auer Kálmán, Dallos István tanár urak és Viosz Imre okleveles tornatanár urak szakszerű vezetésével nem csoda, ha ilyen eredményeket értek el a fiúk.

Régi dicsőségek... elmúltak. De tündöklésük örökre felírta Magyarország sport-történetébe a debreceni piarista gimnázium nevét. (:)

Átvette a Magyar-Francia Biztositót a Fonciere

A debreceni egyesített vezérügyn ökség főnökei: Kaposi Géza és Botta Andor

A Magyar Kir. Kormány 4800—1936. M. E. számú rendelete alapján a Biztosító Magánvállalatok M. Kir. Felügyelő Hatósága a Budapesti Közlönyben megjelent rendeletével a Magyar Francia Biztosító Részvénytársaság teljes elemi és életbiztosítási állományát a Fonciére Általános Biztosító Intézetre ruházta át.

Ez az intézkedés a legnagyobb megnyugvást jelenti a Magyar Francia feleire nézve, mert köztudomású, hogy a Fonciére Általános Biztosító Intézet — amely a kiegyezés előtt három évvel alapittatott, így 73 éve szolgálja a magyar biztosítás ügyét — közismerten a legszakszerűbben és leggondosabban vezetett magyar biztosító társaságok igyeke.

A fentemlített üzletátruházás a biztosított feleket semmiféle bejelentésre nem kötelezi, mert biztosításaik a rendelet szerint automatikusan a Fonciére-nél folytatódnak tovább. A Magyar Francia biztosítási ügyeiben a jövőben úgy a Fonciére, mint a Magyar Francia képviseletei készséggel szolgálnak felvilágositással.

Az egyesített vezérügynökség vezetői Kaposi Géza és Botta Andor főnökök lesznek.

A Hitelbank folyó évi közgyűlése

A már évek óta követett gyakorlatnak megfelelően a Magyar Általános Hitelbank közgyűlése ez évben is március 19-én tartatott meg, amely a szokásnak megfelelően igen előkelő légkörben és impozáns keretek között folyt le.

A közgyűlés elé terjesztett mérlegből megállapitható módon a Hitelbanknak a magyar közgazdasági életben elfoglalt vezető szerepe évről-évre jelentékenyebb és poziciójának megerősödése meghaladja a gazdasági helyzet javulásával indokolt mértéket. — A mérlegadatok, de ezenfelül a közgyűlésen elhangzott felszólalások is azt igazolják, hogy az intézet vezetősége továbra is megőrizte vezetősége tokotó üzletpolitikának azt a békebelien előkelő légkörét, amelyet a Hitelbanknál mindig féltett hagyományként kezeltek.

Bár az előterjesztett mérleg több mint 1 millió pengő nyereséggel zárult és igy osztalékfizetésre mód kinálkoznék, a közgyűlés úgy az osztalék, mint az igazgatóság és a tisztviselők részére juttatandó tantiéme fizetésétől ez évben is eltekintett, mert az elsősorban a Magyar Nemzeti Bank ez évi közgyülésén elhangzott magasabb közgazdasági szempontok indokolják, de ezenkívül az intézet vezetősége szem előtt tartja a további belső megerősödés kérdését is. Hogy ez az óvatos üzletpolitika a nagyközönségnek a Hitelbankkal szemben való bizalmát milyen mértékben fokozza, azt legkifejezőbben mutatja az a körülmény, hogy az intézet betétállománya az elmúlt évben is 9 millót meghaladó összeggel emelkedett és igy az év végén már 208 millió pengőre rugott.

A Hitelbank fontos nemzetgazdasági szerepét különösen a következő számok felsorolása mutatja. Az érdekeltségek az elmúlt évben 32,000 munkásnak és 6100 tisztviselő és egyéb alkalmazottnak nyújtottak megélhetést. Kifizettek ezek az érdekeltségek munkabér, tisztiflzetés és nyugdijjárandóságokkal együtt az elmúlt évben 71,000,000 pengőt, 7,000,000 szociális terhet és 44,500,000 pengő kincstári részesedést, adót és illetéket. Hogy ezen összegek egy tekintélyes része a debreceni fiók érdekkörébe tartozó és a Tiszántúl közgazdasági életében fontos szerepet betöltő iparvállalatoknál fizettettek ki, igazolja azt, hogy az intézet debreceni fiókja az iparvállalatok fejlesztése révén a munkanélküliség enyhitése tekintetében nagy eredménnyel dolgozik. A Hitelban mindenféle elágazó összeköttetése tette lehetővé, hogy az intézet érdekkörébe tartozó Egyesült Kefegyárak rt., Debreceni Hajlított Bútorgyár és Fakereskedelmi rt., Rex Gyógyszervegyészeti Gyár és Gyógyárú Kereskedelmi rt. dr. mándi Mándy Lajos központi igazgató, a vidéki osztály főnökének szellemi irányitása mellett — aki ezeknél a vállalatoknál az elnöki tisztséget tölti be — az exportüzletekbe igen élénken bekapcsolódva mindinkább több és több debreceni munkásnak nyújtanak munkaalkalmat és megélhetést.

A gyáripar fejlesztése mellett mindenkor különös gondot fordit a debreceni fiók a mezőgazdasági hiteligények kielégitésére, de a kisipar és a kereskedelem jogos hiteligényei is kielégitést találnak. Ennek következménye, hogy a Hitelbank debreceni fiókjának üzletköre úgyszólván napról-napra bővül és a helyi érdekek eredményes támogatása folytán az intézethez ragaszkodó üzletbarátok száma mindinkább gyarapodik.

Irógép Bory

Ferenc József-út 72.—Deák Ferenc-u. 2. Sarokház. Bejárat a Deák F.-u. felől

— **Gyomorsavtúltengés, gyomorfekély ellen csak „HAJDUINT"** használjon, hatása biztos, íze kellemes. Ajánlják orvosok, betegek. Készíti: **Sztankay gyógyszertár**, Debrecen.

VILLANYSZERELÉS
BORKA és BIRÓ
Kossuth-u. 8. RADIÓ

KERTI OLLÓK, OJTÓKÉSEK
legjobb minőségben, **legolcsóbb árban, élezésük szakszerűen készül**
FRITSCH GERGELY
műköszörűs
Piac-utca 74. (ROYAL-ÉPÜLET)

— **Kerékpárok:** Steyr—Waffenrád, Aiglon, Oxford, Oppel, Csepel és egyéb gyártmányok, **alkatrészek, Csepel-motorok** és egyéb motorkerékpárok, alkalmi vételek: Puch 250-es, Indián 600-as, oldalkocsival, Csepel-motorok. — **Rádiókészülékek.** — **Cséplők** — kazánok — magánjárók — **traktorok** eladása. Egyes és kettős ekék vétel — csere. **KIRÁLY**, Royal-épület. Telefon 20-66.

A Hitelbank a tudományért és művészetért!

A Hitelbank legutóbbi közgyűlésén 10.000 pengő segélyt szavazott meg részben egyetemi hallgatóknak, részben pedig arra szoruló írók és művészek segély útján való támogatására.

Az összeg kiosztására a kultuszminisztert kérik fel.

A Hitelbank adománya mindenesetre útmutató példa arra, hogy a nagytőkének kézzelfogható módon is pótolnia kellene az elmult idők mecénásainak tevékenységét, amelynek hiányában a művészek élete, különösen a nehéz gazdasági viszonyok következtében, rendkivül megnehezedett. Ezek az adományok természetesen nem pótolják azt a széles, szerves megoldást, amelynek a diplomás ifjúság elhelyezése és a hallgatók nyugodt munkája tekintetében, nem szabad sokáig késnie.

Vasárnap és hétfőn ötórai tea, tánc az Angol Királynőben

EMERGÉ
kerékpárgumi
EMERGÉ győz!
a hozzáértő kerékpáros
gumiabroncsa

A Városi Dalegylet a jövő évben ünnepli 75 éves fennállását

A dalárda megismétli a Cornevillei harangok előadását és egy vigoperát ad elő - A nyáron bulgár--török kiránduláson vesz részt a dalárda, ahol több hangversenyt ad

A debreceni dalárdák közül a Városi Dalegylet tekint vissza a legrégibb múltra. Ez a dalárda 74 éves múltjával kiharcolta magának az elismerést és a dicsőséget nemcsak a város falain és az ország határain belül, hanem azon jóval túl, idegen országokban mindenütt ismerik, becsülik és tisztelik az érdemekben és tudásban gazdag dalegyletet.

A Városi Dalegylet a múlt évben a férfi kar fentartásával megalakította a vegyeskart és azóta kettőzött szorgalommal halad a Dalegylet a kitűzött úton. Most nem akarunk foglalkozni az elmúlt 74 év eredményével. Sokat irtak már róla és egy hirlapi közlemény elenyésző volna annak a sok dicsőségnek megirására, a melyet ez az érdemekben gazdag Dalegylet megérdemelne. Most csak a közelmúltról és a jövő terveiről számolunk be. A Városi Dalegylet tagjai a múlt évben nagy siker mellett mutatták be a Cornevillei harangokat. Ezen a sikeren a dalárda vezetősége felbuzdulva, terbevette, hogy a nyáron ismét előad egy vigoperát és a közönség kivánságára, megismétli a Cornevillei harangok előadását.

Az Operaháztól sikerült megszerezni egy bájos szép és kedves zenéjü vigoperát, a Lonjumaui postakocsist. — Ezt a vigoperát épen 100 évvel ezelőtt adták elő először és akkor is nagy sikert értek el vele. Eredeti francia hangszereléssel, finom humorával és szellemességével utólérhetetlen. A darabot az Operaház is elő akarta adni, de ezt egy későbbi időpontra elhalasztotta.

Ezt a darabot is 100 tagú vegyeskarral adja elő a Városi Dalegylet június elején. Ebben az időtájban két előadásban a Cornevillei haragokat is felújitják. A Cornevillei harangok férfi szereplői ugyanazok lesznek, mint a múlt évben. A női szerepeket Németh Irén és Papp Juci éneklik. A Lonjunaui postakocsisban dr. Oláh Emilné, Vajda Juliska, dr. Oláh Emil, Simon István szerepelnek. A többi szereplők még nincsennek kijelölve. De ha csak ezeket a neveket vesszük figyelembe, már akkor is sikert jósolhatunk a darabnak. Vajda Juliska koloratur éneke, dr. Oláh Emil bariton-basszusa és Simon István basz-baritonja országos viszonylatban is az első helyen áll. A Cornevillei haragok előadását Galánffy Lajos, míg a Lonjumaui postakocsis előadását a Városi Dalegylet agilis karmestere, Forrai István fogja vezényelni.

A Városi Dalegylet bulgár-török turára megy a nyáron

A múlt hónapban a bulgár-magyar asztaltársaság havi összejövetelén megjelent dr. Fehér professzor, aki 1935-ben is megszervezte a Városi Dalegylet bulgáriai kirándulását. Fehér professzor szive valósággal egybeforrt a debreceni Városi Dalegylettel és megigérte, hogy az idén, az 1935 évinél sikkal bővebb turát készit elő a Városi Dalegylet számára.

Még határozottan nem lehet tudni, de Fehér professzor szavaiból az érzett ki, hogy a Városi Dalegyletet ismét Bulgáriába és Törökországba akarja elvinni. A dalárda körülbelül hat hangversenyt adna. Ezek közzül egyet a hajón. Ha a szépnek igérkező terv megvalósul a debreceni Városi Dalegylet ismét dicsőséget szerez hazájának és rajta keresztül Debrecen városának. A terv szerint ennek a kirándulásnak lebonvolitására a nyáron kerülne sor. Ameenyiben mi ismerjük dr. Fehér professzor agilitását, reméljük, hogy a szép kirándulás sikerülni fog.

A jövő évben jubilál a Városi Dalegylet

A Debreceni Városi Dalegylet 1863-ban alakult és azóta lankadatlan buzgalommal ápolja a dalkultúrát. Rajta kivül csak a Budai Dalárda és a Pécsi Dalárda öregebb. A Városi Dalegylet 1938 októberében éri el 75-ik jubileumi évét. A rossz gazdasági viszonyok miatt a nagymultu dalegylet nem tudta megünnepelni hetvenéves jubileumát. — Épen ezért a Városi Dalegylet vezetősége elhatározta, hogy ezt a jubileumot méltó keretek között fogja megünnepelni. Országraszóló ünnepségeket akarnak rendezni ebből az ünnepélyes alkalomból. Határozott terv még itt sem alakult ki, mert ettől az időtől egy kicsit messze vagyunk.

Azonban a dalárda vezetősége már most elhatározta, hogy a régi zászlót egy újjal fogják kicserélni. Debrecenben úgy hivják a Városi Dalegyletet, hogy Öreg Dalárda. Éveinek számában öreg is ez a dalárda, de tetteiben fiatal, mert mindig előre törtet és nem zárkózik el az újitástól. A dalárda zászlója már rongyossá szakadozott a dicsőséges küzdelemben, de a dalárda tagjai annyi dicsőséges harcot vivtak meg már a rongyos zászlóval, amelyre azóta még egy uj zászlós dalárda sem volt képes.

Mint a harcmezőkön összeszaggatott zászló olyan a Városi Dalegylet zászlója. Az idő vasfoga mindenütt meglátszik rajta, de ékesíti a szalagoknak megszámolhatatlan tömege, ami mind egy dicsőséges szereplésnek az eredménye. A jövő évben Debrecen egyházainak főpapjai egy uj zászlót fognak megszentelni, amely zászlóval a Városi Dalegylet egy újabb, szebb jövőnek fog neki vágni és elviszik oda, ahol annyi sok dicsőséget szereztek. A Kárpátok ormára, a kék Adriára és mindenüvé, ahol valamikor még szabad volt a magyr dal, a magyar nóta, hogy hirdesse Nagymagyarország feltámadását.

(—cs—c)

női kalapszalon
Bálintné
PIAC-UCCA 77

Magyar Általános Takarékpénztár Rt.
(Alap és tartaléktőke 34 millió)
DEBRECENI FIÓKJA
Telefon: 34-50, 14-96. Piac-u. 81. Sürgönycim: Generalcassa.
Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

TAVASZI KABÁT ÉS ÖLTÖNY SZÖVET ÚJDONSÁGOK
NAGY VÁLASZTÉK
MARADÉKOK
OLCSÓ ÁRAK
KIFEJEZETTEN FÉRFI SZÖVET ÜZLET!
FELDHEIM IMRE POSZTÓHÁZ SVETITS PALOTA

PIAC-U 37.
MAGOLCSAI NAGY MIHÁLYNÁL

Érdekes kártérítési per az eltünt koffer miatt

A kártérítési ajánlat szerint a két pengős orvosságért 92 pengőt, a húszpengős ingért 40 fillért kapna a kereskedő

Érdekes kártérítési pert tárgyalt a minap a debreceni járásbíróságon dr. Sáfár László polgári bíró. A pert egyik debreceni nagykereskedő indította a magyar államvasutak ellen, amelyben az őt ért károsodási és a MÁV által megajánlott kártérítési összeget követeli.

A nem mindennapi fejleményű per előzményei a mult év decemberre nyúlnak vissza, amikor a nagykereskedő Budapestre akart felutazni. A kereskedő három koffert vitt magával, amelyet az állomáson az egyik hordárnak adott oda, hogy a kocsihoz vigye.

Szállítás közben az egyik koffer valamilyen módon eltünt.

Mivel a hordár a MÁV szolgálatában állott, a MÁV ellen indított a kereskedő kártérítési pert, amelyben 727 pengőt követelt az elveszett kofferért, mivel abban — előadása szerint — értékes ruhaneműek, selyem fehérneműek voltak.

A MÁV hajlandó volt a kárt megtéríteni, de csak úgy, hogy

minden kilogram után 46 pengőt fizet. A koffert 6 kilogramosnak becsülték és így 276 pengőt fizettek volna ki

a károsult kereskedőnek.

A nagykereskedő azonban a különbözetet peresítette. A járásbírósági tárgyaláson a károsult ügyvédje, dr. Rutó Imre előadta, hogy a koffer 14 kilogram volt, amit igazolni is tud.

A kofferben volt egy 2—3 pengős értékü, kétkilogramos, orvossággal telt üveg, amiért a MÁV ajánlata szerint 92 pengőt kapnának, viszont egy finom húszpengős selyem ingért csupán 40 fillérrel kártalanítanák a kereskedőt.

Dr. Mészáros Albert, a MÁV megbízott ügyvédje kijelentette, hogy tanukat tudnak megnevezni, akik azt igazolják, hogy a kereskedő a kocsiból lekiabált fiának, hogy a cipő is az eltünt kofferben van, márpedig cipő mellé nem szokásos fehérneműt csomagolni.

Dr. Sáfár László járásbíró ezután elnapolta a tárgyalást több tanu kihallgatása céljából.

KERTISZERSZÁMOK,
KERÍTÉSFONATOK
Tóth Gyula
vaskereskedésében,
Városháza-épület.

„A. O. I."

(Africa Orientale Italiana — Olasz Kelet Afrika)

1937. március 22. — Az olasz fascizmus XV., a magyar nyomorúság XVIII. évében

„Afrikában jut mindenkinek hely, munka, sőt talán dicsőség is." (Mussolini.)

Alig néhány napja, hogy Libiában átnyújtotta Mussolininak i zlám kardját. Az ujságok megható cikkeket írnak az északafrikai olasz telepesek öröméről, akik könnyezve fogadták a Ducet. Megnyílt az északafrikai hatalmas autóút és megkezdődött az 1937. évi tripolisi vásár, amelyen már Abesszínia termékei is helyet kaptak. Nem a véletlen játéka, hogy a hatalmas autóúttól nem messze régi római romok hirdetik a nagy elődök gyarmatosításának emlékeit.

Ha ki akarjuk fürkészni a hatalmas lendületet vett olasz gyarmatosítás útjait, ha igazi képet akarunk magunknak alkotni a jövő Abesszíniájáról, akkor meg kell állnunk előbb egy pillanatra az északafrikai olasz gyarmat, vagy **amint az olaszok nevezik „a negyedik** part" impozáns képe előtt.

Az északafrikai római **maradványok** jelentik a multat, a tradiciót, a római eredetet, **politikai** rendszert, **szervezetet** és alkotó erőt, melyből a mai olasz gyarmatosítási stílus táplálkozik. A tripolisi vásáron **bemulatott etiopiai** termékek mutatják a jelent, az **elfoglalt** területek gazdasági helyzetét és lehetőségeit. A libiai olasz telepesek munkájának **gyümölcsei**, a **modern olasz** települések, a világvárosi képet mutató kikötők és az új út — **jelentik a jövőt**, ahova a Vöröstenger melléki olasz gyarmatbirodalmaknak el kell jutnia.

Ez az út talán nehezebb lesz, de időben rövidebb. Eritreában Olaszország kereskedelmi támpontot akar magának biztosítani a Vörös tenger partján, az Indiába vezető út mentén, miután a Suezicsatorna újabb jelentőséget adott ennek az útvonalnak. Libiára azért volt szükség, hogy minden meglepetés ellen biztosítsa nehezen védhető partvidékét. Abesszíniába más cél vezette. Két adat fejezi ki legjobban ezt a kényszerítő okot: az **olasz statisztikai évkönyvek** adatai szerint 1861-től 1911-ig Olaszország lakossága 25-ről 35 millóra emelkedett, **míg** 1921-től 1936-ig 5 milliót emelkedett az ország lakosságának száma. Egyszóval az élet követelte, **hogy** Olaszország helyet teremtsen magának a nap alatt és az élet nem ismer lehetetlenségeket.

Ezért tévednek azok, akik azt gondolják, hogy Abesszinia gazdasági kiaknázásához, politikai megszervezéséhez és kultúrális felemeléséhez még évtizedek szükségesek.

Ötven éve vár már az olasz probléma megoldásra. Luigi Canzi már 1878-ban a következőket írja: „Átfúrják az Alpokat, elvágják Istmost Sueztől, kezdik megnyitni Eufrates útjait — és mindez számunkra nem eredményez mást, mint Kelet fenyegető konkurrenciáját a mi fő termékeinkre, a selyemre és a rizsre."

Ezért különbözik az olasz gyarmatosítás minden más nemzet gyarmati politikájától. Egyrészt még sohasem látott gyorsasággal oldja meg a legnehezebb problémákat, másrészt új módszerekkel dolgozik.

Más, mint a régi portugál és spanyol gyarmatosítás, amely kalandorok irányítása alatt állott és a bennszülöttek könyörtelen kizsákmányolására vezetett. Nem hasonlítható az angol gyamratosításhoz sem, amely nem tud népes, tisztán angol telepeket létesíteni a gyarmatokon, mert az angol csak mint orvos, mérnök vagy más intellektuel megy néhány évre a gyarmatokra, hogy aztán londoni házában nyugodtan élvezhesse munkájának gyümölcsét. Ez az oka annak, hogy az angol „dominiumok" egyre önállóbba válnak és az anyaország kénytelen nekik kisebb-nagyobb autonómiát ajándékozni. De élesen különbözik a francia gyarmatosítástól is, amely teljes jogegyenlőséget akar biztosítani a bennszülöttek számára is és négerekkel akarja pótolni az anyaország egyre fogyatkozó lakosságát, fekete katonákkal tömve meg a keleti erődöket is. Sőt Leon Blum francia miniszterelnök gyarmatosítási tervei szerint még a francia gyarmatokra is ki akarja terjeszteni az „általános titkos" szavazati jogot. Közben a délfranciaországi olaj- és szőlőtermelők a kormány segítségét kénytelenek kérni a gyarmatok erős gazdasági versenye ellen.

* * *

Alig végződött be a honfoglalás munkája, alig készültek el az első útvonalak, már megjelent a jog Abesszíniában is. Az 1936. július 1.-i törvény Olasz Kelet-Afrika (Africa Orientale Italiana) név alatt egyesíti Eritreát, Olasz Somáliát és Etiópiát. Az ily módon megalkotott „A. O. I." felett az olasz király és Etiópia császára nevében az alkirály (Graziani) uralkodik. Addis Abeba a városhoz tartozó területekkel együtt autonom területet alkot, amelyet külön kormányzó irányít. Az új gyarmatbirodalom öt kormányzóságra oszlik és mindegyik élén egy kormányzó áll, aki közvetlenül az alkirálynak van alárendelve. 1. Eritrea, székhelye Asmara (a régi Eritreán kívül magában foglalja Tigrayt és Dancaliát.) 2. Amhara, székhelye Gondar. 3. Galla és Sidama, székhelye Gimma. 4. Harrar, székhelye Harrar. 5. Olasz Somalia, székhelye Mogadiscio. (Régi Somálián kívül ide tartozik Ogaden.)

A kormányzóságok ismét kisebb egységekre oszlanak. Az egyes kormányzók, valamint az alkirály rendelkezésére külön **szakbizottságok** állanak. Ezeknek azonban kizárólag tanácsadási joguk van. A bennszülött lakosság és az olasz hatóságok között a törzsfők tartják fenn az állandó kapcsolatot, akik hatalmukat az olasz hatóságoktól nyerik.

Ez a politikai felosztás teljes tiszteletben tartja az egyes törzsek eredetét, nyelvét és szokásait. Igyekszik a rokon törzseket ugyanazon kormányzóság kebelébe beosztani, hogy így helyreállítsa azt a néprajzi egységet, amely Tafari birodalmában hiányzott.

Az olasz telepesekre vonatkozólag a fascista gyarmatosítás ugyanazokat az elveket követi, mint a lecsapolt pontinusi mocsarakon történt belső telepítésnél, megadva a lehetőséget a gyarmatosítóknak, hogy munkájukkal magukévá tegyék a rájuk bízott földet és kölcsönadott gazdasági beruházásokat, gépeket. A korporációs törvények és a kollektiv szerződések a keletafrikai gyarmatokon is védelmezik az olasz munkást és biztosítják az egyéni kezdeményezés szabadságát a vállalkozók számára, amíg az a nemzet egyetemes érdekeivel nem kerül szembe.

A fascista közgazdaság nagy érdeklődését bizonyítja, hogy már 13 kereskedelmi társaság keletkezett 46 millió összetőkével „Olasz-Kelet-Afrika" gazdasági kiaknázására. A meghódított területeken még alig állt helyre a rend és közbiztonság, amikor az olasz kutatók és kereskedők megindultak az ismeretlen területek felé. Assabban megkezdődtek a munkálatok a kikötő kibővítésére. Az olasz gyarmatosítás ugyanis igyekszik Gibutit kikapcsolni a forgalomból, a franciák kedvezőtlen szállítási és vámfeltételei következtében, ha nem sikerül ebben a kérdésben is megegyezni, amint legutóbb az angolokkal „Angol-Somália" és „Kenya" kérdésében.

Mindezekből a mi számunkra az a tanulság, hogy az olasz gyarmatosítás és Etiópia gazdasági kiaknázása hatalmas lépésekkel halad előre. A mi gazdasági életünknek ezzel a gyorsasággal nemcsak számolnia kell, hanem lépést is kell tartania. A legutóbb Rómában megkötött legtöbb kedvezményt biztosító olasz-magyar szerződésnek beláthatatlan következménye lehet a csonka ország közgazdaságára. Olaszország segítségével sikerült kiszabadulnunk a válság szorongató gyűrűjéből. A nagy lendülettel fejlődő Olasz-Kelet-Afrika számunkra kitűnő alkalom, hogy „közvetve gyarmatosító állammá" váljunk egy nagyhatalom segítségével és így részben függetlenitsük a már eddig is egyre jobban tengerentúli országok felé orientálódó közgazdaságunkat, de főleg iparunkat az európai piacoktól, amelyeken gyilkos harcot kénytelen vívni a kontinensi versenytársakkal.

„A. O. I." 1.708.000 km² területén bőven jut hely a magyar gőzekék, gazdasági gépek, villanyos iparunk termékei stb. számára az olasz iparcikkek mellett. Olasz-Kelet-Afrika agrártermékei még jó ideig nem tudják kielégíteni az olasz telepesekkel egyre növekedő, 7 millió bennszülött lakosság szükségletét. Képtelenség még csak gondolni is arra, hogy Abesszinia a magyar mezőgazdaság komoly versenytársává válhatna az olasz piacokon. Ha az etiop gazdasági termelés eléri azt, hogy már nyersbőrön kívül gabonát és fagyasztott húst stb. is exportálhat, úgy ez a kivitel elsősorban az afrikai gyarmatok felé fog irányulni. Ezért igyekezett Olaszország többek között megkötni Angliával a „gentlemens agreement" gazdasági záradékait, amelyek Olasz-Kelet-Afrika és a vele szomszédos angol gyarmatok áruforgalmát szabályozzák. Hogy Olasz-Kelet-Afrika ezt a fokot elérje, szüksége van a magyar tenyészállatokra és vetőmagvakra. Magyarország viszont olcsóbban szerezheti be gyarmatáruszükségletét (kávé, tea, gyarmati bőrök, gyarmati fűszerek, kaucsuk, olajok, gyógynövények, gyapot stb.)

Ha igaz az, hogy a megcsonkított országnak elsősorban gazdaságilag kell erősnek lenni, hogy megfelelő vonzó hatást gyakorolhasson az elfoglalt területekre, hogy a magyar akaratot, hazafias szellemet jelentékeny nemzeti vagyon is alátámassza, úgy a távoli Afrikában rejlik a magyar probléma kulcsa. S ha ott van mindenki számára hely és lehetőség, úgy a gyarmatosító olasz nemzet után nekünk kell az elsőknek lennünk „A. O. I." gazdasági kiaknázásában. Ezt várják tőlünk olasz barátaink, akik elsősorban Magyarországnak akarnak helyet adni Abesszinia gazdasági életében; ezt várják tőlünk elszakított testvéreink, akikhez így egy lépéssel ismét közelebb juthatunk.

Nöifelöltőt, ruhát is Magolcsai Nagy Mihálytól Piac-u. 44

Belvárosi Takarékpénztár
BUDAPEST
debreceni fiókja
Telefon: 19-52, 20-40, 21-25.

Nyolcéves gyermekek, akik a fogház árnyékában kezdik az életet

A jogtudós gyerek, Ilonka utnakindulása, a didergő Jancsi és egyéb történetek a fiatalkoruak bírósága előtt

A debreceni törvényszéken egy nap minden héten azoknak van fentartva, akik még nem töltötték be tizennyolcadik évüket. A fiatalkorú vádlottak napja ez, akik felett dr. Jankovich Jenő tanácselnök szabja ki az ítéletet. A folyosót zsúfolásig ellepik a vádlottak és a szülők. Vannak itt nyolcéves gyermekek, akik már legzsengébb korukban megismerkedtek a bűnnel és a büntetéssel s vannak tizennyolcéves kamaszok, akiken aligha segít hathatósan a legszigorúbb fogházbüntetés. A legtöbbje csavargó, akik tiltott koldulásból tartják fenn magukat s néha még meg is vannak elégedve, úgy télvíz idején, ha néhány napi fogházbüntetésre ítélik, legalább ez idő alatt nem kell az utcán fázlodnia, éheznie.

A NYOLCÉVES KOLDUS ÉS AZ ÁLDETEKTÍV

Fiatal, vézna gyermek az első vádlott ezen a napon. Még be sem töltötte a kilencedik évét. Régebben a bátyjával együtt csavargott a város utcáin és a könyörületből odavetett egy-két fillérekből tartották fenn magukat. Közben a nagyobbikat a rendőr elfogta és megbüntették koldulás miatt. Egyedül maradt a kisfiú. Ő is szorgalmasan „dolgozott" és tavaszra már sikerült is 97 fillért összegyűjtenie. A Rákóczi-utcán azonban utólérte a pech. Egy fiatal ember, úgy tizenvolcéves lehetett, odaugrott hozzá, nyakonragadta és rákiáltott:

— Detektiv vagyok, azonnal add ide az összekoldult pénzt!...

A gyermek irtózatosan megrémült és esze nélkül dobta el a pénzt, maga pedig a futásban keresett menekülést. Közben azonban meggondolta a dolgot, gyanus kezdett lenni előtte a dolog és visszafordult, kiabálni kezdett:

— Tolvaj, fogják meg!...

A piaci árusok látva a gyermek kiáltozását, segítségére siettek és csakhamar utólérték a „detektivet" a 97 fillérrel együtt. Igen ám, de nem addig van az! Mind a ketten a bíróság elé kerültek. A „detektiv" lopásért, a gyermek koldulásért. Az ál-detektiv fogházat kapott, a kisebbiket megdorgálták. Potyogtak a könnyek a szemeiből, amikor meghallotta, hogy nem kell a rácsos ablakok mögött ülni...

AKINEK MÁR MINDEN MINDEGY

Tizennégy éves diák a következő vádlott. Jómódú vidéki kereskedőnek a fia, aki azonbn a rossz cimborák társaságában letért a jóútról. Csalásért, sikkasztásért és más hasonló bűncselekményekért már több ízben állott a fiatalkorúak bírája előtt. Most is sikkasztás ellene a vád. A diák, aki délutánonkint egy kereskedőnek inkasszált, öt pengő négy fillért inkasszált, de a pénzzel nem számolt el, hanem a barátaival moziba ment, utána pedig az egyik lebujban pálinkáztak, amig tartott az összegből. A kereskedő feljelentette a fiút, aki cinikusan tett beismerő vallomást a bíróság előtt. Semmi megbánást nem tanusított. Az anyja sírt zokogott, a fia pedig egykedvüen várta az ítéletet. Arra azonban aligha volt elkészülve, hogy tizenöt napi fogházbüntetést kapjon, pedig ennyit kapott. Mégis, amikor a tanácselnök megkérdezte, hogy megnyugszik-e az ítéletben, egykedvüen válaszolta, a vállát rángatva:

— Nekem teljesen mindegy...

A JOGTUDÓS NYOLCÉVES GYERMEK

Most rakoncátlan kölyök kerül sorra. Végigkacagja az egész tárgyalást, nem romlottságból, hanem azért, mert sejtelme sincs arról, hogy miért is van ő most itt. Még a szigorú bírói figyelmeztetés sem használ. Összeveszett a legjobb cimborájával, a szomszéd tanyasi gyermekkel és alaposan helybenhagyták egymást. A nagy sikoltozásra előkerült az egyik egyermek apja, aki látva drágalátos csemetéjének szorongatott helyzetét, hátulról kétszer megbillentette a másik szilaj legényké. Ez viszont éktelen haragra gerjedt a barátságtalan mozdulatra, felkapott egy féltéglát, hogy azzal agyonvágja János bácsit. A tégla azonban az előrohanó nénit érte, aki eszméletlenül esett össze. Nem halt meg, csak feküdt néhány napig.

Mindezt mosolyogva mondja el a kis vádlott.

— Miért követted el ezt a csinyt? — kérdezi tőle dr. Jankovich tanácselnök.

— Nem volt nálam szándékosan elhatározva, — feleli nagy derültségtől kisérve a gyermek. A vége: könnyü testisértésért dorgálás.

KIS ABLAKÁT MEGVEREM...

Ez az eset Bárándon történt. Egy tizenhatéves suhanc már hetek óta rossz szemmel nézett egyik ismerősére, aki özvegyasszony. Elhatározta, hogy alaposan meg fogja tréfálni, de a tréfából hasznot is húz magának, mert szüksége van most, hogy itt a tavasz, egy szép fehér nadrágra. Ehhez szükséges viszont a pénz, amit a szomszédasszonytól szándékozott előteremteni. Egy éjszaka megkocigtatta a szomszéd ablakát, mire az özvegy rémülten kikiáltott:

— Ki az?

— Én nem vagyok, — hangzott az értelmetlen válasz, de asszony megismerte a suhancot a hangjáról és kiszólott:

— Gyere be, úgy beszéli velem, ha akarsz valamit.

Miért

tanácsos most

osztálysorsjegyet

venni?

Mert

a sorsjegyeknek egy későbbi osztályhoz való vásárlásánál az előbbi, lejátszott osztályok betétjeit is meg kell fizetni. **Tehát sokkal célszerűbb** a sorsjegyeket **már az ELSŐ osztály húzása előtt megvenni**, hogy a rendkívüli nyerési esélyeket **teljes mértékben** kihasználhassa és hogy **ne veszítse** el egyetlenegy osztály nyereményeire való **igényét** se.

Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye!

A főárusítók azonban figyelmeztetik a n. é. közönséget, hogy csak úgy biztosíthatják részvételüket az új sorsjátékra, ha a sorsjegyekért járó összeg az előírt **50 fillér** költséggel együtt a húzás előtt, tehát most

április 10-ike előtt

az illetékes helyekre beérkezik, **különben minden igény megszűnik.**

Aki azonban bármely oknál fogva a sorsjegyeket nem akarja megtartani, **szíveskedjék azonnal visszaküldeni**, mert **az idejében ki nem fizetett sorsjegyek semmi jogot nem biztosítanak**, a főárusítóknak **azonban kárt okoznak**, ha azokat **nem kapják vissza.**

Az I. osztályú sorsjegyek ára:

Nyolcad	Negyed	Fél	Egész
3½ pengő	7 pengő	14 pengő	28 pengő

A szerencse forgandó!

Próba — szerencse!

Szenzációs árak! **Minőség garancia!**

Címet kérem megjegyezni!

Nikkelezett, új patent

óra-locsoló kizárólagosan nálunk **-·66**

CORYSDOR különlegesség Dg. **-·36**

Tréfás Miki locsoló töltve —·30 **-·24**

Corysdor illatszerkazetta selyembéléssel **5·50**

Permetező üvegek a legszebb selyembojtos szerelésű kivitelben legnagyobb választék!

Parfüm és kölniviz különlegességek: Corysdor Tsukuó, Sulamith, Crep Noir, Crep Royal kizárólagosan nálunk szerezhetők be, minőség garanciával!

Virágillat különlegességek: Hollandi jácint, Olasz mimóza, Perzsa rózsa, Cseresznye virág parfüm nálunk már 5 éve állandóan kapható eredeti minőségben!

Papp Lajos illatszertáraiban

Kossuth-utca 1. szám. Csapó-utca 58. szám.

Nagypénteken déli 1 óráig, szombaton este 7 óráig Husvét vasárnap délig, hétfőn szintén délig nyitva!

Címet kérem megjegyezni!

Magyar Országos Központi Takarékpénztár

DEBRECENI FIÓK

Sürgönycim: MOKTÁR. Telefon: 20-21. szám.

Debreceni Közraktár és Kereskedelmi Rt. Debrecen

Központi iroda: Ferenc József-ut 36. Raktárházak: Hid-utca 16. szám

Mindenféle takarmányt legelőnyösebb áron vásárol és tárol. Kiraktározott terményre, borra kedvező feltételek mellett **kölcsönt folyósít!**

A következő percben kinyílt az ajtó és a legény szemben találta magát az asszonnyal. Rövid párbeszéd, az asszony egy pillanatra elfordul, de ez is elegendő a legénynek, hogy az asztalon levő tízpengős a zsebébe vándoroljon. Épen kapóra jött, legalább nem kellett más eszközhöz nyúlni. — Másnap elment a tíz pengőből kettő, egy kis ebédre, cigarettára, meg miegymásra, a megmaradt nyolc pengőt pedig a feljelentés után a csendőrök foglalták le egy szabónál, akinél a fiú megrendelte a szép fehér nadrágot és előlegül adta a nyolc pengőt.

Ítélet: alapos dorgatórium, hiszen a fiú még büntetlen előéletű és csak fiatalos könnyelműségből követte el a tettét.

ILONKA ÚTNAK INDUL

Csinos, selyemruhába öltözött leány lép a terembe. Hajdúböszörményben pincérleány volt. A szülei valamikor jómódú emberek voltak, de azután teljesen elszegényedtek. Szélnek eresztették a gyermekeket, akik között Ilonka volt a legidősebb. Egy darabig becsülettel megállotta a helyét a küzdelemben, amit az élettel magával kelett megharcolni s végül mégis csak útnak indult ő is rossz úton... Kénytelen volt — ahogy vallotta — bűnre vetemedni.

Az elmult télen történt az első eset. Bejött Debrecenbe és itt összetalálkozott egy fiatalemberrel, akin Hubertus-kabát volt. Ilonka didergett, reszketett a hidegben s megkérte a fiatalembert, hogy másnapig kölcsönözze oda a felöltőt. Megkapta. Felvette a kabátot, azután elment egyedül egy kávéházba és utólsó filléreiből megivott egy csésze forró teát. Másnap reggel visszament Hajdúböszörménybe — a kabáttal együtt. Azután rohamosan követték egymást az események: feljelentés lopásért, kihallgatás, tárgyalás, hisztériás jelenetek és a végén próbaidőre bocsátás a fiatalkorúak bírósága által.

LOPOTT A DIDERGŐ JANCSIKA

Végül a tizenkétéves Jancsika kerül elő. A megszeppent gyerek sápadtan, tétován néző tekintettel áll meg a bíró előtt. Lopással vádolják. Ellopott a télen tizenegy kiló szenet a fűtőház környékéről. Nagy belső izgatottsággal beszéli a gyerek a tárgyaláson:

— Nagyon fáztam, kérem szépen és elmentem az állomásra, ahol sok a szén. A fűtőháznál jártam, amint éppen a „kutyát" gördítették, tetszik tudni azt, amivel a szenet szállítják. Arról nagyon sok lehullott és senki sem hajolt le, hogy felvegye a széndarabokat. Azt hittem, nekem szabad felszedni. Hazavittem édesanyámnak, aki beteg vot és nagyon-nagyon fáztunk mindannyian. Feltüzeltük a szenet... Én nem vagyok hibás...

Dorgálásra ítélték a gyereket, aki boldogan hagyta maga mögött a komor tárgyalási termet. Most már ismét segíthet az anyján, de nem fog lopni, mert az bűn, hanem becsületes úton szerzi meg a mindennapi kenyeret. Egy tizenkétéves gyermek!...

Tavaszi újdonságok
megérkeztek.
posztót, szövetet
szenzációs olcsón vehet
Mikó László
szövetüzletében, Piac-utca 4. szám.

Húsvéti parfüm forrás!
Remek újdonságok! Gyönyörű ajándékok! Csoda olcsó árak!
Dr. Kondor István **Központi drogériájában**
Parfümszóró 96 fillér, 1·20-tól. Locsoló parfümszóróval 25 fillér.

PALOTAY fest, vegyileg tisztit, gallérokat törésmentesen mos!
Kálvin-tér 5. szám. Batthyány-utca 26. sz.

Kemál pasa arcképfestője festette meg a hajdúdorogi gör. kath. templom egyik oltárképét

Beszélgetés Veres Géza festőművésszel, aki hosszú időt töltött Kisázsiában

Néhány nappal ezelőtt egy remek kivitelű szentképet helyeztek el a hajdúdorogi görög katolikus templomban. A hatalmas kompozíció egy csoportot ábrázol, amint Krisztus környezetében nagy áhítattal imádkoznak. A festmény nem mindennapi művészi alkotás, mert annak minden figurája, alakja szinte vérből és húsból van és élő tekintettel csügg a kép fölött álló Krisztus arcára.

A festménynek azonban művészi értékén túl van egy érdekessége. Az ugyanis, hogy alkotója egy híres debreceni szentképfestő: Veres Géza, akinek festményei a hajdúság igensok templomát díszítik. Veres Gézát újabb sikere alkalmával s megkértük, hogy beszéljen valamit életéről.

Igazi szerény, szolid modorú festőművész Veres Géza, aki nem a nagy szólamokban, hanem a maga egyszerűségében meséli el eddigi karrierjét és élményeit.

Az egyszerű kis gimnazista fiúban már felébredtek a festészet iránti ambiciók. Húszéves korában végre teljesült a gyermeki álom. Felkerült az akadémiára, ahol Csók és Vaszary festőtanárok keze alatt elsajátította a festészet ismereteit. A további gyakorlat aztán valóságos művésszé tették Veres Gézát.

Mint festő bejárta Európa nagyrészét, de különösen hosszú időt töltött Kisázsiában és Törökországban.

— Éppen Konstantinápolyban voltam — mondja Veres Géza festőművész —, amikor megtudtam, hogy egy másik magyar művész szobrot formál Kemál pasáról. Ez engem fellelkesített s egy vágyam lett, hogy lefesthessem én is Kemált. Hosszú hivatalos eljárások után végre egy szép napon ketten jelentünk meg Kemál előtt: Rápolthy szobrászművész és én. Egyszóval elkészítettem a hatalmas portrét, amely az uralkodó nagy tetszését is kiérdemelte és az egyik hatalmas nacionalis egyesület meg is vásárolta. Ezekután már kezdett megismerni egész Törökország és hirtelen egyik legkeresettebb magyar művésszé lettem. Törökországban is rendeztem egy kiállítást, amely nemvárt sikerrel zárult.

Majd beszél Veres Géza a nemrég elhúnyt kiváló tehetségű Káplár Miklós festőről, akihez szoros barátság fűzte már gyermekkorától és akivel együtt hosszú esztendőket töltöttek el. Elmondja ezután, hogy 1922-ben rendezett elsőízben Budapesten gyüjteményes kiállítást, amelyen a művészi körök figyelmét és elismerését vonta magára. Legutóbb kisebb kiállítást tartott Egerben, de erre már nem gondol szívesen Veres Géza művész, mert csupán művészi és erkölcsi sikert ért el.

Veres Géza végül elárulja, hogy ő a naturalizmus híve, a mai divatos festői stílusoknak nem nagy barátja, azokban különösebb művészetet nem talál és azokat nem is értékeli annyira, mint a saját művészeti stílusát. Veres Géza most Debrecenben tartózkodik s itt portrékat fest.

Veres Géza oltárképe a hajdúdorogi gör. kat. templomban

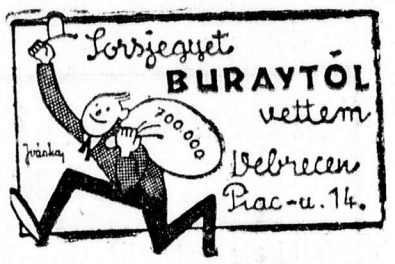

A SZÉKELY TÁRSASÁG ÁPRILISI MŰSOROS ESTJE

Hírt adtunk már róla, hogy a Debreceni Székely Társaság április hó 4.-én, este 6 órakor rendezi meg szokásos műsoros estjét az Arany Bika üvegtermében. Ezek a székely-estek legujabban igen nagy látogatottságnak örvendenek, minthogy rendesen a legkiválóbb előadók, írók és tudósok szerepelnek a felolvasó asztalnál s a művészi számok is elsőrangúak. A műsort követő vacsorán pedig hamisítatlan székely ételkülönlegességek kerülnek az asztalra, ahol igaz székely demokráciával ülnek egymás mellett mindazok, akik vér, vagy érzés szerint székelynek vallják magukat s együtt éreznek a székely törekvésekkel, amelyek egyet jelentenek az egységes magyarság törekvéseivel.

Az áprilisi műsoros est különösen értékesnek ígérkezik. Megnyitó gyanánt a társaság illusztris elnöke, az európai hírű tudós, Darkó Jenő dr. fog hosszabb tanulmányban foglalkozni az erdélyi magyar egyházak helyzetével. Ez a kérdés Erdélyben több a felekezetek magánügyénél: a magyarság sorsát jelenti az egyház sorsa, s ez most a legnagyobb veszedelemben forog. Egyetemünk másik kiváló tudósa, Gyulay Zoltán dr. ezúttal mint szépíró mutatkozik be, hadifogolyélményeiből olvas fel néhány megkapó epizódot, amelynek hősei székely bakák voltak. A művészi részt Révészné Vágó Margit éneke és Timáry Mária hegedűjátéka képviseli. Révészné Vágó Margit művészi képességeit, csodálatosan finom orgánumát nemcsak Debrecenben ismerik: az ő interpretálásában teljes szépségükben fognak érvényesülni a régi székely népdalok, a magyar kultúrkincsnek ezek az örök értékei. Timáry Mária is jó ismerőse a debreceni szakértő közönségnek, hegedűjátékában gyakran gyönyörködhettünk. Bizonyos, hogy ez az est is méltó sikerrel fogja képviselni a székely-estek hagyományos

Gyermekkocsik,
Sportkocsik,
Gyermekjátékcikkek,
Kerti butorok
a legmodernebb kivitelben, nagy választékban a
Debreceni Vas- és Rézbutorgyárban

Nincs többé hibás harisnya,

mert újrendszerű röntgen készülékemmel minden harisnyát átvilágítok. Egy próba Önt is meggyőzi Nagy Gyuálnál, Püspöki palota.

HIREK

1937 március 28, vasárnap
Húsvétvasárnap.
1937 március 29, hétfő
Húsvéthétfő.
1937 március 30, kedd
Prot.: Izidor. Kat.: Kerény vt.

Ma a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

„Megváltó" Piac-u. 18. a Bikával szemben. — „Tisza" Jónap Aladár, Magoss György-tér 9., a kórházzal szemben. — „II. Rákóczy" Arany S. A. örökösei, Külsővásártér és Miklós-u. sarok. — „Nádor" Németh László, Szt. Anna-u. 64.

Mentők telefonszáma: 0—4.
Rendőrségi telefonszám: 20-45

IDŐJÁRÁS

Prognózis: Hűvös idő, élénkebb szél, főkép az ország nyugati és középső részein eső. A hegyeken gyengébb havazás. Vasárnap délután vagy hétfőn javulás.

— **Lapunk legközelebbi száma húsvét ünnepe miatt szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.**

— **Eljegyzés.** Csörgő Margicát eljegyezte dr. Mátéfy Tibor. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Lélekemelő áhítattal folyt le a feltámadási körmenet.** — Nagyszámú és ájtatos közönség részvételével ment végbe tegnap este a feltámadási körmenet, melyen a katholikus társadalom minden számottevő tényezője megjelent. A körmenet Szent Anna-utcai templomból kiindulva a Kandia-utcáig haladt, elől az egyes iskolák, kongregációk, katona zenekar, díszszázad, ezt követte a papság, Lindenberger János apostoli kormányzó az oltáriszentséggel, utána a polgári és katonai méltóságok, frontharcos díszszázad és az énekkar. A katonazenekar és az énekkar egyházi énekekkel emelte a menet áhítatát, mely a templomba vonult vissza.

— **SZIPÁL udvari fényképészmester műtermében 6 darab lap 3 pengő, 1 darab nagyítással 6 pengő.**

— **Eljegyzés.** Markaly Anny és Báthory József jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Előzetes értesítés.** A róm. kath. elemi iskola növendékei a Napközi Otthonban gondozott 100 szegény pajtásuk felsegélyezésére április 4-én, este 6 órai kezdettel, a piarista főgimnázium dísztermében nagyszabású előadást rendeznek, olyan műsorral, amely díszére válik az iskolának és igen kellemes órákat fog szerezni azon kedves vendégeinknek, akiket ezúton is már előre meghívunk és szeretettel várunk. Nézzék meg kedves csöppségeink szép előadását s gyönyörködjenek azok aranyos szép, magyartáncaiban, bájosan alakítandó színdarabjaikban s hallgassák meg legújabb hangszerűknek, az eleven zongorának fülbemászó hangját. — Amellett, hogy remek műsorukkal a legszebbet nyújtják kedves növendékeink, a jótékonyságot gyakorolják szegény, reászorult iskolatársaikon. Mindenki legyen ott!

— **A Déri-múzeum,** húsvét első napján zárva, húsvét második napján d. e. 10—1 óráig nyitva, belépődíj nincs. A múzeumi baloldali kiállítási helyiségben Bánszky Tamás festőművész kiállítása húsvét másodnapján nyílik meg. A múzeumi Közművelődési Könyvtár az ünnepek alatt zárva, kedden, azaz március 30-án ismét nyitva.

— **„Szerencsés lesz fia, lánya, ha sorsjegyét Hechtnél váltja."** — Rendeljen levelezőlappal Budapest, Andrássy-út 3.

A Kőbányai Polgári Serfőzde
világhírű
Szent István porter söre
állandóan friss csapolásban
az Arany Bikában

— **A Kerekestelep és környéke Polgári Olvasókörben** a Nemzeti Egységes Párt 33-ik körzetének ifjúsága gróf Leiningen-utca 17. sz. alatt március 28-án este 7 órai kezdettel családias jellegű összejövetelt rendez. Zenét Ujvárossy Béla és zenekara szolgáltatja.

— **Kürthyné Máriássy Magda** táncintézetében az ünnep mindkét napján d. u. 5—8 óráig össztánc. — Szent Anna 7.

— **Német foglalkoztató délelőttök ovodás gyermekeknek.** Okleveles tanerők. Ritmikus torna. Batthyány-utca 16. Német Gyermekotthon.

HUNGÁRIA
FILMSZINHÁZ
TELEFON: 32-51.

Vasárnap és hétfőn, husvét mindkét napján
délután 3, 5, 7 és 9 órakor, és az utána következő hétköznapon
délután 5, 7 és 9 órakor ragyogó ünnepi vigjáték slágerünk:

„LILI KISASSZONY"

GAÁL FRANCISKA

cimszereplésével

Popeye **„A Tengerész"** színes plasztikus filmcsoda és

STAN ÉS PAN legujabb bohózata:

A KUTYASZORITÓBAN

Ünnepének programmjából nem hiányozhatik műsorunk megtekintése. Siessen jegyét biztositani

Az Apollóban
Budapesttel egyidőben!
az új orosz tárgyu filmóriás:

A cár katonái
(A Volga hőse)

Főszereplők: Vera Engels, Hans A. v. Schlettow és Heinrich Georg
A filmben az eredeti
Don Kozák Kórus
is szerepel
Serge Jaroff vezetésével.

Az elcserélt mennyasszony

Előadások: Husvét mindkét napján d. u. 3, 5, 7, 9 órakor, következő hétköznapokon: 5, 7, 9 órakor. Jegyrendelés céljaira 27-62 telefon is rendelkezésre áll!

Húsvéti istentiszteletek

A református templomokban:

Húsvét elsőnapján:

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor pr. Makláry Károly, ág. Kolozsváry Kiss László, délután 5 órakor Szilágyi László. Kistemplomban délelőtt 9 órakor pr. Uray Sándor, ág. Szenes László, délután 5 órakor Pókos Ferenc. Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor pr. Baja Mihály, ág. dr. Nagy Sándor, délután 5 órakor Pataky László. Árpád-téren délelőtt 10 órakor pr. Márki Kálmán, ág. Nagy Sándor, délután 3 órakor Orosz János, Ispotályban délelőtt 10 órakor pr. Molnár Ferenc, ág. Kulcsár Dezső, délután 5 órakor Koncz Zoltán. Homokkertben délelőtt 10 órakor pr. Kovács József, ág. Kulcsár Ferenc, délután 5 órakor Orosz János th. Kerekes-telepen délelőtt 10 órakor pr. Erdei Mihály, ág. Veresegyházy László. Wolaffka-telepen délután 3 órakor pr. és úrv. oszt Kovács József. Nyilastelepen délelőtt 10 órakor pr. Mezey Béla, ág. Görömbey Z., délután 3 órakor P ataky László. Csapókertben délelőtt 10 órakor pr. Kovács Árpád, ág. Dancsházy S., délután 3 órakor Pókos Ferenc. Nyulason délelőtt 10 órakor préd. és úrv. oszt dr. Lencz G. S. Horthy-közkórházban reggel fél 8 órakor préd. és úrv. oszt dr. Lencz G. S. Egyeken délelőtt fél 11 órakor Siposs Imre. Lukaházán délelőtt 11 órakor Bárdi Ferenc. Belsőohaton délelőtt fél 9 órakor Siposs Imre. Cucán reggel 8 órakor vit. Szabó Endre. Dombostanyán délután 2 órakor Halász András. Pacon délelőtt 10 órakor Papp Géza. Elepen délután 3 órakor vit. Szabó Endre. Fancsikán délelőtt 9 órakor Biró Béla. Állóhegyen délután 2 órakor Bárdi Ferenc. Hármashegyen délelőtt fél 9 órakor Bárdi Ferenc. Nagyeserei lelkészi lakban délután 5 órakor Bárdi Ferenc. Kishegyesen délelőtt fél 11 órakor v. Szabó Endre. Nagymacson délelőtt 10 órakor Váry László. Szatán délután 2 órakor Biró Béla. Ondód, K.-dülőn délelőtt fél 10 órakor Rápolthy Árpád. Ondód, V.-dülő délután 3 órakor Siposs Imre. Mézeshegyen délután 2 órakor Papp Géza. Hosszúpályiúton reggel 8 órakor Papp Géza. Téglavetőben délután 3 órakor préd. Kolozsváry Kiss László, ág. Kovács Árpád. Kismacson délután 2 órakor Váry László. Szikgáton délután fél 3 órakor Benkő Károly. Téglaskertben délelőtt 10 órakor préd. és úrv. oszt Birinyi János. Sámsoni-úton délután 3 órakor préd. és úrv. oszt Tömöry Lajos. Szepesen délelőtt 10 órakor préd. és úrv. oszt Nagy Dezső.

Húsvét másodnapján:

Nagytemplomban d. e. 10 ó. dr. Farkas Pál, d. u. 5 ó. Pókos Ferenc. Kistemplomban d. e. 9 ó. Pókos Ferenc, 11 ó. Orosz János, d. u. 5 ó. Koncz Zoltán. Kossuth-utcai templomban d. e. 10 ó. Koncz Zoltán, d. u. 5 ó. Orosz János. Árpád-téren d. e. 10 ó. Szilágyi László th., d. u. 3 ó. Pókos Ferenc. Ispotályban d. e. 10 ó. Pataky László th., d. u. 5 ó. Szilágyi László. Homokkertben d. e. 10 ó. Erdei Mihály, d. u. 5 ó. Pataky László th. Kerekes-telepen d. e. 10 ó. Kovács József, d. u. 3 ó. Koncz Zoltán. Wolaffka-telepen d. u. 3 ó. Benkő Károly. Nyilastelepen d. e. 10 ó. Mezey Béla, d. u. 3 ó. Orosz János. Csapókertben d. e. 10 ó. Nagy Sándor, d. u. 3 ó. dr. Dancsházy S. Horthy közkórházban d. e. fél 10 ó. préd. és úrv. oszt dr. Lencz G. S., Szegényházban d. e. 9 ó. préd. és úrv. oszt Szenes László. Téglavetőben d. u. 3 ó. Kovács Árpád. Téglaskertben d. e. 10 ó. Csánki Gábor. Bánkon d. e. fél 10 ó. Biró Béla. Ebesen d. e. 10 ó. Papp Géza. Diószegi-úton d. e. 11 ó. Papp Géza. Halápon d. e. 9 ó. Bárdi Ferenc. Pipóhegyen d. e. 11 ó. Bárdi Ferenc. Nagyhegyesen d. e. 10 ó. Rápolty Árpád. Kösélyszegen d. e. 10 ó. vit. Szabó Endre. Nagyeserén d. e. 9 ó. dr. Révész Imre. Kunpálhalmon d. u. 2 ó. Rápolty Árpád. Pallagon d. e. 10 ó. Uray Sándor.

Római katolikus istentiszteletek:

Húsvét első napján: Rendes szentmiserend 6, 7, 8, 9 órakor. Féltízkor nagymisét tart és szentbeszédet mond dr. Lindenberger János apostoli kormányzó. Délben fél 11, háromnegyed 12, fél 1 órakor szentmise. Kertségi kápolnákban következők mondanak szentmisét: Csapókertben Kummergruber Emil, Homokkertben Lengyel László, Nyilastelepen Kiss László, Auguszta-szánatóriumban dr. Wittmann Ádám, Hajdúsámsonban Novák Gyula, Józsán Szabó Imre dr.

Húsvét másodnapján: Rendes szentmiserend 6, 7, 8, 9 órakor. Féltízkor nagymisét tart és szentbeszédet mond Beöthy György. Délben fél 11, háromnegyed 12, fél 1 órakor szentmise. Kertségi kápolnákban következők mondanak mergruber Emil, Józsán Kummergruber Emil, Józsán Szabó Imre, Macson Kiss László, Cserén Lengyel László.

Görög katolikus istentisztelet:

Húsvét vasárnap reggel 8 órakor diákmise, utána pászkaszentelés, 9 órakor katonamise, 10 órakor nagy szentmise, prédikál Papp Gyula szentszéki tanácsos, utána pászkaszentelés, háromnegyed 12 órakor csendes szentmise. Délután fél 4 órakor rózsafűzér ájtatosság, 4 órakor nagy vecsernye, utána szentségimádás.

Húsvét hétfőn vasárnapi miserend, nagy szentmise után körmenet. Délután vasárnapi rend.

Kedden vasárnapi rend.

Az evangélikus templomban:

Húsvét vasárnapján délelőtt is két istentisztelet lesz a templom szűk volta miatt. Az első 9 órakor kezdődik. Prédikál Böjtös Sándor. A második 10 órakor kezdődik úrvacsoraosztással. Prédikál és úrvacsorát oszt Pass László.

Este 5 órakor istentisztelet. Prédikál Pass László.

Húsvét hétfőjén délelőtt 10 órakor és este 5 órakor istentisztelet. Délelőtt 11 órakor úrvacsoraosztás. Szolgál Pass László. Reggel Biharkeresztesen, délben Berettyóújfaluban, délután Derecskén istentiszteletet tart úrvacsoraosztással Böjtös Sándor.

Ünnep másodnapi istentisztelet az unitárius templomban. Debrecen, Hatvan-u. 24. szám alatt lévő unitárius templomban március 29-én, hétfőn, ünnep másodnapján ünnepi istentiszteletet tartanak úrvacsoraosztással. Ez alkalommal imádkozik, prédikál és úrvacsorát oszt dr. Csiky Gábor budapesti unitárius lelkész, kormányfőtanácsos. Templom fűtve lesz.

— **Költöztetést,** áruszállítást Budapestre gumikerekű kocsival vállal Debreczeni Gyula szállítási vállalat, Szabó Kálmán-utca 55. (Telefon: 27-02.)

„Hungária" keritésfonat

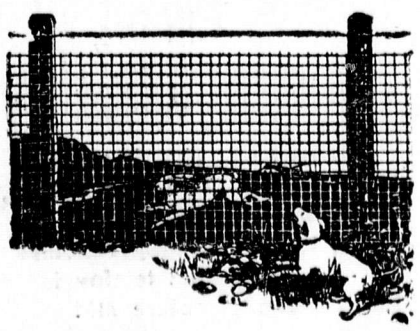

nagy raktára:

Sesztina Lajos

vasnagykereskedés

Debrecen, Piac-u. 23

Telefon: 20-06 és 15-48.

Vásároljon grófi Dégenfeld Pál tűzifa telepéről

I. rendű száraz akác tűzifát. Olcsó ár! Pontos kiszolgálás!

Kishegyesi-ut 4. sz. Telefon: 11-17. sz.

— **Jobb későn, mint soha!** Kedvező sorsfordulat nem maradhat el annak az életében, ki megérti az idők szavát, fokozott munka mellett kiküszöböli az előítéletet, a bizalmatlanságot és hoz egy kis áldozatot, **vesz vagy rendel még ma egy osztálysorsjegyet,** miáltal megszerzi a reménységet, mely buzdit, serkent egy jobb jövő és boldogság iránt. Köztudomású, hogy mily sokan lettek gazdagok az utóbbi hetekben, mert nyertek az osztálysorsjátékon. Ezentúl még nagyobb a lehetőség! Már április 10-én kezdődik az új osztálysorsjáték, tehát **ne szalassza el az alkalmat!**

Izzólámpa

25-ig . . . . . 96 fillér
40-ig . . . . . 110 fillér

Gulyás

szaküzletében, Piac-utca 59.

— **A Debreceni Iparos Dalegylet** április hó 4-én, délután 6 órakor tartja ezévi rendes közgyűlését az Ipartestület székházában, Kossuth-utca 28 sz., amelyre ezúton hívja meg az alapító, pártoló és működő tagjait a Dalkör elnöksége.

— **A Debreceni Irónők asztaltársasága** április 4-én, délután fél 6 órai kezdettel, az Angol Királynő zöld termében tartja hatodik felolvasó ülését. A gazdag programu felolvasó ülésre belépődíj nincs. Műsor megváltás kötelező. Műsor ára ötven fillér.

— **Tanuljon fényképezni.** Gépet kölcsönöz Berzéki Foto, Piac 38., udvar.

— **Biztositsa ünnepre kölcsön fényképezőgép szükségletét Berzékinél, Piac-u. 38.**

— **A Frontharcos serleg a Déri-múzeumban.** Az Orsz. Frontharcos Szövetség debreceni főcsoportja a világháború magyar hőseinek emlékére igen díszes és méltán feltűnést keltő hősi serleget készittetett, melynek felavatása május végén lesz. Ezt az ezüst serleget, mely a Déri-múzeum Igazgatójának javaslatára és elgondolása szerint, az ősi magyar ivótülök mintájára készült, Debreczeny Tivadar szobrászművész mintázta és Misúk L. budapesti ötvös mester készítette el a Frontharcos főcsoport tagjainak áldozatkészségéből. Maga az ivótülök, melyet frontharcos jelvények díszitenek, ezüstből van megalkotva és egy kiterjesztett szárnyú bronz turul-madár hátára van szerelve. Ez a forma hivatva lesz megindítani a rég feledésbe merült, de még a XV. században is használatban volt ősi magyar ivótülök felujitására irányuló törekvést. A Déri-múzeum igazgatója, a Frontharcos főcsoport elnökének Tunyogi Szűcs Géza kormányfőtanácsosnak engedélyével a díszes serleget húsvét másodnapján, a múzeum' rendes nyitás alkalmával mutatja be Debrecen város közönségének. A Déri-múzeum II. emeleti letének képtárában, a debreceni művészek szobájának vasvitrinjében, húsvét másodnapján, délelőtt 10—1 óráig mindenki megtekintheti.

— **Az illatszertárak húsvéti zárórája.** Értesitem a város érdekelt lakosságát, hogy a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 10800—1937. I. K. K. M. számú rendeletével engedélyt adott arra, hogy a drogéria és ilatszer üzletek a folyó évi március hó 28. napjára eső vasárnapon reggel 7 órától délután 2 óráig nyitva tarthatók legyenek. Engedélyt adott továbbá arra is, hogy utcákon, piacokon és tereken is a fentemlített húsvétvasárnapján kizárólag az illatszer- és drogéria üzletek körébe tartozó cikkek közül azok, amelyeket húsvéti ünnepek alkalmával utcákon és tereken, valamint piacokon is szoktak árusitani — az árusitás reggel 7 órától délután 2 óráig folytatható legyen. Polgármester.

— **A Szent László Dalegylet vegyeskara** ma, husvét vasárnapján a fél 10 órakor kezdődő nagymisén Griesbacher „Stella Maris" című miséjét énekli. Orgonán kísér Pécsváradi Ferenc igazgató. A változó részek ugyancsak Griesbacher szerint, férfikari letétben. Vezényel Kolwentz Rezső karnagy. Az elnökség.

RAKETTEK HÚROZÁSÁT szakszerűen készítem.

Angol tenniszütők szezon garanciával.

SZENDRŐNÉL, Batthyány-utca 22. Takarékossági tag.

— **Hangulatosnak igérkezik a Mácsai Dalkör Ibolya-estje.** A Mácsai Dalkör rendezősége a legnagyobb igyekezettel fáradozik azon, hogy ezt a hagyományos ibolyaestet minél hangulatosabbá tegye. Ez a törekvő dalkör volt az, aki meghonosította a barátságos összejöveteleket és divatba hozta húsvét első nap estén a tavasz ibolyaestjét. Ezt a kedves hangulatos estét most 28-án este 8 órai kezdettel olyan felkészültséggel rendezik meg az Angol Királynő zöldtermében, hogy mindenki szívesen fog visszaemlékezni a Mácsai Ibolyaestre.

— **Értesitem a juhtartó gazdákat,** hogy Deli István március 31-én, reggel 6 órakor hajt. Gyülekezés a Méntelepnél. Busi András felügyelő gazda.

Ha jó bort és olcsót akar inni!

ne vegye meg másutt addig, míg meg nem kóstolja és tekinti a CEGLÉDI BORTERMELŐK SZÖVETKEZETE borait és árait!

Zamatos Asztali bor . . .	40 f.
„ Nemes Kadarka . .	46 f.
„ Rizling	50 f.
Ezerjó	56 f.
Húsvéti nehéz nemes Kadar .	60 f.
Ó Rizling	80 f.
Ó Pecsenye (Sauvignon) . .	90 f.
V. Burgondi	90 f.

CSAPÓ-U. 31. Ipariskola mellett.

Gyenge volt a divatáruházak húsvéti forgalma

A debreceni kereskedők nagy várakozással tekintettek a húsvéti ünnepek elé, annál is inkább, mert az elmult napokban a tavasz előjelei is mutatkoztak. Igen gazdag kollekciót ritkán halmoztak fel a debreceni divatkereskedők, mint ebben a most következő tavasz előn. A kirakatok káprázatos színekkel csalogatták a vevőket. Selymek, szövetek, férfi és női divatcikkek, felöltők, kosztümök és mindenféle más tavaszi divatáruk bőséges választékait halmozták fel a kereskedők, remélve, hogy a húsvéti ünnepek és a tavasz kezdete meghozza a vásárlóközönség kedvét is.

Mindezekkel szemben azonban a debreceni kereskedők nem találták meg a számításukat és igen érzékeny csalódás érte őket. Volt ugyan vásárló mindenütt, de aránylag kevés értékű volt az, amit a vevők egy-egy üzletben vásároltak. Ezt csak azzal lehet magyarázni, hogy a húsvét ünnepek a hónap legutólsó napjaira esnek és az előkészületek is a hónap második felére estek, ami természetesen érezteti a hatását a debreceni kereskedelemben is. Vigaszul csak az szolgál a kereskedőknek, hogy az ünnepek után, amikor a tavasz teljes pompájában fog beköszönteni, éppen hónap első lesz és ha késve is, de mindaz a temérdek divatáru, amelynek eddig csak csodálója akadt, most vevőre is talál.

— **Jelentkezzenek a volt lengyel légionisták.** Kismoky Károly, Sierminsky János, Varga Gyula és dr. Marczinek Jenő felkérik azokat, akik a világháború alatt a lengyel légiókban, vagy 1919—21. években más lengyel formációkban önkéntes szolgálatot teljesítettek és eddig még nem adtak életjelt magukról, adják le címeiket: Miklóssi Ferdinánd Leóhoz Budapest X. Szabókyutca 58. Azok a volt légionisták, kik címet változtattak vagy azok, kiknek hozzátartozója a lengyel légióknál hősihalált szenvedett, ugyanide írjanak.

— **A Tiszántúli Madárvédelmi Egyesület** kökörcsinnyíláskor, fecskeérkezéskor, április 3-án, szombaton este fél 9-kor az Angol Királynő-vendéglő zöldtermében Galambestet rendez, amelyen a magyar ember kedves madarának a búsan búgó és turbékoló galambnak és gerlének az életét, a magyar nép lelkében költészetében és dalaiban való szerepét és jelentőségét fogják ismertetni. Belépődíj nincsen!

— **Cserépkályhák kitünő és olcsó.** Hardmuth és más rendszerü kályhák rendkívül nagy választékban, minden szín és nagyságban. Vállalok átrakást helyben és vidéken, legjutányosabb árban, **Krisch** kályhásmester, Nagyállomástól benyiló Ispotály-tér 1. sz.

— **Bánszki Tamás kiállítása a Déri-múzeumban.** A Debreceni Müpártoló Egyesület rendezésében március 29-én, húsvét hétfőjén délelőtt 9 órakor nyitja meg képkiállítását Bánszki Tamás. A kiállítás a Déri-múzeumban április 5-ig, délelőttönként 10—1-ig, délutánonként 4—7 óráig lesz nyitva. — **Bánszki Tamás elismert művészete újabb élményt szolgáltat a debreceni műélvezőknek s méltán számíthat a közönség legnagyobb érdeklődésére.**

— **Az elegáns nő Timkó Árpád** újonnan megnyitott női divatszalonjában dolgoztat. Deák Ferenc-utca 5. Szolid árak! Modern vonalvezetés.

— **Hentesiparosok figyelmébe.** Az Ipartestület hentesszakosztálya kedden este félnyoc órai kezdettel az Ipartestület tanácstermében ülést tart. Tárgysorozaton szerepel: 1. Legkisebb munkabérek ismertetése. 2. Vágóhídi igazolványok ügye. 3. Egyezmény határozata a szalmaüggyel kapcsolatban. Az ülés rendkívül fontos voltára tekintettel, a szakosztály tagjainak feltétlen és pontos megjelenését kéri a szakosztály elnöksége.

— **Nézd csak anyja milyen rongyos ez a paplan,**
Mit kellene csinálni?
Vidd el Püspök paplanoshoz (Csapó-utca 27.)
Ad hozzá kis vattapótlást
Veszünk rá egy behorítást
Meglásd mily kevésből kiáll.

— **Vetitettképes előadásokat rendez a KIE.** Az Iskolánkívüli Népmüvelési Bizottság keretein belül nagyszabásu vetitettképes előadássorozatot rendez a debreceni Keresztyén Ifjusági Egyesület. Legközelebb bemutatásra kerül a „Krisztus élete születésétől haláláig" cimü sorozat. Az előadást a város több helyén rendezik meg a következő hely- és időrendben: 1937 március 31-én este 6 (hat) órai kezdettel a nyilastelepi kulturházban, 1937 április 1-én este 6 (hat) órai kezdettel a homokkerti polgári olvasókör előadótermében, 1937 április 2-án este 6 (hat) órai kezdettel a Kerekes-telepi polgári olvasókör helyiségében. 1937 április 3-án este fél 8 órai kezdettel az egyesület Piac-utca 36. (harminchat) szám alatti otthonában. Az előadások iránt a multban is nagy érdeklődés nyilvánult meg, ez iránt az előadás iránt pedig már az esedékesség előtt is sokan érdeklődtek. A készkiadások megtérítése érdekében mindenütt gyermekektől 10, felnőttektől 20 filléres belépődijat fog az egyesület szedni. Mind az egyesület tagjait, mind pedig az egyesület munkája iránt érdeklődőket és a kedves vendégeket szeretettel hivja és várja a vezetőség.

Nagyothallóknak megváltás a Simens-Phonophor!

Uj modern tipusok. Kérjen képes árjegyzéket.

SIEMENS, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 4. SZ.

— **Gyorsíró-tanfolyam.** Az Iskolánkívüli Népmüvelési Bizottság gyorsíró-tanfolyamának vezetősége felhivja mindazon haladó és kezdő gyorsírók figyelmét, akik májusban államvizsgát óhajtanak tenni, illetve irodai gyorsíró-oklevelet szerezni, hogy a tanfolyamra a felvétel állandóan folyik. Jelentkezhetni lehet: Széll Irén okl. gyorsíró tanitónőnél, Piac-utca 77. I. emelet. A tandij csak 5.— pengő.

— **A Kereskedelmi Alkalmazottak debreceni csoportjának** vezetősége ezúton értesiti összes tagjait, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor rendkívüli tagösszejövetelt tart. A tagösszejövetel egyik igen fontos tárgya a MABI ingyen nyaraláshoz való jelentkezés. Akik ezen utólsó alkalmat elmulasztják, elvesztik az igényüket. Pontos megjelenést kér a vezetőség. Egyesületünk helyisége Arany János-utca 10.

— **Hirdetmény.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 54.100/1923. X. A. sz. körrendeletével elrendelte az évenként szolgálatbalépő mezőőröknek és hegyőröknek a gazdasági felügyelőség által szolgálatkörükbe vágó tudnivalókról, különösen pedig a kártékony növények és állatok irtására vonatkozó rendelkezésekről és útmutatásokról való kioktatását. Felhivja tehát a városi elsőfokú közigazgatási hatóság mindazokat, (magánosokat, társulatokat stb.) akik mezővagy hegyőröket alkalmaznak, hogy a folyó évi április hó 1-én szolgálatbalépő mező- és hegyőreik nevét, valamint pontos lakcimét a városi elsőfokú közigazgatási hatóság (Kossuth-u. 20. sz.) földszint 16. számú hivatalos helyiségében kioktatásra történő berendelésük céljából folyó évi április hó 15-ig terjedő időben a hivatalos órák alatt jelentsék be. Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatásih atósága.

Haszonbérbeadás

Vámospércs község tulajdonát képező a községtől és vasútállomástól cca. 3 kilométerre fekvő 540 hold ingatlan 1937 október hó 1-én kezdődő 6 évre f. évi április hó 9-én délelőtt fél 10 órakor Vámospércs községházánál megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni. Árverési feltételek megtekinthetők a főjegyzői irodában a hivatalos órák alatt.

Vámospércs, 1937 március 12.

Hunyadi sk. bíró. **Hentes Sándor sk.** főjegyző.

Vigyázzon a cimre:

Szilágyi Lajos áruháza

Kistemplom mellett. Divat osztályán kitünő vásznak, selymek, szövetek, kötött áruk legolcsóbb áron!

Párizs gyöngye harisnya	P 1.80
Príma ágynemü vászon	P 1.18
Kötött ruha complett	P 5.80
Strapa zokni	P —.38
Joss kemény férfi gallér	P —.78

Függönyök, szőnyegek, ágyterítők nagy választékban!!

TRIUMPH IRÓGÉP

a vezető márka

HURAY, IPARKAMARA, Tel. 17-93

Gyászrovat

Özv. Benedikty Sándorné szül. Viczián Zsuzsánna temetése kedden félöt órakor lesz a Köztemetőben. A temetést Gebauer-cég rendezi.

Tonkó László tanárjelölt 23 éves korában elhúnyt. Temetése kedden délután félnégy órakor lesz a Köztemetőben. Lakás Rothermere-utca 59. Gebauer-cég rendezi.

—

— **Köszönetnyilvánítás.** — Édesapánk elhunyta alkalmából nyilvánított jóleső részvétükért, temetésén való megjelenésért, koszorúkért és csokrokért ezúton mondunk mindenkinek hálás köszönetet.

Boros Béla és Boros Mária.

—

Köszönetnyilvánítás. Istenben boldogult drága feleségem elhúnyta alkalmával hozzám és gyermekeimhez intézett őszinte részvét nyilatkozatukért hálás köszönetet mondok. Debrecen, 1937 március hó.

Szeghi Ferenc és családja.

— **Meghirdette a város a pályázatot egy XI. fizetési osztályba sorozott végrehajtói állásra,** továbbá a VIII. fizetési osztályba sorozott s a házipénztári szakon szervezett főpénztárnoki, valamint egy IX. fizetési osztályba sorozott s az adóhivatali szakon szervezett pénztárnoki állásra. A pályázatokat május 1-ig kell beadni a városháza földszint 8. szám alatt. A részletes pályázati hirdetményt lapunk legközelebbi számában közöljük.

Szinház-mozi

A CSOKONAI-SZÍNHÁZ MŰSORA

Március 28-án, vasárnap délután 3 órakor: MARIKA HADNAGYA. Mérsékelt helyárakkal.

Március 28-án, vasárnap délután 6 órakor: A SZŰZ ÉS A GÖDÖLYE. Mérsékelt helyárakkal.

Március 28-án, vasárnap este 9 órakor: SZTAMBUL RÓZSÁJA.

Március 29-én, hétfőn délután 3 órakor: SOK HÜHÓ EMMYÉRT. Mérsékelt helyárakkal.

Március 29-én, hétfőn délután 6 órakor ESŐ UTÁN KÖPENYEG. Mérsékelt helyárakkal.

Március 29-én, hétfőn este 9 órakor: CSODAHAJÓ. Mérsékelt helyárakkal.

Március 30-án, kedden: SZTAMBUL RÓZSÁJA.

—

MAI MOZIMŰSOR:

Apollo: A cár katonái.

Hungária: Lili kisasszony.

Vígszínház: Camille, a végzet asszonya.

TEKINTSE MEG ÜNNEPEK ALATT a Gambrinus-átjáróban levő „KÉPSZALON" KIRAKATÁT

Felkérem a nagyérdemű közönséget, látogasson el a
Tokaji Borozóba
Hatvan-utca 61. szám alatt. Olcsó, jó és tiszta zamatos bort kap. — Kóstoló ingyen kap!
Kiváló tisztelettel:
özv. HUSZOVSZKY JÓZSEFNÉ.

Vasárnap:
SHIRLEY TEMPLE főszerepésével
KACAGÓ SZEMEK
A könny és mosoly filmje.
Megelőzi:
ÉGŐ NADRÁG — SZINESFILM.
Előadások: 3—5—7—9 órakor!

Hétfőn, Húsvét másodnapján:
STAN-PAN
kalandos vígjátéka:
KÉT SKÓT
Kísérőműsor: SZERELMES VIGÉC
Előadások: 5—5—7—9 órakor!

SPORT

AMATŐRPROGRAM

Debrecenben egyedül a DVSC játszik vasárnap. A DVSC a Szentesi MÁV-val, a DVSC ifik a szentesi vasutas ifik játszanak vasutas bajnoki mérkőzést. A többi csapatok vidéken játszanak.

A NEMZETI LIGA ÜNNEPI PROGRAMJA

Vasárnap: Ferencváros—Ausztria, Hungária—Rapid, Újpest—Berschoott, Bocskay—Luxemburg válogatott, Phöbusz—Beogradski, Nemzeti—Krakoura, Budai „11"—Darning Club, Kispest—Bratislava.

Hétfőn: Bocskay—Sorsaux, Ferencváros—Rapid, Ujpest—Wormatia, Hungária—Ausztria, Phöbusz—Jedinstvo, Nemzeti—Ruch, Budai „11"—Vienna, Kispest—Nachold. A magyar csapatok mind külföldön vendégszerepelnek.

DÖNTETLENNEL KEZDTE TÚRÁJÁT A PHÖBUSZ

Belgrád, március 27. A Phöbusz vándorcsapata húsvéti túrája során szombaton Jedintsvo csapatával mérte össze erejét. A mérkőzést 2500 főnyi közönség előtt játszották le. Eredmény 2:2 (1:1). Bíró: Varga. 200 néző. Góllövők: Szitai II. (1), Szendy (2) illetve Kovacsics és Laczkó.

VÍZIPÓLÓMÉRKŐZÉSEK A NYITOTT USZODÁBAN HÚSVÉTKOR

Vasárnap délután fél 3 órai kezdettel Szolnok a DVSC I. csapatával játszik, míg utána Székesfehérvár ellen a DVSC II. csapata veszi fel a küzdelmet a vízipóló mérkőzésben.

Ha a II. csapata nem tudja helyét Székesfehérvár ellen sikerrel megállani, úgy ezért az I. csapat fog hétfőn valószínűleg revanscot venni, akkor ugyanis a DVSC I. játszik a fehérváriakkal, ugyancsak fél 3 órai kezdettel, míg Szolnok csapata elutazik.

KELETMAGYARORSZÁG 1936. ÉVI IFJUSÁGI BIRKOZÓ BAJNOKSÁGAI

Nagy napja van ma a keleti kerület ifjúsági birkozó sportjának, mivel a DEAC délelőtt 10 órai kezdettel rendezi meg a Központi Egyetem 60. számú termében Keletmagyarország ezévi ifjúsági bajnokságait. Minden súlycsoportban erős küzdelemre van kilátás.

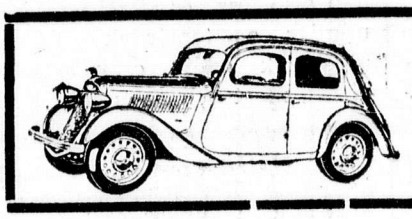

A Skoda kisautó
4 személyes, 4 ajtós csukott P 5.200
Körzet képviselet:
Kisautógarázs, Mácsai Sándor-u. 2.

Ne tévessze el, hogy Csapó-utca 67. szám alatt, a kanyarban van
Bálint József asztalosmester műhelye és butorraktára
Gyártmányai jóságáról általánosan elismert legrégibb debreceni asztalos cég gyártmányaiért a legmeszebbmenő felelősséget vállalja!

GYŐZÖTT A BIHARI FC

A debreceni zenészek Bihari FC és a DVSE tisztviselők 3:2 (1:0)

Felelős szerkesztő:
BENYOVSZKY PÁL.
Felelős kiadó:
ALFÖLDI SAJTÓVÁLLALAT KFT.
Ügyvezető igazgató:
Dr. KÓLYA SÁNDOR.

APRÓ HIRDETÉSEK

Levelezés

Önálló
fiatalember keresi fiatal, természetszerető úrileány ismeretségét házasság céljából. Leveleket „Tavasz" jeligére a kiadóba. 1742

Csinos
barna elvált úriasszony szórakozó partnert keres intelligens, elegáns, jól situált úr személyében. Leveleket „Nem bánja meg" jeligére kérek. Fénykép és részletes levelek előnyben. 1003

Házasság

Magános
vagyonos férfi, nyugdíjképes jövedelemmel elvenne középkorú nőt, — ház-, vagy földbirtokkal. Levelek: csak cím vagy rokon-címmel „Polgárias" jeligére, kiadóba. 1661

Előkelő
ker. kereskedő nőül venne középkorú úrhölgyet nyugdíjjal vagy hozománnyal. Választ „Előkelő" jeligén kiadóba kér, minden levélre válaszol. 1790

Belőlendő állás nőknek

Mosni szépen
tudó, önállóan főző mindenest keresek két személyhez, Andrássy-úthoz közel lakó bejárónő is lehet. Jelentkezés 9-től Magoss György-tér 11., 1. ajtó. 1746

25 filléres hireink:
1 tréjás húsvéti locsoló
1 játéknyuszi
1 játékkocsi
húsv. tojással
1 üvegrózsavíz
Benyáts Áruház

1000 pár divat-BÖRKESZTYŰ érkezett. Már 2.50-től árusítjuk.
HAVAS Harisnyaház Bádogos-utca 1. sz.

Gobelin, kelim, perzsaalapok olcsón
Szt. Anna-u. 10.
Pikó
kézimunkakészitőnél
Aranyhimzést vállalunk!

Margit
szállóda és vendéglő a debrecenben nyaralók és fürdőzők otthona, kényelmes tiszta szobák, bőséges étkezés, olcsó árak, közel a gyógyfürdőhöz, sporttelephez, klinikákhoz, Nagyerdőhöz, a Horthy Kórházzal szemben a Margitfürdő mellett, villamos megállónál. Tulajdonos: Halász M. Telefon: 10—24. 1129

Főzzünk és fürödjünk gázzal!
A gáz Debrecenben legolcsóbb egész Európában!
A gázfőzés olcsóbb a fánál!
Vezettesse be a gázt most tavasszal a lakásába, mert ezáltal a nyári nagy hőséget sokkal könnyebben viselheti el főzésnél, fürdésnél, vasalásnál!
A bevezetés félárba kerül, mert felét az állam adókedvezményben visszatéríti, — a másik felét 5 évi részletben fizetheti.
Az autógyeyser azonnal adja a melegvizet: Egy fürdőhöz egy m³ gáz kell, ára 22 fillér.
Sem resót, sem spórt, sem autógyeysert nem kell vásárolni, mert igen olcsón bérbe adunk ilyeneket.
Bővebbet mintaraktárunkban, Batthyányi-utca 12. szám. — Telefon: 28-53.
Debrecen sz. kir. város Világitási Vállalata

Megbízható
fiatal asszony takarításért lakást kap. Kossuth-utca 60. keresztépületben 1674

Kifőzésbe
bejáróleányt felveszek. — Bethlen-utca 44. 1769

Bejáró
takarítónőt, középkorút, két szoba takarításához 8 pengő és reggelivel felvesz dr. Fráter, Piac-u. 68. 1013

Gyermekszerető
bejárónő azonnalra felvételik. Homok-u. 63. 1000

Pékfiúk
vezetésére intelligens úrinő 200 P óvadékkal vagy betétkönyvvel felvételik. Jelentkezni hétfőn d. e. Kissnél, Hatvan-u. 41. 1004

Magános
nőnek házi munkáért lakást adok. — Cím a kiadóban. 1703

Jól főző
mindenest keresek azonnali belépésre. Cím a kiadóban. 1769

Tanítónő
német nyelvismerettel felvételik. Jelentkezés d. e. 9—11-ig Kossuth-u. 15. szám alatt. 1770

Parkettkezeléshez
értő bejáró, vagy bennlakó tisztességes szobaleány kerestetik. Hosszú bizonyítvánnyal jelentkezés 8—10 óra között pénzügyigazgatói lakásban. 1680

Gyermekszerető
bejárónő felvételik. Homok-u. 63. 1760

Takarításért
lakást adok. Baranyi-u. 32. Baross-utcából nyilik. 1748

Jó bizonyítvánnyal
főzni tudó mindenest felveszek. Magoss György-tér 16. 1787

Perfekt
gép- és gyorsírónőt keres „Gépírótaxi", Gambrinus-átjáró. Telefon 34—56. 1792

Jóravaló,
becsületes árva, vagy középkorú özvegy, rendszerető, szófogadó, jó bizonyítványokkal jelentkezhet egyedülálló úrinőnél. Méliusz-tér 15. 1373

Állást kereső nők

Intelligens,
egyedülálló 42 éves nő házvezetőnőnek, gyermek mellé, esetleg ápolónőnek vagy társalkodónőnek szerény fizetés mellett ajánlkozik. Cím a kiadóban. 1737

Üzleti
kiszolgálásban jártas, középiskolát végzett, jó családból való úrileány szerény elhelyezkedést keres. Miklowicz Anna, Kisvárda. 984

Gyermekek mellé
ajánlkozik középiskolát végzett, jó családból való úrileány. Miklowicz Anna, Kisvárda. 988

Vidéki leány
elmenne szobalánynak elsejére vidékre vagy pusztára. Érdeklődés házmesternél, Miklós-utca 37. 1758

Állást kereső férfiak

Sokoldalú,
intelligens budapesti, gyakorlott „D. K. V." sofőr állást keres. Telefon: 30—98. Leveleket Grosz, Simonffy-u. 25. kérek. 1001

Betöltendő állás férfiaknak

Alkalmazást
nyernek jó összeköttetésekkel rendelkező urak és hölgyek fix és jutalék javadalmazással. Jelentkezés Magyar-Holland Biztosítónál, Piac-u. 44. 979

Állásnélküli
és nyugdíjas tanítók és tanítónők alkalmazást nyernek. Ajánlkozás — „Előtvös-alap" címen a kiadóhivatalba kéretnek. 980

Mérlegképes
könyvelő, vagy könyvelőnő egész napi elfoglaltsággal alkalmazást nyerhet. Írásbeli jelentkezés „Könyvelő" jelígére a kiadóba. 1772

Házmestert
nyugdíjast vagy állásban lévőt felveszek. Jelentkezni 10-től 12-ig Péterfia-utca 31. 993

Szerény
nyugdíjas pár lakást kap felügyeletért. Rázsó Gyula-o. 4. 1755

Ügyes
bentkosztos kocsis, aki jól fej, felvételik. Arany János-utca 33. 1750

4 középiskolát
végzett ügyes fiút villanyszerelőtanulónak felveszek. Mayer mérnök, Burgondia 15. 1788

Fixfizetéssel
és jutalékkal felveszünk taggyüjtőket, kezdőket kitanítunk. — Jelentkezés március 31-én délután 4 és 6 óra között Arany János-utca 2. sz., I. em. 7. ajtó. 1738

Gyakorlott
sofőr-inast, ki homokon jól vezet, inasként kifogástalanul szervíroz. — hosszú bizonyítvánnyal keres kir. közjegyző Kisvárda, Somogyi Rezső-utca 6. 1721

Házmester
gyermektelen felvételik. Asszony takarítást vállaljon. Domb-u. 2. Ny.

Megbízható
kondás, nagyobb fiával, konvencióra azonnal felvételik. Értekezni hétfőn a déli órákban Boldogfalva-utca 5. szám. 1791

Gyakorlott
középkorú gépészt és kerékgyártót felveszek. Jelentkezni lehet április 5-től Hatvan-utca 1., ajtó 23. Ny.

Erdőkerülőnek
szakvizsgázott erdőőr és nyugdíjas csendőr április 5-től jelentkezhet. Hatvan-utca 1., ajtó 23. Ny.

Bútorozott szoba

Utcai
bútorozott szoba azonnal is kiadó. Széchenyi-u. 27.

Bútorozott
szoba utcai kapualatti különbejárattal azonnal kiadó. Vígkedvű Mihály-utca 10. 1442

Különbejáratú
bútorozott szoba saját külön fürdőszoba és WC-vel április 1-től, kisebb különbejáratú szoba pedig azonnal kiadó parkírozott udvarban. Rákóczi utca 35. 997

Különbejáratú
bútorozott szoba fürdőszobahasználattal április 1-től kiadó. Szent Anna-utca 10—12. sz. I. em. 992

Különbejáratú
bútorozott utcai szoba kiadó. Hatvan-u. 42., bal. oldal. 1009

Különálló
különbejáratú utcai garzon bútorozott szoba átutazóknak is kiadó. Pacsirta 11. 1784

Bútorozott
szoba különbejárattal, cselédtással is kiadó. Csapó-utca 19. 1352

Déri-múzeum
közelében szép udvari bútorozott szoba április 1-re úrinőnek jutányosan kiadó. Cím a kiadóban. 1775

Különbejáratú
utcai bútorozott szoba kiadó. Simonffy-u. 55. sz. 1776

Szépen bútorozott
szoba Széchenyi-kerti villában kiadó. Huszár-u. 13. 1771

Elegánsan
bútorozott szoba esetleg ellátással kiadó. Arany János 1/a. II. 1769

Különbejáratú
bútorozott szoba fürdőszobahasználattal április 1-től kiadó. (Szent Anna-utca 10—12. sz. I. em.) 1721

Kiadó lakás egyszobás

Kiadó
május 1-ére szoba, konyha, speiz, nagy előszoba, külön udvarral. Zvingli-utca 10. sz. Kincseshegy elején. 1694

Osztálysorsjegyet
a Debreczeni Ujság kiadóhivatalában, Piac-utca 56. sz. alatt vegyen. 1483

Hatvan-utcai kert,
Halastó-utca 15. számú szőlőskert kettő egyszobás lakással eladó. Szép nemes gyümölcsös. Értekezhetni Csap-u. 5. 977

Egy
üres szoba kiadó a Bikabérházban, I. emelet 5. 1011

Kiadó
azonnal Nyilastelep, Malvin-utca 33. számú háznál kétrendbeli egyszobás lakás. Értekezni Gazdák Bankjában, Kossuth-utca 17. 1773

Egyszobás
utcai garzonlakás elő- és fürdőszobával kiadó főtérhez közel, fenyves parkban, Dózsa-utca 12/b 1729

Kétszobás

Kettőszobás
komfortos lakás, háromszobás emeleti lakás májusra kiadó. Szent Anna 29. 1675

Kiadó
két utcai szoba, konyha, pince május elsejére. Rákóczy-utca 23. 1739

Csendőr, vasutas urak!
Parancsnoksághoz, vasutállomáshoz közvetlen utcai kettő szobás, konyhás lakás kiadó. Cím kiadóhivatalban. 1725

Kiadó
két udvari napos lakás, egyik kétszobás, hozzávalókkal május elsejére biztos fizetőnek. Gyerek nincsen. Pereces-utca 24. 1712

Kiadó
május 1-re 2 szoba, előszoba, konyha mellékhelyiségeivel. Homokkert Bánffy-u. 14. Pályatest mentén. 1720

2 szobás
lakás Rákóczi-u. 5. szám alatt kiadó. Értekezni dr. Széllnél, Piac-u. 77. — Ugyanott garnitura bútor és egy világoskék komplé eladó.

Kiadó
kétszobás, parkettes, fürdőszobás, összkomfortos lakás. Püspöki palota, harmadik emelet. Értekezni a református egyház gazdasági hivatalában lehet. 1320

Kiadó
külön udvarral 2 szoba mellékhelyiségekkel. Erzsébet-u. 60. 1742

Kettőszobás
fürdőszobás lakás mellékhelyiségekkel májusra renoválva kiadó. Széchenyi utca 5. 996

Kétszobás
kényelmes lakás csinos udvarban kiadó. Csokonai-u. 13. 1775

Kiadó
2 szoba, előszobás, fürdőszobás lakás, konyha nélkül. Miklós-utca 41. szám, udvarban. 1707

Kiadó
májusra Nyil 120. kettő szoba, különálló konyha, kamarával. 1622

Udvari
kétszoba, konyha, speiz május 1-re kiadó. Jókai 7. 1698

3 és többszobás

Úri villalakás,
három szoba, hall, fürdőszoba, villany, víz, gáz és egy hold részben szőlővel az egyetemi sportpályával szemben kiadó. Értekezni Guháné, Piac 59., II. lépcső, I. em. 1316

Kizárólag
üzleti célra 4 szobából álló lakás május 1-re kiadó. Csapó-utca 10. 1449

Kiadó
egy négyszobás, előszobás, központi fűtéses lakás a Werbőczy-u. 4. II. em. 5. ajtó, Kereskedelmi és Iparkamara palotájában. Megtekinthető d. u. 4—6-ig. Telefon: 38—94. 796

Kiadó
modern 4 szobás, hallos lakás. Gáz van. Csapó 59 1753

Udvari
3 szobás modern, parkettes lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Arany János-u. 31. 1789

9 szobás
lakás, esetleg ebből lakrész főutcán átadó. Megtekintés délelőtt. Cím a kiadóban. 951

Délifekvésű
ötszobás úrilakás, teljes komfortal augusztus 1-re kiadó. Piac-u. 59. 1766

9 szobás
lakás, esetleg ebből lakrész főutcán átadó. Megtekinthető délelőtt. Cím a kiadóban. 951

Kiadó
utcai négy szoba mellékhelyiségekkel május 1-re, Bethlen 41. sz. 1747

Augusztus elsejére
3 szobás modern földszintes lakás központon kiadó. Cím a kiadóban. 1730

Ajánlat

Tükörgyártás,
üvegcsiszolás, hibás tükrök újjáöntése, előszoba-, fürdőszobatükrök, autók üvegezése. Sipkovits Béla a Tiszántúl legrégibb vállalata. Nagyvárad-u. 15.

Tenniszpályák
szezonra olcsón kiadók, esetleg együttesen is. Széchenyi-u. 72. 1697

Szőlővessző
Othelló, Kövidinka, Rizling eladó. Homok-u. 72. 1782

Szőlőkaró
öt fillértől, akáckaróhulladék, akácforgács P 1.80 Kapható Sámsoni-u. 4. 1756

Legújabb divatú
utcai sportöltönyöket, felöltőket 60 pengőtől készít Szabó László, Ferenc József-út 42. sz. (Pannonia-udvar.) 1761

ELTÖRÖTT DÍSZTÁRGYAK,
nippek, vázák, vitrintárgyak javítása szakszerűen és olcsón BÁRÁNY rádióház. Szent Anna 1. Babaklinika. Villanyégőcsere. 1053

Poloskairtást
cjángázzal, lakások átvizsgálását felelősséggel vállalom. Kiss Zoltán, Kigyó-u. 5. Csapó-utca felől 1718

Kitűnő minőségű puplinett férfiing
2 gallér betételej 3·80
oxford sport férfiing 3·40
Petriknél
Szent Anna-u. 5.

Kiadó
Bezerédy-utca 32. számú szép gyümölcsös, kertészetre alkalmas földdel, jó lakással. Dienes-iroda, Füvészkert-utca 16.

Permetezők,
használt, de jó állapotban, újak, magasnyomású, 28 pengőtől Nagy vas üzletében, Csapó-kanyar. 794

SÍRKÖVEK
valódi fekete andezit kőből kaphatók DEBRECENI MŰKŐGYÁR Rt. Fürdő-utca 2. sz. telepén. 1684

OLCSÓBB LETT A SZÉN!
Borsodi szén — — 2.40
Nagy darabos — 2.60
Tűzifa — — — — 3.60
Grünfeldnél, Hatvan 21. Telefon 29—82.

Divatos kötött bluz 1·20
vagy kabátka rövid vagy hosszu ujjal 1·98
Kerecsen-nél Csapó-utca 8

Terhes anyát
teljes ellátásra, kis gyermeket havi 35 pengőtől felnevel úriesalád. Cím: Szabóné, Budapest, Andrássy-út 51. III. 25. 1291

Dióbél

naponta frissen törve I. rendű kilója P 2.20, II. rendű kilója P 2.00, aszalt szilva kilója

P 0·82

Mazsola kilója P 1.36
DIÓTÖRŐDE,
Honvéd-u. 9. (udvarban).

Szőlővesszők
bőtermők, a különleges csemege- és borfajták eladók. Piac-u. 38., műterem. 1726

Olcsó őszibarackfaiskola 10 féle nemesített őszibarackfa

Kapható:
v. Huszár Endre
Előtvös-utca 53.
Államilag ellenőrizve
Málna és földieper is kapható!

Gyümölcsfák
szőllővesszők, pöszméték árusítását megkezdtem, ne féljen a közönség vásárolni jönni, mert kutya nincs, Csige, Piac-u. 66. sz. 1270

Husvétra

vasaljon szagtalan „LIKALIT" faszenkockával. Kapható: Grünfeldnél, Hatvan-utca 21, Telefon: 29—82. 1459

Zománc tűzhelyek,
kertiszerszámok, faperme tezők, oltókések, olcsó lugasdrótok, kerítésfonatok, kertilócák, nyugágyak, ásók, kapák, gereblyék, nyelek Nagy vasüzletében, Csapó-kanyar. 793

Vízvezetékszerelő.
Víz- és gázvezetékeket felelősség mellett készítek, javítok szolid áron. Molnár János, Csapó-u. 49. 1333

Akác szőlőkarók,
kerítésoszlopok „Turul" telep, Bőszörményi-út 2. Telefon 12—91. Ny.

Ócskavasat,
fémet, gépet, mindenféle vasanyagot veszek, Bocskay-tér 7. Ny.

Fajalma
egészséges, hibás nagyban és kicsinyben olcsón Piac-utca 44., pincében. 1555

Olcsó tűzifák

mázsánként 2.80 fillértől hazaszállítva, akácfa 3.60 és forgács 2 P q-ként. Mindenféle tüzelőanyag legolcsóbban KRIPKÓ GYULA tűzifa- és szénkereskedésében, Paesirta-u. 8. szám. 1439

Fejős tehenet
vállalok. Érdeklődni Korona vendéglőben. 1667

Költözködik ?
Javíttassa ki és mosassa szőnyegeit Thury szőnyegüzemében, Dégenfeld-tér 6. 1531

Osztálysorsjegyet
a Debreceni Ujság kiadóhivatalában, Piac-u. 56. sz. alatt vegyen. 1483

Gyümölcsfaoltványok
homokos talajra valók kaphatók a pallagi gazdasági akadémia faiskolájából. Szabad választás ingyen fuvar. Áruk 70 és 40 fillér. Koronás diófacsemet 1 pengő, sudaras 70 fillér. Telefon 32-85. 1429

Szőlőkaró
hasított akác minden mennyiségben és méretben kapható házhoz szállítva VÁGÓ JÓZSEF „Margit" tüzifa- és szénkereskedése, vállalatnál, Margit-fürdő mellett. Telefon 10—24. 7979

POTOM ÁRON
vásárolhat kézimunkát, fonalat, függünyt, csipkeszövetet, rövid- és kötöttárukat „OLCSÓ BOLT" Csapó-utca tizenkilenc 563

Vágó Sándor férfiszövet és nőikabát-boltja
Csapó-u. 10.
tavaszi öltöny, raglánok, legdivatosabb női kabátok megérkeztek

Tavaszi

tuhákat kifogástalanul és legolcsóbban tisztít és fest KONCZ, Péterfia-u. 30. Szent Anna-u. 2. sz. 919

Málnatő
100 darab 2 P és futórózsák drb. —.30 fillér. Sesztina-utca 4. 1695

Meghódíthatja az ideálját, ha húsvéti illatszereit nálam szerzi be.
Csőparfüm 10 fillér. Locsolók szóródugóval 20 fillértől. Auróra divatkölni P 1.—

Tóth Emil drogéria

PIAC-U. 2.

Kárpitos
matracok, hencserek, bőrgarniturák, készítését javítását és festését stb. jutányos áron vállalja Bőr Sándor kárpitos mester, Monti-ezreden-u. 19. (Szalámi-gyár mellett.) 1272

Kitűnő minőségű

m. selyemharisnya

gyári kishib.
Ismét érkezett

98 fillér

Kerecsennél

Csapó-u. 8.

Tégla
kitűnő minőségben olcsó napiáron kapható a Városi Téglagyárban. Telefon: 33-51. 597

Hőidivat gallérok

98 fill.-től

PIKO
kézimunka-üzletében
Kossuth-u. 4.
Divatgombok, csattok, rövidáruk
Olcsó árak. Nagy választék.

Édeskés

kitűnő, zamatos fajborok 44 fillértől. 20 liter vételnél árkedvezmény. Szentannapusztai termelői borpincében, Szent Anna 36. 1298

Ujlétai

saját termésű kitűnő fajboraimat 40, 44 és 48 fillérért árusítom. Nagyobb vételnél árengedmény. — Arany János-u. 19. 1518

TOKAJHEGYALJAI
magasfokú borainkat ünnepekre leszállított árban adjuk.
Pecsenyebor . . . 66 fill.
Furmint . . . . . 80 „
Szomorodni . . . . 90 „
Édes szomorodni 95 „
KOSSUTH-U. 49. SZ.

Eladó méz.
300 kg. méz kisebb tételben is eladó. Cím: Hajdúböszörmény, II. Rákóczi Ferenc-u. Fáii Lajos. 1706

Jó bor
34 fillér leszállítva ünnepekre, öt liter vételnél termelőnél, Galamb-u. 4. Vásárpénztárral szemben 1678

Asztali 42

(ötliternél 40)
Dinka — — — — — — 46
Ezerjó — — — — — — 56
Édes ezerjó — — — 70
fillér Weszprémy Zoltán vámospéresi borainak termelői kimérésében. Péterfia 30. 920

Ha jó bort akar inni

kóstolja meg a Ceglédi Bortermelők Szövetkezete borait. Asztali 46, Ceglédi Kadarka 54, Ezerjó 56, Rizling 60 és 80. Vörös burgondi 1 pengő literje. Csemegeborok kaphatók. Csapó-u. 31. Ipariskola mellett. 915

HÚSVÉTRA

Tokaji bort

Bulyovszkynétől vegyen. Kitűnő pecsenyebor már

72 fillértől

Kapható: Csapó-u. 8. — (Bőde-udvar.) 1552

Bor

Saját termésű valódi fajboraim: Nagyburgondi, Rajnai rizling, Nemes kadarka literenkénti kimérése. Tessék megkóstolni, ha nem nagyon jó, ne tessék venni. 10 liter vételnél engedmény. Rákóczi-utca 20. 1539

Egy liter
bort adok ingyen tízliter vásárlás után. Szent Anna-pusztai tiszta zamatú fajboraimból termelőnél, Lorántffy-u. 42. sz. 1326

Fajborok

saját termésű hajdubagosi ezerjó, bánáti rizling, nemes kadarka, olasz rizling kaphatók literenként

40 fillértől

Termelőnél, Széchenyi-utca 29.

Arany-
tiszta bor 38 fillértől, hordós káposzta 12 fillértől, 0-ás liszt kg-ként 35 fillértől. Füszer és borok húsvétre Nagy Sándor füszeresnél, Csapókanyar. 1451

Ingyen

adok 1 liter bort minden 10 liter után literenkénti vételnél is.

Borárak

38 fillértől

Ujlétai Termelői Borpincészet, Rákosi Jenő utca 1. sz. 1367

Állami tisztviselő
400 pengő kölcsönt keres „Biztosíték" jeligére kiadóba. 1781

Pénzt
hárra, földre folyósítatok, kényszer hadikölcsönt, részvényt veszek. Mandel, Péterfia 4. 1496

Kölcsönt
legolcsóbban építkezésre, földre, házra folyósíttat vidékre is, kényszerkölcsönt vásárol Beluer Imre bankháza, Piac 87. 1742

Kereslet

ÉKSZER- ÉS ÓRÁSÜZLETEMET
Piac-u. 53. (Hungária-épület) helyeztem át. — Órák, ékszerek, ezüstneműek nagy választékban. Olcsó árak. Aranyat, brilliáns ékszert, zálogjegyet legmagasabb árban vesz POLLÁK ékszerész és órás. 939

Tizedes mérleget
veszünk. Debreceni Műkögyár rt. Fürdő-utca 2. 1723

Egy szóló
és egy oldalkocsis motorkerékpár eladó. Cím a kiadóban. 1749

Fürdőkályhát,
-kádat, vízvezetékes mosdót veszek. Széchenyi-u. 5. 995

Előkelő
díszműáruüzlet fióküzlete vezetésére 3—4000 P-vel közreműködő társat keres. A vezetést hölgy is végezheti. — Ajánlatokat „Közreműködő társ" jeligére a kiadóba. 1783

Selyempinéshez
keresek kis nőstényt pározásra. Batthyányi-utca 16. Utolsó lakás. 1736

Keresünk
megvételre Debrecen sz. kir. város Építési Szabályzatát 1871. évtől 1908-ig volt kiadásúakat. Cím a kiadóban. 1740

Adómentes
2—3 szobás családi házat keres megvételre v. tisztviselő. Cím a kiadóban. 1711

Oktatás

Magyar nótákat
kotta nélkül, olcsón tanít úrinő. Csemete-utca 4 Érdeklődni 4—5 óra között. 1494

Tanuljon
gyorsírást és gépírást a **Naményi Gyorsíró- és Gépíró Iskolában.** Olcsó tandíj. Állami bizonyítvány. Az április elején tartandó irodai és elsőrendű irodai-vizsgára beiratkozás e hónap végéig az iskola helyiségében (Batthyány-u. 11.)

Lakás és szoba kereslet

Keresek
2 szobás földszinti komfortos lakást a központban, hol az egyik szoba különbejáratú. Magános tisztviselő. — Negyedévi lakbér előre fizetve. Cím a kiadóban. 1705

Keresek
augusztusra modern öt- vagy hatszobás lakást szép helyen. Dienes-iroda Füvészkert-utca 16.

Üres szoba
nagy, száraz, féregmentes kerestetik finom bútorok elhelyezésére. Cím a kiadóban. 1776

Augusztusra
szoba, fürdőszoba, konyha villabérletet keresek Nagyerdőn. Ullmann. Telefon 33—82. 982

Nagyerdőn
június—júliusra tágas, bútorozott szobát keres fürdőszoba használattal házaspár. Telefonos, villamos megálló közelében fekvő villák előnyben. Esetleg ellátással. „Jó kiszolgálás" jelígére kiadóba. 985

Üres szoba
nagy, száraz, féregmentes kerestetik finom bútor elhelyezésére. Cím a kiadóban. 1006

Orvosi rendelőnek
alkalmas két szoba, vagy előszobás főbérleti, esetleg albérleti lakást keresek. Ajánlatokat „Orvos május 1" jelígére a kiadóba. 1765

Üzlet-műhely raktár

Üzlethelyiség
kiadó trafiknak, vagy füszerüzletnek, Csillag-u. 70. Értekezni Nagy Katalin hölgyfodrász, Kossuth-u. 11. 1564

Eladók
modern új telchálók és kombinált szekrények. Kovács műasztalos, Vénkert, Domokos Lajos-u. 26 911

Adósságmentes
Hitelszövetkezeti keret eladó. Cím kiadóban. 1786

Műhelynek
vagy raktárnak nagy, világos helyiség kiadó. — Kossuth-u. 60. 1777

Szatócsüzem
forgalmas helyen családi okok miatt átadó. Megtekinthető ünnepek után reggel 8—12 Szent Anna-utca 36. sz. 1779

Bevezetett
rövidáru- és kézimunkaüzlet családi okból átadó. Ajánlat „Párszáz pengő" jelígével kiadóba 1764

Koresmahelyiség
nagyállomás mellett lakással együtt jutányos áron kiadó. Esetleg a ház eladó. Késes-u. 16. 1715

Régi,
közismert úri étkezdémet családi okokból eladom. Cím a kiadóban. 1757

Kiadó
városi üzlethelyiség.
A városháza Kossuth-utca frontján egy üzlethelyiség azonnalra, vagy május 1-től kiadó. Érdeklődni lehet a hivatalos órák alatt a helyettes polgármesteri hivatalban (I. em. 37. szoba.) Polgármester.

Eladó
közeli vidéken üzemben lévő malom, Téglaskertben 2000 öl konyhakerti föld. Házhelyek: vágóhid mögött 40 és Dembinszky-utca 18. felparcellázott házhely. Telkek Vénkertben, Poroszlay-úton, Széchenyi-úton stb. Ingatlanforgalmi iroda. Széchenyi-u. 1. 1786

Üzlethelyiség
világos és tágas kiadó. Bethlen-u. 27. sz. alatt. Ny.

Bútor

HÁLÓK,
konyhaberendezések, — Arnheim-kassza, szezlonok, ebédlőkredenc, székek ELADÓK. Használt bútort veszek. Dégenfeldtér 6. udvarban

BÚTORÜZLET MEGSZÜNIK!
Önköltségi árban kiárusíttatnak gyönyörű leányszobák, konyhák, félhálók, kombinált szobák stb. Deák Ferenc-utca 3. 1690

Varrógép,
páncélkassza, írógép, rekamié, úriszoba, szezlon, hálószoba, íróasztal, szék, konyhakredenc, hálók, gardrobszekrény, más bútorok olcsón eladók. Hatvan 27. 1688

Használt
bútorait becserélem kombinált szobára, diótelehálóra. Konyhabútorok, félhálók, hármas szekrények eladása, vétele. Hatvan-u. 18. 1644

Ebédlőbútor,
egészen új, eladó. Hídutca 2. szám alatt. 1710

Egy
új hálószobabútor olcsón eladó. Apafi-u. 18. Ny.

Eladás! Vétel! Csere! Hálók, ebédlők, kombinált szobák, recamiék, bőrgarniturák, amerikai íróasztalok, iratszekrények, hármas szekrények, szezlonok, székek, asztalok, jégszekrények, söraparátok, írógépek eladók. Széchenyi-utca 6. Bútormagazin.

Autó-motorkerékpár

Autó,
kisfogyasztású, évi 60 P adóval eladó, elcserélhető. Nyil-u. 28. 1679

Indián
600-as oldalkocsival, jó állapotban, 3 jó gumival készpénzért eladó. Murády, Nagykálló, dohánybeváltó. 1689

Autóját,
traktorját, motorkerékpárját javíttassa Pusztainál (Postarik), Nyíl-u. 15. szám alatt. Telefon: 16—76. 808

B. M. W.
motorkerékpárt megvételre keresek. Ajánlatokat árral „Motor" jelígére a kiadóba kérem. 1673

500-as
Speciál, kitűnő állapotban lévő motorkerékpár sürgősen eladó. Széchényi-út 62. 1744

Eladó
egy 500-as kifogástalan motorkerékpár oldalkocsival 350 P fix árért. — Megtekinthető Hajdúnánson, Hunyadi-u. 28. 1734

Motorkerékpár
újkarban, 97 kc. eladó. Péterfia-u. 17. 1751

Teljesen
üzemképes állapotban lévő 6 hengeres, 1 és fél tonnás Wippet gyártmányú gyorsteherautó eladó Megtekinthető Bundi-u. 17. 1727

Motorkerékpár
A. J. S. 2 hengeres, oldalkocsival, luxus kivitelben eladó, esetleg cserélek ingatlannal is. Differenciát fizetem. Piac-u. 38., műterem. 1728

250-es
Ariel motorkerékpár eladó. Rákóczi-u. 3. Karsai 988

Eladó állatok

Két és féléves
pedigrés puli (him) eladó Cím a kiadóhivatalban. 1241

Bika
tenyészigazolvánnyal ellátva, 2 éves, pirostarka, nagytejű anyától származik, igen szép, eladó. — Márton Kálmán-utca 52. (Nyilastelep.) Telefon 10—71. 1719

Birtokbérlet

FÖLDHASZONBÉRI ÁRVERÉS

A református egyház tulajdonát képező alább felsorolt földek:

Öndód, Piac-dülőben, Nap-u. 10. sz. ház után 5 hold.

Öndód, Kádár dülőben, Hatvan-u. 43. sz. ház után 9 hold,

Szoboszlói dülőben, Ispotályi lelkész- és kántorjavadalom, 11 hold,

Szepes-puszta 24. sz. 30 hold (tanyásbirtok) 30 hold,

Perec-dülőben, Varga-utcai leányiskola földje, 9 hold, f. évi április hó 6-án d. e. 9 órakor a református egyház tanácstermében (Kálvin-tér 17. sz.) tartandó árverésen f. évi október hó 1-től haszonbérbe adatnak 6 évre. A kikiáltási ár 10%-a bánatpénzül leteendő. Árverési feltételek és a haszonbérszerződés egyéb feltételei a gazdasági gondnoknál megtekinthetők. **Küldöttség.**

Bérletet
20-tól 50 holdig tanyásbirtokot keresek azonnalra. Samu János, Hunyadi-utca 24. 1658

200 kat. hold
legelő Nádudvartól 3—4 km.-nyire marhák részére ezévre bérbeadó. Érdeklődés Nádudvar, plébánus. 1685

Kiadó
feles krumplitföld. Két malom-u. 11. 1726

Hangszer

Zongora
fekete, kitűnő hangú, keresztpúros eladó. Cím a kiadóban. 1752

Eladó föld

3 hold
elsőrendű fekete szántóföld eladó. Kigyó 36. — Ugyanott Krisanthémtövek eladók. 1683

50 HOLD FÖLD
városhoz közel, eladó, esetleg megosztva. Dr. Fazekas Sándor, Piac-u. 44. 1741

Eladó föld
Pereddülőben, 3 hold, határúthoz közel, Fáy-dülőben három hold. Kölcsey 15. 1731

756 □-öl
szőlő Csapókertben sürgősen eladó. Értekezni: György-u. 16., sz. Kovács József. Ny.

5 hold föld
3 kilométernyire köves-úton, lucernával bevetve, tengeridaráló, íróasztalok eladók. Vörösmarthy 9. 1713

756 □-öl
szőlőföld a Csapókertben eladó. György-u. 16. alatt lehet érdeklődni Kovács Józsefnél. 1010

Eladó
város alatt, diószegi kövesút mellett 26 hold tanyásföld. Értekezni Gazdák Bankjában. 1774

13000 pengőért
Bánkon 32 holdas tanyás birtok. Nagyesere állomásnál 24 m. holdas tanyásbirtok sürgősen eladó. — Ingatlanforgalmi iroda, Széchenyi 1. 1786

Eladó házhely

Házhely
300 négyszögöl szép és jó helyen eladó. Sebess-utca 9 (Budai Ézsaiás-utca mellett). 806

Olcsó házhelyek
eladók a Luther- és Kurucutcák sarkán. Felvilágosítást ad dr. Csányi Farkas Attila ügyvéd, — Werbőczy-utca 12., I. emelet. 7535

Eladó
házhely Zrinyi-u. 47. 843 négyszögöl. Dr. Sáfár, Szent Anna 23. 1768

Közműves
villatelkek, 25 éves adókedvezménnyel, Simonyi-út mentén, megállóhoz közel, rendkívül előnyös ár és fizetési feltételek mellett, esetleg kölcsönátvállalással eladók. Felvilágosítást ad dr. csányi Farkas Attila ügyvéd, Werbőczi-utca 12. szám délután 5-től 7-ig. 1780

Belvárosban
a Honvéd-utcából nyiló Viola-utca 17. sz. alatt (Libakertben) 203 öl sarok villatelek gyümölcsfákkal, szivattyús kúttal, drótkerítéssel 2800 pengőért eladó, 1800 pengővel átvehető, többi részletekben fizethető. Építkezni lehet, szabályozásban em esik. Szent Anna utca 33., 2. ajtó.

Eladó
Széchenyi 76. házastelek közművekkel, gyümölcsössel, kerttel. Értekezni tulajdonossal. 795

Eladó ház

Eladó
3 szobás, komfortos, adómentes villa szép nagy gyümölcsössel, kedvező fizetési feltételek mellett, villamos megállónál, a tűzérlaktanyával szemben. Értekezni lehet: Beresényi-utca 109. alatt, a „Meteor" mozgó tulajdonosánál. 1691

Házak
úgy belterületen, mint telepeken lakbérlekötéssel vehetők. Péterfia 4. Mandel. 1497

Poroszlay-út elején
négyszobás, komfortos villa, árnyas park, csemegeszőlő, gyümölcsös olcsón eladó. Bővebbet Koncz, Péterfia 30. 1035

Hatvanutcai-kert,
Halastó-utca 15. számú szőlőskert, kettő egyszobás lakással eladó. Szép, nemes gyümölcsös. Értekezhetni Csap-u. 5. 636

Villa eladó
háromszobás, komfortos Lajos király-téren. Értekezni: Nap-u. 4. Telefon: 12—83. 1618

Villatelkek eladók
Lajos király-téren. Értekezni: Nap-u. 4. Tel.: 12—83. 1619

Eladó
3 szobás modern adómentes családi ház 300 □-öl szőlő- és gyümölcsössel. Más ingatlannal is elcserélhető. Ára 7500 pengő, 2000 pengő bankteherrel. Szabó Kálmán-utca 34. sz.

Eladó házak,
villák a Simonyi-úton és közelében, úri őtszobás családi ház Varga-utcán, továbbá emeletes bérházak Piac-utcán, Szentannán jutányos áron eladók. MÁTÉ ingatlaniroda, Blaháné-utca 14. (Rendőrpalotával szemben.) 1701

Elköltözés miatt
olcsón eladó Pesti-utca 11. számú, nagy udvarú ház. 1696

210 négyszögölön
2 szoba, konyha, speiz, mellékhelyiségek nagyon olcsón eladó. Táncsics M. utca 13. sz. 1699

Eladó
gazdálkodónak alkalmas ház. Teleki-utca 49. sz. Értekezni Szappanos-u. 14. sz. 1735

Családi ház
eladó vagy kiadó május elsejére Kerekestelepen, Géza-utca 24. Érdeklődni Téglaskert, Basahalom 5. 1745

Eladók
városi és telepi házak havi részletre is, tanyás és konyhakertészeti földek, házhelyek, szőlők. Betétekre magas kamatot ad, kölcsönöket folyósít Debreceni Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17. 1773

Eladó
lebontásra kerülő, palával fedett épület egészben vagy részben. Ugyanott ajtó, ablak, Postakert, Gyár-u. 10. 1773

A város legszebb
helyén, népfürdő mellett, Dicsőfi-u. 4. új adómentes családi ház és Beresényi-u. 14. sürgősen eladó Alkalmi vétel. Értekezni Lorántffy-u. 16. 1005

Eladó
Aczél-u. 3/b. sz. ház, kettő egyszobás, konyhás lakással, konyhakert-gyümölcsössel, nagyobbért elcserélem, adósságot átvállalom. 1755

Villa
4 szobás, 3 nagy pince, gyümölcsös, vasut mellett eladó. Széchenyi-kert Huszár-u. 11. 1722

Eladó
István-út 51. alatt modern négyszobás és kétszer egyszobás, adómentes ház, kettő holdas gyümölcsössel, 27.000 P-ért. Dienes-iroda, Fűvészkert-utca 16.

Eladó
2 szoba, konyha, kamara, mosóházból álló ház istállóval, víz, villany bevezetve, mellékhelyiségekkel, á 5500. Gyöngyvirág-u. 7. szám. 1382

Szép
családi ház eladó vagy kiadó. Homokkert, Bánffy-u. 12. 1700

Forgalmas helyen
jól jövedelmező ház üzlethelyiséggel, jutányos áron, kevés pénzért eladó. Késes-u. 16. 1712

Eladó
Honvéd-utca 77. számú ház szép telekkel, több lakással 4800 pengőért. Felepénzzel átvehető.

Adómentes
ház Vas Gereben-utcán elköltözés miatt sürgősen eladó lakbérlekötéssel is. Ingatlanforgalmi iroda, Széchenyi 1. 1786

Elköltözés miatt
olcsón eladó Pesti-utca 11. számú nagy udvari ház. 987

Eladó
3 szobás komfortos adómentes villa, szép nagy gyümölcsössel, kedvező fizetési feltételek mellett, villamos megállónál, a tűzérlaktanyával szemben. Értekezni lehet Bercsényi utca 109. alatt a Meteor mozgó tulajdonosánál. 976

Rákóczi-szőlőskertben
700 öles szőlő, 50 darab termő vegyes gyümölcsfával, 1 szoba, konyha, terraszos új épülettel nagyon olcsón eladó. Ingatlanforgalmi iroda, Széchenyi-u. 1. 1786

Gazdasági eszközök

16 soros
alig használt vetőgép eladó. Hortobágy-u. 19. 998

Különféle

Boczonádi
álló kaptárok keretekkel, 20 drb., darabonként 8 P-ért eladó. Hatvanutcai kert, Halastó-utca 10. 1588

Osztálysorsjegyet
a Debreczeni Ujság kiadóhivatalában, Piac-utca 56. sz. alatt vegyen. 1483

Nagyvirágú,
gyökeres futó lilaakác, egyéb évelő virágtövek eladók, Dózsa-utca 12/b. 8621

Eladó
150 kiló búza, 90 kiló korpa és kenyérhaj. Erzsébet-u. 97. 1715

Alig használt
tennisz körháló eladó. — Magoss György-tér 28, Házmester. 1762

Kert felesbe
azonnal, házmesteri lakás május elsejére kiadó. Széchenyi 75. 1717

Eladó ingóság

Gyermekkocsi
teljesen jó állapotban 30 pengőért eladó. Kiss Jenőné, Teleki-u. 76. 1660

Elköltözés miatt
egy hintaszék és egy hegedű eladó. Csokonai-utca 24., III-ik lépcső. 1546

Ujlaky-irógép
modern rendszerű, kifogástalan állapotban eladó. Dégenfeld-tér 4., az udvarban 4. ajtó. 1097

Ebédlőszekrények,
Hálósezlonok,
Félhálók,
Ebédlőszőnyeg,
Próbatükör
és más bútorok eladók, SIMONFFY-UTCA 7. SZ.

EBÉDLŐ, HÁLÓ
bőrgarnitúra,
konyhabútor,
sezlonok, tanetszékek
CSAPÓ-UTCA 10. SZÁM
Bent az udvarban.
Bútorüzlet.

Alig használt
női raket eladó. Kossuth utca 60., keresztépületben. 1674

Eladó
egy lábbal hajtó fúrógép. Szükség esetén villanyra is szerelhető. — Ugyanott egy golyós prés is eladó. Csapó-utca 95. szám. 1452

Tégla és cserép
bontásra kerülő épületből és egy kút olcsón eladó. Értekezni dr. Csányi Farkas Attila, Werbőczy-utca 12. 1238

Jókarban lévő
modern gyermekkocsi eladó. Nagyvárad-u. 10. sz. 4-ik ajtó. 1537

Bontásból
ajtók, ablakok, redőnyös üzletajtók, új hőszigetelőlemezek eladók. Sipos építész, Csapó 23. 1253

Jógyártmányú
kerékpár és új kuglibábok golyóval eladók. Teleki-u. 79. Háztulajdonosnál. 1702

Jégszekrény
kétajtós, középnagy, teljesen új, jutányos áron eladó. Szutor, Bethlen-u. 1. 1733

Egy
modern sötétkék gyermekkocsi eladó. Teleki-utca 6. 1763

Sírkerítés,
hozzávaló terméskövekkel eladó. Baross-u. 14. Horváth. 1694

Cementlapok
ajtótokkal, kéményoldó, cukorkás üvegek, gázrezsó, vaskályhák, kályhavédők eladók. Jókai 52. 1716

Eladó
női és leányka tavaszi kabát, kosztüm, férfi tavaszi kabát, szmokingöltöny. Werbőczy-utca 2., III. em. 3. Kovácsnál. 978

Eladó
negyvenkettős kaptárok, fekvő, álló kocsirendszerű, keretlécek, kerékpárok olcsón. Árpád-tér tizennyolc. 1778

Gássparherd
három karikás, hármas szekrény, tükör elköltözés végett eladó, Miklós-utca 4. 1778

Fodrászüzletbe
fehér lambéria, elválasztófalnak is alkalmas, villanylámpák, lisztes ládák üzleti stelázsi, köves mangorló olcsón eladók. Miklós-utca 4. 1777

Eladó
horgony fürdőkád és nagy phönix pálma. Simonffy 25. 1772

Gázsparherd,
három karikás, hármas szekrény, tükör elköltözés végett eladó, Miklós-utca 4. 1008

Tejfölözőgép
jókarban eladó. Piac-u. 16. II. 4. Telefon 13—88. Ny.

Írógép
olcsón eladó. Műszaki üzlet, Hunyadi-u. 11. 1012

Használt,
de jó állapotban lévő sport- és mély gyermekkocsi eladó. Apaffy-utca 20. 1792

Vagyonmentő:

mintára berendezett üzletem minden ingó adásvételt teljes diszkrécióval bonyolít le.

Ma már mindenki tudja, hogy üzletem munkája gyors, pontos, eredményes és feltétlenül megbízható.

Ha antik bútort, szőnyeget, bőrgarniturát, könyvszekrényt, íróasztalt, úriszobát, hálót, ebédlőt, előszobát, rekamiét, jour-asztalt, fényképezőgépet, zenélő antik órát, teáskészletet, nemes porcellánból étkészletet, vadászfegyvert, flobertet, fürdőszobaáhá gázkályhát, tenniszütőt, ezüst evőeszközt, hangszereket, zongorát, hegedűt, csellót, zeneszekrényt, hármilyen dísztárgyat, tajtékpipát, szipkát, látesövet, iparművészeti porcellánt, magyaros kerámiát, népművészeti cikkeket, szóval bármit venni, vagy eladni akar, forduljon hozzám bizalommal, mert olcsón jót kaphat.

A képvásárlás bizalom dolga. Gyakran olvashatunk a napilapokban a „festő" brigantik garázdálkodásairól. Óvakodjunk a lelkiismeretlen képügynököktől, (főleg olyanoktól, akiknek még engedélyük sines), mert esetben eredeti képeket olyan ügyesen másoltatnak, visszaélve a festőművész nevével is, hogy nemcsak a lakikusokat, de a szakértőket is tévedésbe ejtik. Képszalonomból kikerült képekért teljes anyagi és erkölcsi felelősséget vállalok.

Tekintse meg az ünnepek alatt a Gambrinus átjáróban lévő „Képszalon" kirakatát. Telefon: 34—56. Kerekes György.

Bakóczy László

INGATLANFORGALMI IRODÁJA

Telefon 28—26. járásbíróság mellett. Saját ház.

ELADÓ HÁZAK:

65.000:
Péterfia 59—61.
50.000:
Rákóczi 35.
45.000:
Széchenyi 57.
36.000:
Miklós-utca végénél.
35.000:
Simonyi-út 5.
Csapó 100.
28.000:
Kossuth 71.
Károly F. József 23.
22.000:
Sesztina 6.
Andrássy-út 9/b.
Hatvan 67.
Eötvös 6.
18.000:
Hajó 26.
Baros 26.
16.000:
Erzsébet 26.
Forgács 6.
15.000:
Meszena 20.
Timár 35.
Erőss Lajos 24.
12.000:
Lorántffy 44.
Mester 9.
Lónyai 41.
Veres 9.
Beresényi 47.
Rákóczi 47.
Eötvös 114.
Kinizsi 71.
Erzsébet 12.
Komlóssy-út 26.
11.000:
Apaffy 32.
Böszörményi-út 12.
Czegléd 9.
Egyletkert 40.
10.000:
Határ 9.
Vendég 6.
Kishegyesi-út 38.
Mikepércsi-út 23.
Hajó 16.
Luther 20/d.
Pesti 11.
Késes 68.
Csillag 35.
Salétrom 8.
Honvéd 8.
Dózsa 21.
Sebes 5.
Bujdosó 20.
9000:
Kerekes Géza 20.
Gróf Vecsei 13.
Wesselényi 101.
Székely 20.
Virág 38.
Apaffy 111.
Szabó Kálmán 15.
István-út 70.
Erzsébet 89.
István-út 33.
8000:
Andrássy-út 91.
Gróf Vecsei 46.
Szabó Kálmán 20.
Dugovics Titusz 10.
Kórház 3.
Viola 16.
Galamb 6.
Kishegyesi-út 36.
Homok 109.
7000:
Késes 63.
Diesőfi 11.
Salétrom 18.
Csokonai 50.
Dobó 20/b.
Borz 6.—Csap 29.
Monostorpályi-út 17.
Gróf Vécsei 4.
6500:
Virág 34.
Böszörményi-út 36.
Jerikó 42/b.
Kar 28.
Maróthy György 36.
Bezerédi 20.
Faiskola 7/a.
6000:
Móricz 12.
Zrinyi 45.
Kender 25.
Székely 8.
Nagy Pál 3.
Hegyi Mihályné 56
Honti 24/b.
Bujdosó 23.
Csillag 84.
5000:
Malvin 41.
Dobó 3.
Klapka 42.
Sipos 5.
Homok 78.
Homok 44.
Kálmánczhelyi 5.
Harsányi Gusztáv 19—21.
Veresegyházi Tamás 11
Gohér 35.
Százados 19.
Gyöngyvirág 12.
Szávay Gyula 3.
Böszörményi-út 3. sz. alatti gyártelepen a Gyémánt Imréné adómentes háza.
István-út 56.
Lónyai 39.
Kút 98.
4500:
Tusnád 5.
Arnold 12.
Keresztszegi 31.
Monostorpályi-út 56.
Nyil 66.
Oláh Károly 51.
Német 23.
Kuruc 112.
Fancsovics 18.
Óvoda 19.
Szabó Kálmán 28.
Kender 23.
Vasutisor 23.
Szegedi Gergely 16.
Árpa 5.
Gyepűsor 37.
4000:
Vasutisor 11.
Munkás 11.
Táncsics 5.
Kinizsi 94.
Bujdosó 37.
Honti 27/a.
Kinizsi 89.
Kender 20.
Kemény 6.
Madách 6.
Munkás 23.
Korsó 4.
Gyepűsor 25.
3500:
Apponyi 26.
Német 9.
Budai Ézsaiás 67.
3000:
Malvin 45/b.
Sárosi 16.
Kálmánczhelyi 10.
Kinizsi 84.
Szabolcs 27.
Csóka 11.
Monostorpályi-út 29.
Acél 45.
Monostorpályi-út 48—60.
2500:
Puzdra 6.
Rugonfalva 11.
Irén 18.
Malvin 53.
Bujdosó 33.
Urrétje 6.
Magyar 34.
Pozsonyi-út 30.
Munkás 56.
Kis Árpa 21.
Nagyszalonta 1.
2000:
Zádor 26.
Malvin 51.
Bajnok 14.
Komáromi 17.
Mikepércsi újosztás.
Táncsics 70.
1500:
Határút 19.
Halasi 2.
Alsójózsán, Szent Gy.-utca 765.
700:
Olajütő 57/b.

ELADÓ FÖLDEK:

Macson, Ondódon, Ebesen, Szepesen 90, 74, 60, 54, 35, 32, 28, 24, 21, 20, 17, 15, 12, 10, 9, 8, 6, 4, 3 hold legkitűnőbb fekete tanyás és tanyanélküli ingatlanok.

Cserén, Halápon, Fancsikán, Bánkon 54, 42, 38, 34, 30, 27, 21, 18, 15, 12, 10, 6, 4 holdas jó homok birtokok.

Biharban 420 hold feketeföld, tanya nélkül, 450 P holdja.

Vidéken mindenféle minőségű és nagyságú birtokok.

Telkek, szőlők a város minden részén a legolcsóbb áron kaphatók.

Poroszlai-út 68. alatt három telek közvetlenül a tanári lakásoknál.

Andrássy-út 39. számú 400 öl szőlő, gyümölcsös.

Gerébi-telepen, Lázár-utca 15. szám alatt 11 darab 300 öles telek olcsón.

Nagy aszaliszilva vásár a Déligyümölcscsarnokban *Piac-utca 7. szám.*

Hajdúböszörményi út és Békessi Béla-utca sarkán, a Barak mellett 375 öl gyümölcsös szőlő kis házzal, jóvizű szivattyús kúttal.

Szoboszlói-út 24. szám alatt vasutasoknak nagyon alkalmas öt darab telek.

Csóka-utca 11. számú szőlő, gyümölcsös, 621 öl lakással.

Bodán 800 öl szőlő lakással potom 500 pengő.

Nincs az az ingatlan adás-vételi ügylet, amit Bakóczy le ne tudna bonyolítani.

Mindennemű felvilágosítás díjtalan.

Apróhirdetéseket este 10 óráig lehet feladni; a **DEBRECZENI UJSÁG** kiadóhivatalában, Piac-u. 56

PIACI HIREK

ÉLŐBAROMFI ÁRAK:

Pulyka kövér kg.	0.90—1.00	Kappan és csirke kg.	1.20—1.30
Liba kövér kg.	1.50—1.80	Jérce párja	3.50—4.50
Liba sovány drb.	4.00—6.50	Csirke sütnivaló	2.40—3.30
Kacsa kövér kg.	1.40—1.60	Csirke rántani párja	1.60—2.20
Kacsa sovány drb.	3.00—3.80	Tojás drb.	0.05—0.06
Tyúk párja	5.20—7.50	Tojás kg.	1.10—1.20

KONYHAKERTI VETEMÉNYEK ÁRAI:

Dughagyma kg.	0.20—0.22	Savanyú káposzta kg.	0.10—0.12
Vereshagyma kg.	0.06—0.08	Zeller drb.	0.02—0.03
Fokhagyma kg.	0.25—0.30	Karalábé drb.	0.04—0.06
Burgonya rózsa kg.	0.08—0.09	Sárgarépa cs.	0.05—0.08
Burgonya vegyes kg	0.04—0.06	Retek drb.	0.02—0.03
Kelkáposzta drb.	0.05—0.08	Bab száraz kg.	0.26—0.30
Fejes káposzta drb.	0.04—0.10	Cékla kg.	0.05—0.06
		Saláta cs.	0.04—0.08
		Zöldhagyma csomója	0.03—0.05

GYÜMÖLCSPIACI ÁRAK:

Nemes alma kg.	0.80—1.20	Körte kg.	1.10—1.20
Közönséges alma kg.	0.45—0.65	Naranes drb	0.08—0.12
Szilva kg.	0.80—1.10	Naranes kg.	0.70—0.90
		Citrom drb.	0.06—0.10
		Lekvár kg.	0.80—0.90

KENYÉR ÁRAK:

Fehér kenyér kilója	0.38	Barna kenyér kilója	0.30
Félbarna kenyér kilója	0.34	Kozskenyér kilója	0.26
		Péksütemény darabja	0.05

LISZT ÁRAK:

Búzaliszt 00-ás kg.	0.35	Korpa kilója	0.10
Búzaliszt 2-ős kilója	0.33	Búzadara kilója	0.40
Búzaliszt 4-es kilója	0.31	Rozsliszt kilója	0.28

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat R.-T. körforgógépén.
Technikai vezető: Liptay András.

Dienes József

INGATLANFORGALMI IRODÁJÁNAK HIRDETÉSEI.

Iroda: Füvészkert-utca 16.

ELADÓ INGATLANOK:

55.000 pengőért:
Szent Anna-utca 29.
45.000 pengőért:
Füvészkert-utca 16.
42.000 pengőért:
Batthyány-utca 5.
40.000 pengőért:
Szent Anna-utca 66.
30.000 pengőért:
Rákóczi-utca 30.
Péterfia-utca 4.
27.000 pengőért:
István-út 51.
24.000 pengőért:
Méliusz-tér 7.
Acél-utca 9.
22.000 pengőért:
Bethlen-utcán ötszobás modern úriház.
20.000 pengőért:
Adómentes ház hat üzlettel.
Jókai-utcán szép családi ház.
16.000 pengőért:
Széchenyi-utca 18.
14.000 pengőért:
Bornemissza-utca 14.
13.000 pengőért:
Hadházi-utca 11.
12.000 pengőért:
Hajó-utca 14.
Ruyter-utca 42.
Álmosdon kúria.
11.000 pengőért:
Hadházi-utca 11.
9000 pengőért:
Komlóssy-út 14.
8000 pengőért:
Kistarcsán. (Debrecenivel cserélhető.)
7000 pengőért:
Apaffy-utca 143.
6800 pengőért:
Könyves Tóth Kálmán-utca 7.
6500 pengőért:
Ágárdi-utca 93.
6000 pengőért:
Homok-utca 68.
Botond-utca 7.
Epreskert-utca 17.
5500 pengőért:
Könyves Tóth K.-u. 42.
5400 pengőért:
Pöltenberg-utca 4.
5000 pengőért:
Kishegyesi-út 22.
4800 pengőért:
Honvéd-utca 77.
4200 pengőért:
Apafája-utca 43.
Bihari-utca 23.
4000 pengőért:
Kiss Áron-utca 15.
3500 pengőért:
Keresztszegi-utca (Vasutisor) 22. és 45.
Szegfű-utca 41.
3200 pengőért:
Keletisor 3.
Alsójózsán, Rákóczi-utca 787.
Mező-utca 12.
3000 pengőért:
Hold-utca 3.
2800 pengőért:
Mátyás király-u. 40/a.
Kondor-utca 12.
2700 pengőért:
Rigó-utca 21.
Szél-utca 17.
2600 pengőért:
Kopja-utca 1.
Branyiszkó-utca 10.
2500 pengőért:
Kabar-utca 5.
2400 pengőért:
Fülöp-utca 15.
2200 pengőért:
Sárosi-utca 2.
2000 pengőért:
Nagykerekiben postaház.
1600 pengőért:
Lázár-utca 40.
1400 pengőért:
Balaton-utca 51.
1800 pengőért:
Felsőjózsán, Pásti-utca 634.
1300 pengőért:
Wolaffka-utca 33.
1200 pengőért:
Irén-utca 16.
Görgei-utca 8.
1000 pengőért:
Tegez-utca 21.
850 pengőért:
Barcaság-utca 16.

TELKEK:
Balatonföldváron, villatelkek 60 havi részletre
Széchenyi-utca 61. alatt több telek.
Egyetemi tanári lakásoknál,
Károly Ferenc J.-úton,
Jerikó-utca 65.,
Acél-utca 9.,
István-úton,
Margit-utcán,

KERTEK, SZŐLŐK:
Hajdúszoboszlón,
Boeskay-kertben,
Hajdúbagoson,
Mikepércsen,
Köntöskertben,
Szotyori-telepen.

FÖLDBIRTOKOK:
Város közelében ötszobás úrilak 16 hold szőlő és szántóval.
Nagyecserén 36 hold,
Bánk 33. alatt 33 hold,
Hajdúszováton 20 hold,
Mikepércs alatt 6 hold.

FENTIEKEN KÍVÜL ingatlanok a legnagyobb választékban.

KERESEK eladó házakat, földeket, telkeket, szőlőket, földbérleteket, nagyobb kiadó lakásokat.

DIENES IRODA, Füvészkert-utca 16.

Samu János

OFB ENGEDÉLYES HIRDETÉSEI

Iroda: Hunyadi-utca 24. sz.

ELADÓ INGATLANOK:

Házak:

Ispotály-utca 7. számú ház, alkalmi vétel. Széchenyi-utca 100. számú szép 4 szobás úrivilla most olcsón megvehető. Késes-utca 28. számú jó kis házat adjuk, ahogy veszik, kevés előleg kell hozzá. Nyilas-telep elején, Beke-utca 17. 3—400 pengő előleggel megvehető, a vételár hátralevő része eladónak havi 30—40 P-vel törleszthető. Lehel-utca 3. szám lakásai. 800 öl szőlő- és gyümölcsössel nagyon olcsón megvehető. Apponyi-utca 16., Tengerész-utca 5. sz. 2 szobás, adómentes ház, kevés előleggel részletre. **Villák** István-úton, Vénkert mellett kevés előleggel vásárolhatók. **Telkek:** Kardos-utca mellett 331 öl szép villatelek, előnyös vétel. Garai-utca 5. alatt kettő darab szép házhely. Poroszlay-út 58. szám alatt olcsó villatelkek. — **Földek:** Kisszepesen 2 és fél hold, Ondódon 8 és 9 holdas, Kondorosnál 15, 3 és fél holdas búzatermők, Cserén 17, 20, Ludas csárdához 50 hold tanyás igen jó birtok. Felvidéken 3000 hold erdőbirtok, holdanként 100 pengőjével. Pestmegyében 500, 330, 250, 150, 120 holdasok, részben prima szőlő és gyümölcsösökkel 150-től 400 pengős árakban. Győr megyében 380 hold birtokbérlet kiadó. Iroda Hunyadi-utca 24.

KITŰNŐ SZABÁSÚ PUPLINETTE ING bélelt mell és 2 gallér
P 3·95
„SOILINE" remek szabású selyeming (nem nyúlik, nem trikóselyem)
P 8·80
Béke Aruház
Szent Anna-utca 3

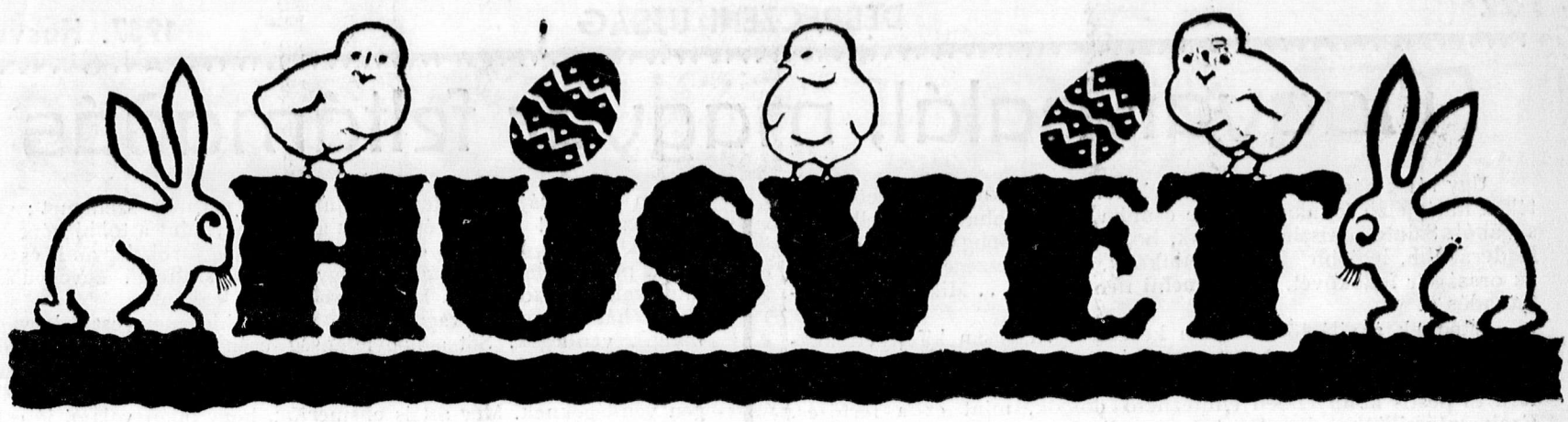

MAGYAR FELTÁMADÁS

IRTA: DR. RASSOVSZKY KÁLMÁN

A magyarság ma valóban oly gyönyörű kálváriáját járja a szenvedésnek s oly vígasztalanul van eltemetve Trianon sírjának megmozdíthatatlan kőlapja alatt, hogy lehetetlen nem keresnie a vígasztalást az Isteni Passio képei és a maga sorsának hasonlata között. Természetszerűen keresi a szimbolumot a Husvétban a magyar lélek, a magyar sors számára. Hustvét magunkbaszálló tiszta hangulatában, a Husvét szellemének fényében állunk, necsak előre a jövendőbe vetítsük ki a feltámadás reménységének szivárványát, hanem vetítsük bele lelkünk mélyébe a Husvét hitének, bizalmának és önfeláldozásának tiszta szellemét! És vizsgáljuk meg magunkat, közéletünket és magánéletünket, úgy élünk-e, úgy dolgozunk-e, hogy méltók legyünk a kegyelemre, mely felpattantja a sírkő lapját és örök életre hívja az eltemetett magyarságot! — Minél erősebbek leszünk abban az elhatározásunkban, hogy hibáinkat megjavítsuk és erényeinket kiteljesítsük, annál nagyobb ereje lesz a mi igazságunk hirdetésének és annál rövidebb lesz a kálváriánk útja. Igaz, szenvedéseink immár hosszú ideje tartanak, megpróbáltatásaink évek során át újra, meg újra újulnak. Viseljük az ostorcsapásoknak, és megszégyenítéseknek méltatlan kínját és fáidalmas töviskoronáját, de ha el akarunk **jutni a feltámadáshoz,** akkor igenis közéletünket és magánéletünket hozzá kell szabnunk ama nagy kötelességekhez, melyeket épen keserű sorsunk mér ránk. Vizsgáljuk meg hát a kötelességünket a rendíthetetlen hittel szemben és e hitnek erkölcsi parancsaival szemben!

Élünk-e valóban keresztény életet, a politikában és otthonainkban? Társadalmi mozgalmainkban és családi életünkben érvényesülnek-e mindig és mindenkor a hitnek és erkölcsnek megfellebbezhetetlen és félreérthetetlen kötelmei?

Mert egy országnak kormányzatában csak úgy, mint minden egyes polgárnak tevékenységében ennek a hitnek és ennek az erkölcsnek kell megnyilatkoznia, ha azt akarjuk, hogy szilárd legyen az alap, megdönthetetlen a pillér, amire jövendőnket építeni tudjuk. A nemzetnek tehát a politikában az igaz keresztény irány eszméitől nem szabad eltántorodnia, sem csillogó ígéretekért, sem csilingelő jelszavakért, **mert a keresztény világnézet** diadalma nélkül, a keresztény gondolatnak politikai megvalósítása nélkül nincs föltámadása Magyarországnak!

De a társadalomnak is az igazi kereszténység szellemét kell szolgálnia. Ennek útja pedig a társadalmi igazságosságnak az a szelleme amely a Quadragesimo Anno örök szavaiból zeng felénk, a krisztusi szeretetben egyesítve az emberiséget s megadván ígéretét minden ember számára, a valóban méltó emberi sorsnak.

A társadalmi igazságosságnak, a dolgozó munkás emberek emberi sorsának munkálása a legigazabb útja a nemzet föltámadásának, amely nélkül nincs jövendő és nincs Nagymagyarország.

De át kell lengenie az egész közéletet és minden magánéletet s legfőképpen a családi életet a keresztény erkölcs szellemének. Mert a **közélet tisztasága nélkül, a magánélet tisztasága nélkül,** a családiélet tisztasága nélkül, nincs feltámadása Nagymagyarországnak!

A nemzetnek nem szabad letérnie arról az útról, amelyet Szent István király egykor kijelölt. — A szentistváni királyság nagy átfogó hatalmának és erejének századokon át kipróbált alapjáról a nemzet saját vesztes és veszedelme nélkül soha le nem szállhatott. — A szentistváni királyság nemzetfenntartó ideája, a Szent Korona századokon át ragyogó fényessége mutatja az útat a magyarság jövőjének és az eljövendő Nagymagyarországnak!

Az az erő és vonzás, amely a Szent Koronából kisugárzik, a Kárpátoktól az Adriáig kapcsolja össze a magyar nemzetet és mindazokat az idegenajkú testvérnépeket, melyek velünk éltek és küzdöttek át ennek az országnak történelmét és amelyeket a békeszerződés kegyetlen diktátuma sem szakíthatott el, amelyeket a megszállás sem téphetett el ezer esztendő szellemi, kulturális, gazdasági és társadalmi kapcsolataitól.

A **husvéti** példa, amely az Élet diadalát mutatja erőszakon és halálon, intő igéret és reménység a megcsúfolt igazság a letiprott nemzet, a megcsonkított ország számára, mely egy percre sem feledkezhetik meg róla, mik a végső nagy céljai, melyekről nem mondhat le a nemzet soha.

A magyarságnak rendíthetetlenül kell ragaszkodnia a szentistváni királyság jogfolytonosságához, vele és benne az integer Nagymagyarországhoz!

Bízva a Gondviselés kegyelmében, reménységgel a jövendőnkben és igazságunkban, szálljon a nemzet ajkáról fohász- és az alleluja az Ég felé, amelyen az igéret szivárványbetűi ragyognak: „Feltámadunk!"

„ELŐRE MAGYAROK!"

IRTA: PÁSS LÁSZLÓ

Mint Humor és Magyar ükapáinkat a tüneményes fehér szarvas fel-feltűnő varázsa, úgy kísért engem egy hasonló, ragyogó emlékem a csikorgások napjaiban.

A háború harmadik évében, Pünkösd napján, mint egyetemi diák ott álltam a Keleti-tenger partján Rügen-sziget magas — krétaszikla falán és néztem egy messze keletről közeigő, füstölgő tengeri hajót. Nagy fehér kórházhajó volt, oldalán óriási vörös kereszttel. A parton állók azt mondták, hogy Oroszországból osztrák csere-rokkantakat hoz. Helyettük orosz hadirokkantakat adtunk vissza a muszka anyáknak, gyermekeknek. Megvártam a hajót. Odaálltam mindjárt a hajóhíd közelébe és vártam az érkezését. Olyan kísértetiesen közeledett az a tenger nyomort hozó, csendes hajó-óriás! Mennyi teher volt rajta. Uristen! Nemsokára lomhán odadörgölődzött a kikötő mellé, nyöszörgött, nyögött egyet, mintha kimerült volna az óriási teher hozatala közben. Lecsapódott a hajóhíd és kezdett tódulni a sok rokkant kifelé. Mintha jégeső, vagy pergőtűz verte volna a hajóhidat, úgy kopogott a sokszáz és száz fa-láb, mankó és bakkancs-patkó alatt. Micsoda kép volt az! Gyűrött, rongyos köpenyű, szakállas, marcona hadifoglyok menetelő serege. Az egyiknek a lába, a másiknak a karja, a harmadiknak a szeme hiányzott. A másikat hordágyon hozták. Viasz-sárga volt, mint a halott. Valódi „sóhajok hídja" volt az akkor!

Ahogy megilletődve, elszorult szívvel nézem-nézem a sok-sok hadirokkant menetelő, bús seregét, amint hazafelé igyekezett, hazafelé, ahonnét nemrég nótás ajakkal, virágos csákóval indult el a harctérre, egyszer csak a menet elején lépkedő két mankós, féllábú rokkant, kis szikár, kemény arcú, pörge bajúszú férfi, hátrafordul bajtársai felé és egyik mankójával, mintha kard volna, mintha rohamra vezényelne, előre int és meleg, biztató szóval hátrakiált nem német, nem osztrák, hanem magyar nyelven, drága szép magyar szóval, az ő magyar testvéreihez: „Előre magyarok!"...

Mi mindent jelentett ez az ősi vezényszó akkor, ott, anak a magyar rokkantnak az ajkán! Ha van szenvedés, balsors, nyomorúság, ami megállásra, meghátrálásra, leroskadásra birhat egy magyar férfit, akkor az ő sorsuk ilyen volt. Néhány hónapja ott hagyták a kis falujukat, földjüket, gazdaságukat, műhelyüket, állásukat, üzletüket ép, egészséges testtel, csupa optimizmussal, hogy „mire a lombok lehullnak", hazajönnek újra kis családjukhoz és folytatják ott, ahol abbahagyták?

Partra lépnek. Egy lábbal. Fél karral. Vakon. Nyomorékon. Munkaképtelenül. Egész életükre rokkantan. Közelednek haza. Pár nap még és annyi kín, csikorgás, kálvária után otthon lesznek! De milyen viszontlátás lesz az?! Hogy ölelik meg félkarral a kis fiukat, hogy állnak oda fél lábbal a munkahelyre, mit éreznek, ha mindkét szemükre vakon bevezetik majd őket kis hajlékukba, kis családjuk köre és örömsikoltva szaladnak az apróságok elejük: „édesapám, Isten hozta!"

És az a kis, szikár vezető, talán épen debreceni vitéz volt, fél lábbal eléjük áll és mankójával vezényel: „Előre magyarok!" És az ismert kommandóra megmozdul az ősi vér, megmozdul az ősi virtus. Keményebbet koppan a hajóhíd a mankók, a falábak alatt. Keményebbek lesznek a marcona arcok és a magyarok, a csonka, rokkant magyarok menetelnek „előre". Mit is tehetne mást a magyar!? Csak előre nézhet, csak előre mehet. Félkarral, féllábbal, fél szemmel rokkantan is. Mindig előre!

Ugy érzem, mintha az a féllábú rokkant vitéz szimbolummá válnék ma és alakja megnőne az égig, hogy odaálljon elénk, a menetelő, fáradni, csüggedezni kezdő magyarok elé és mint az ősi Géniusz képviselője mennydörögve zúgná felénk az ősi vezényszót: a honfoglalók, a tatárjárás után országot építők, a mohácsi vész után új életet kezdők, a kurucok és negyvennyolcas honvédek, a limanovai huszárok ősi vezény-szavát: „előre magyarok!" A magyar közmondás régóta azt tartja, hogy „gyáva népnek nincs hazája!" Ahol a férfiak kéztördelő, lamentáló, siránkozó vénasszonyokká lesznek, ahol nincs hegymozgató hit, a lehetetlent nem ismerő kurázsi, ahol nincs verhetetlen életakarat, ott akár meghúzhatjuk a halálharangot. A szebb magyar jövő nem sült galamb, hogy ölbetett kezű, tátott szájú földterhék torkába repüljön. Csak erő, csak munka, csak harc vívja ki a magyarság szebb jövőjét, de az minden bizonnyal! A Pap-Váry Elemérné hite! Akinek hite van, az nem ismer lehetetlent, az nem fél, az nem hátrál meg gyáván az ég zengésekor, villámok hullásakor, akinek hite van, az mindent bír, mindent győz, annak semmi sem árt, az verhetetlen hőse az életnek! Ha minden magyar ilyen kemény, verhetetlen vitéze lesz a magyar jövőért való harcnak, akkor napról-napra előbbre haladunk a szebb, magyarabb jövőnk felé!

Husvétkor nem mondhatok mást a harangszót hallgató és reménykedő magyaroknak, csak azt, amit ott hallottam a Keleti-tenger partján 21 esztendeje egy magyar rokkant szájából, az ősi magyar jelszót: „Előre magyarok!"

Magyar halál, magyar feltámadás

Úgy ránk hányták a földet a trianoni határoknál, úgy lecövekelték a határjelző fejfákat, hogy e csonka ország soha ki ne kelhessen sírjából. Szinte messziről halljuk, hogy recseg-ropog a válla, dereka legderakabb, legjobb államférfiainknak, ahogy feszegetik, mozgatják az országsír fedőkövét, **de felemelni nem bírják...** Mikor lesz a feltámadás?!

Istennek a világtörténelmen keresztül világosan kifejezett akarata a nemzetek élete. A kozmopolitizmus, a nemzetköziség a világot mételyező hazugságok között a legpusztítóbbak egyike. A kolera és pestis könnyebben elintézhető dolgok, mint ez a fertőzés. Csak százmilliók rabszolgaságán emelkedett politikai és gazdasági trónravágyókban szülte meg az ördög ezt a gondolatot. — A nemzet politikai, gazdasági nyelvi és kultúrális keretének **zárt egységében** tudják kitermelni a társadalmak azon értékeket, mellyel úgy az **én maguk** élete kiteljesedik, mint **az összemberiség** élete gazdagodik és fejlődik.

Ha tehát ez alapon van a magyarnak „helye a nap alatt", ezt a létjogosultságunkat csak azzal igazolhatjuk, ha teljesítjük azt a **speciális feladatot**, amit a Teremtő Isten nekünk szánt és legjobbjaink által történelmi útunkon kijelölt. Ezt a munkát az alkotó nemzeti szellem végezheti el, azaz olyan szellemerkölcsi erők, amelyek a nemzetet alkotó egyedek össztudatát és akaratát jelentik. Mivel pedig a gazdasági és kultúrális virágzás csak **e lelki erők függvénye**, azért e magasabb erőkre kell főgondunknak, **sokkal több** gondunknak lenni. Ennek a szellemnek történelmi hivatásunkat jelentő és boldogulásunkat igérő érvényesítését **gátolja minden, ami tőle idegen.** Tőle pedig idegen: ami nem keresztyén és nem magyar.

Mi **nem gyülöljük** az idegent, még az idegen szellemet sem — hiszen így súlyos ellentétbe kerülnénk a keresztyéniségünkkel — de azt mondjuk, hogy ez az idegen szellem érvényesüljön a maga **helyén és szférájában. Megcsodáljuk pl. a germán szellemet**; vagy nézd az olaszt! stb. De épen úgy a magunk, mint a többi népcsaládoknak **érdeke, hogy mi önmagunk**, azaz magyarok legyünk és senkinek nem érdeke a világon, hogy **idegen** szellemű bevegyülések által valami bizonytalan **korcsképződmény** legyünk.

Tehát amondók vagyunk, hogy az idegenek **csak legyenek** nálunk **vendégek.** Sőt a nagylelkűség erényében **készek vagyunk addig elmenni, és azzal megelégedni, hogy a magyaroknak csak olyan jó dolguk és virulásuk legyen e csonka hazában, mint az** idegen vendégeknek. Még azt is elismerjük, hogy talán valami **jó céllal** vannak köztünk: hogy tőlük valamit megtanuljunk, eltanuljunk, őket valami **jónak a kedvéért megszokjuk**, általuk a más népekkel való barátságot ápoljuk. — De nincs tovább!!... Bizony mondom nincs tovább! Azt a legtöbbet, azt a mindent már ne kívánják, hogy magyaroknak, magyar léleknek tartsuk őket. Mert ennek halál az ára!

Igen halál az ára és nem élet! Mert ezek **az idegenek** élhetnek közöttünk, velünk, általunk, belőlünk — **de nem halnak.** Mert ha valamely világtáj felől eljön a „testvére", akkor még vígabban **él tovább**; a másik meg **a nemzetköziség tengerén** pompásan hajókázik mentett kincseivel, de **mi meghalunk** vagy egyszerre, vagy elsorvadva. Engedjék meg azért, hogy mi a halálra is elszánt magyaroknak hiszünk, de a műmagyaroknak nem! Engedjék meg, hogy mi **a halálraszánt magyaroktól várjuk** a magyar föltámadást. Minket a sorsunk ideköt akár „áldjon, akár verjen". Nekünk csak magyar élet lehetséges. Ami más, az nemzetünkre halál.

Magyar életért csak magyar lélek áldozhatja fel magát, nem más.
Ha föláldozza magát, föltámadása lesz.
Ez nagypénteki és húsvéti igazság!

EGY EMBER.

EGY ESZTÁRI KISGAZDA
AKI SZABAD ÓRÁIBAN
A MÚZSÁNAK HÓDOL

Beszélgetés Németh Ferenccel a földművelésről, a költészetről és Budapestről, ahol még sohasem volt

A napokban egy sugár magas, nyílt arcú legényemberrel hozott össze a sors. Olyan ember, akire a szólás mondás azt mondja, hogy „jó kiállású ember". Már a puszta külső is elárulta, hogy egy azok közül, akik napkeltétől napnyugtáig verejtékkel és magyar becsülettel dolgoznak, művelik a földet, hogy megélhetést biztosítsanak ennek a megnyomorított magyar nemzetnek.

Ahogy a diskurzus menete élénkebb lett, azonal elárulta Németh Ferenc, hogy ő azért valamiben különbözik a többi dolgozó magyar földmíves emberektől. Valahogyan azt az érzést keltette, hogy ő nem is egyszerű földmíves ember, hanem legalábbis magasabb iskolai végzettséggel rendelkező, aki a földmivelést csak passzióból csinálja. Beszédének fínom tónusa, könnyed, kerek mondatszerkesztései meglepően hangzottak. Végre is a beszéd során világosság gyult az egész rejtélyre. Németh Ferenc esztári kisgazda költőember. És azt is lehet mondani, hogy ismert népszerű költő, aki nem a kezdetnél, hanem legalábbis a felfelé ívelő pálya közepén halad. Négy elemi és két polgári iskolájával odahaza a kis csendes Esztár faluban gazdálkodik, dolgozik éppen úgy, mint a többi munkás dolgos magyar ember de ő munkája végeztével valami egészen más szórakozásban keres felüdülést.

— Csak a magam szórakozására írok — mondja szerényen. Mindig szerettem a verseket olvasgatni és egyszer azt vettem észre, hogy verset kezdek írni. Az egyik jött a másik után, míg lassan kezdtek mások is érdeklődni a verseim iránt.

Néhány verset vesz elő, amelyek már komoly gondolatú és tartalmú hazafias színezetű költemény, a harmadik egész virágnyelven van megírva. Már ez a három kis költemény is teljes képét adja annak a kivételes költői tehetségnek, amelyet Németh Ferenc kisgazda költő képvisel.

— Pedig egykor oly sok szépet igért
S jött helyette csalóka nyár.
De a szívem, de a lelkem most is
Egy szép boldog tavaszra vár.

Így ír az egyik versében. Mennyi fínom gondolat, kifejező erő lüktet versében, melyben önmagáról, érzéseiről ír. A csüggedő érzéseit mindenkor letudja győzni és verseiben megtalálja a vigasztaló hangokat is.

— Talán jelent meg már verse, vagy éppen verseskötete is? — tettük fel a kérdést.

— Verseskötetem nem jelent meg, nem is nagyon akarok én kiadni verseket de azért nagyobb gyüjteményben, irodalmi lapban már néhány versem napviágot látott. És azt mondhatom, hogy sikert is arattam ezekkel a versekkel. A „Vasárnap" című irodalmi lap már több ízben közölte versemet, most legutóbb pedig a Kaposváron megjelent „Százhúros hegedű" című gyüjteményben jelent meg „A parasztköltő estidala" című versem.

— Legelőször a berettyóújfalui gazdasági iskolában olvastam fel, majd Esztáron is átvették a verseimet, ünnepélyek alkalmával szavalgatták, mások is meg én is, legutóbb a hősök emlékünnepén szavaltak fel egy költeményemet.

Ezeket mind csak úgy egyszerűen, minden kérkedés nélkül meséli el szép sorjában Németh Ferenc parasztköltő.

— Van alkalma az önképzésre? — kérdeztem.

— Otthon, Esztáron a gazdakörben van egy könyvtár. Sok szép történelmi munka van, mert én különösen azokat szeretem olvasni. Ezeket az olcsó regényeket nem szívesen olvasom és nem is találok nagyobb gyönyörűséget bennük.

Végezetül elárulja, hogy bizony ő még nemigen ment messze Esztár határától, legfeljebb Debrecenig, de Pesten még nem volt, de mostmár legközelebb csak felmegy és széjjel néz.

Befejezésül ideiktatjuk Németh Ferenc egyik jellemző kis versét. Íme:

NEM FÁJ NEKEM TÖBBÉ...

Nem fáj nekem többé pajzán kacagásod,
Nem fogom én többé nézni mosolygásod.
Az éltem keresztjét görnyedve cipelem,
A Te hűtlenséged lassan elfeledem.

Járjad a világot kacagva, dalolva,
Az se fájjon Neked, ha könny hull arcomra.
Az én életem már ködtenger homálya,
Bú tanyázik nekem keblem otthonába...

Ez a mélabús hang azonban nem alapmotívuma Németh Ferenc költészetének. Tud ő vigabban is dalolni. Hát adja az Isten, hogy daloljon ott Esztáron sokáig a magyar néplélek igaz gyönyörűségére. **(cs.)**

VERSEK

ZIVUSKA ANDOR

SORSUNK KEREKÉN

Kit büszke sorsa föl, magasba vitt,
Lássa meg mindig azt, ki lent maradt:
Ki bibor sebbel, vérzőn elterült,
Mint össze-omló: - átok súly alatt!...

A „sors-kerék" forgandó, - s úgy lehet:
Holnap talán már ő lesz porba-hullt!...
Minden jövőnek útja ködbe-vont,
Csak egy világit tisztán, egy: - a múlt!

ÉLETEM

Én végig éltem már az életem;...
Mi elkisért: a hit,... dal,... szerelem;
S valami fájó, bús varázs alatt:
A boldogságom álom-kép maradt!

Rózsa-szin álmok felhő szigetén,
A csillagokba mosolyogtam én;...
S ki minden vágyat csillagokba rejt:
Tán boldog lenni itt lenn - elfelejt!

PUSZTULÁSRA itéltetett Földi János jeles magyar tudós, nyelvujitó, grammatikus és költő hadházi LAKÓHELYE

A község elsőrendü kötelessége, hogy kulturházat létesitsenek az elhagyott lakóházból

Készitsék el Földi dombormüvét

Hajdúhadház, 1937 március vége.

Hajdúhadház egyik új településü házai között visz az útam az állomástól a község felé. Ezek alatt a házak alatt keserüséggel keresem lelki szemekkel Földi János egykori író, orvos és tudós sirját. Ma valamelyik szegényes hajlék húzódik meg fölötte. Ezt is a magyar nemtörödömségnek köszönhetjük. Hagyták futni a nyirségi homokot. Engedték, hogy hadd seperje el a földszínéről a temetőt, amelyben a magyarság egyik elfelejtett dísze és ragyogó elméjü kiválósága, a nagy Kazinczy barátja fekszik. A hajdúhadházi ősi lakosok arra sem gondoltak, hogy egy kővel, vagy más emlékkel gondosan megjelöljék Földi János sirját. Az irodalom és tudomány a jeltelen sír ködében, ma pedig újépitésü házak alatt keresi Földi János emlékét. Halála után közel száz évnek kellett eltelni, míg végre eszébe jutott valakinek, hogy a Csokonai-Kör által sírkövet emeltessen valószínütlen helyen Földi Jánosnak.

Nemcsak a sírt, de Földi János életét, munkásságát és jelentőségét egyre többen felejtik el hazánkban. A középiskolai tanítás is csak arra szorítkozik, hogy felemlíti Földi János nyelvtörténeti jelentőségét, természettudományi és orvosi működéséről azonban semmit sem tanit. Ma pedig, amikor a múlt tisztult világában nemzeti eszményeket keresünk, hogy belőlük erőt meríthessünk a jövő szenvedéseinek elviseléseihez, szükséges, hogy Földi János nagyságában is jobban elmélyüljünk.

Dr. Földi János élete és munkássága

Mielőtt cikkem tulajdonképeni céljára áttérnék, szükségesnek tartom különböző forrásokból merített adatok alapján felvázolni Földi János életét és munkásságának nagy jelentőségét. Dr. Földi János Nagyszalontán született 1755 december 21-én. Korán árvaságra jutott és tanulmányait csak a legnehezebb életkörülmények között folytathatta szülővárosában, majd Debrecenben. Közben tanitóskodással igyekezett megélhetését biztositani. Debrecenből Budapestre került, ahol 1788-ban orvosi tanulmányokat folytatott. Szatmáron, mint városi orvos működött, majd 1791-ben a Hajdú kerület orvosa lett és Hajdúhadházra költözött, később Veszprémi István debreceni iró és tisztiorvos Juliska nevü leányát vette nőül. A könnyelmü életet folytató Veszprémi Juliska feldúlta életét s ez is hozzájárult Földi korai halálához, amely 1801 április 6-án következett be.

Földi János aránylag korán 1787-ben kezdte meg irodalmi és tudományos munkásságát. Ebben az évben a Bécsi Magyar Muzsa hasábjain irodalmunkban nyilvánosan, és legelőször Földi tört lándzsát a mértékes, rímes verselés mellett. Ezzel előkészitette az úgynevezett egyeztető költői irány (Kazinczy, Verseghy és Bacsányi) kifejlődését. Igy természetes volt az, hogy Földi Jánost Kazinczy és Ráday barátságukba fogadták. Ennek a barátságnak számos irásos emléke is maradt ránk. Költeményei közül csak az „Enyém Juliska" talált elismerésre, a többiek inkább poézis nélküli verstechnikai kísérletezések voltak.

Irodalmi úttörő munkássága mellett és hasznos nyelvujító törekvésein kivül sokkal fontosabb, tudományos téren elért sikere. Földi neve akkor is beiródott volna a magyar irodalomtörténetbe, ha nem irt volna verstani értekezéseket, költményeket, nem irta volna meg Nyelvtanát, amely „az első magyar nyelvű rendszeres grammatika". Emlékét örökre biztositotta a magyar tudományban és nyelvben Állattanának 1118 új, magyar állatneve. Grammatikájának 139 mesterségi neve és Rövid Kritikájának 289 magyar növény neve. Ezeket az új szókat a nyelvujitás korszakában vagy saját képzése, vagy a nép nyelve nyomán vitte be a tudomány nyelvébe. Ezek után könnyen meg lehet érteni, hogy az úgynevezett „Debreceni Kör" Földi Jánost, a hajdúkerületi orvost és irót tekintette vezérének. Földi János életének szakadatlan munkásságát áldozta annak a népnek a nyelvéért, amely hagyta, hogy emléke feledésbe menjen és jeltelen sírban aludjon.

Jeles művek — jeltelen sír

Földi János fényes munkásságát szerény vonalakban vázolva szeretném hozzávetőleges pontossággal felemliteni, hogy mit tettek eddig a nagy tudós hátrahagyott dolgainak feldolgozása, esetelges relikvái összegyüjtése és méltó emlékek emelése terén.

A költő hátrahagyott folyóiratokban és levelekben elszórt verseit Mixics Lajos gyüjtötte össze, életrajzzal látta el és 1910-ben „Földi János költeményei" cím alatt adta közre. Földi János megérdemelte volna, hogy halála után 109 évnél korábban láttak volna napvilágot nyomtatásban költeményei. Nyelvtanának híres kézirata, amelyből a „Debreceni Grammatika" készült, 1[illegible] évi méltatlan bújdosás után 1912-ben került napfényre, amikor a Magyar Tudományos Akadémia végre kiadta. Hátramaradt hiányos relikvájt nagyrészben a debreceni kollégiumi nagykönyvtár őrzi. Életéhez adalékok vannak a hajdúhadházi levéltár és egyes öregek ajkán, amelyeket még részleteiben senki sem dolgozott fel. Földi János nyelvészeti munkásságának óriási jelentőségét dr. Nagy Sándor főgimnáziumi tanár méltatta és adta közre 1929-ben megjelent „Földi János a grammatikus és a nyelvujító" című művében. Ezek az adatok még pótlásra szorulnak, mert azokat részint a hozzáférhetetlenség, részint a hely szüke miatt nem lehetett közre adni.

Legjobb tudomásom szerint Földi János emlékét két kő-emlék őrzi Hajdúhadházon. A milléneum évében Hajdúhadház egyik tanitója, aki egész életen keresztül lelkes harcosa volt a Földi-kultusznak, felhivta a Csokonai-Kör figyelmét arra, hogy Földi János emlékét senki sem örökitette meg kőben. A Kör akkori főtitkára többször ki is utazott Hajdúhadházra és az akkor még meglévő, vasút mellett fekvő régi temetőben igyekeztek megállapitani Földi János sirját. Ez a nemes kezdeményezés azonban elaludt és helyette végre 1897-ben, a Csokonai-Kör áldozatkészségéből egy egészen egyszerü sírkövet helyeztek el a régi temetőben „Földi János 1755—1801" felirással. Két évvel ezelőtt a hajdúhadházi templomkertbe vitték.

Ebben az időben ugyancsak a Csokonai-Kör emléktáblát helyezett el Hajdúhadház főutcájának annak a házán, amelyben élt és dolgozott Földi János. Azt az utcát azóta róla nevezték el. A Földi János-utca 8. szám alatt lévő házra szeretném felhivni e cikk keretében a művelt közvélemény, de közelebbről Hajdúhadház vezetőségének figyelmét.

Készitsenek kultúrházat Földi János lakóhelyén

Földi János háza épitési szerkezetében magyaros stilusra emlékeztető vonások ragadják meg a szemlélő figyelmét. Sajnos azonban olyan elhanyagolt állapotban van, hogy félelemérzettel lépi át az ember a küszöböt. A tetőzet az eresz alatt nagy darabban fel van szakadva. Itt természetesen az eső könnyen lejutott a falra és azon hatalmas pusztitást végzett. A vakolat darabokban szakadozott le a földre. Az utcára néző három ablak közül az egyiknek állandóan nyitva van a felső rész. Az üvegek között régi függöny rongyait tépi a szél. A ház előtt száraz bogáncsok kórója mered az utcának. És ezt a nem épen épületes látványt mindenkinek végig kell néznie, aki a község aszfaltozott főútvonalán keresztül halad.

A homlokzaton emléktábla áll. Valamikor gondatlanul meszelték be a ház első falát, mert a táblára is bőven jutott a mészből és a felirást is csak nehezen lehet kiböngészni. Szomorú, hogy évek

Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság DEBRECEN

Gyümölcsvédekező cikkek, vetőmagvak, eredeti norvég csukamájolaj, PEKK, jódmész, mindenféle műtrágya

továbbá minden más cikk, ami egy gazdának szükséges, legelőnyösebben beszerezhető és szakszerű felvilágositás kapható:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tiszántúli kirendeltségénél

DEBRECEN, HUNYADI-UTCA 13. SZ.

Mindenféle biztositási ügyben szaktanácsot adunk!

DEBRECZENIUJSÁG kiad óhivatala, Piac-u. 56

Tartós lesz gallérja és ingje, ha azt **Papp Gyula**-féle **mosodában tisztittatja**

SZALKAI-UTCA 3. SZÁM

óta senkinek sem jutott eszébe legalább ezt a mészet lemosni. A Csokonai-Kör által készített és leleplezett emléktábla szövege a következő:

„E házban lakott és halt meg dr. Földi János".

Alatta egy pompás disztichonban frott epigramma áll:

„Dal, tudomány, zene temploma volt ez az egyszerű hajlék:
Régi lakója nem élsz: városod őrzi Neved!
Földi! Ha hamvaidat fedi lombos akác komor árnya,
Jelzi lakásod e kő; érdemed őrzi Hazánk!"

A súlyos anyagi helyzettől eltekintve is azt hisszük, hogy Hajdúhadház nagy község kötelessége lenne e ház megvétele és méltó karban való tartása. Egyszer már eladó is volt a ház. Akkor a hajdúhadházi ipartestület akarta volna megvenni, azonban olyan magas árat kértek érte, hogy le kellett mondani a testületnek a megvásárlásról.

A községben énekkar, zenekar, újonnan szervezett levente zenekar, cserkészcsapat, levente testület működik, amely kultúrintézményeknek igazi hajlékot szolgáltatna Földi János egykori lakóháza. Ilyen célokra érdemes volna megvásárolni, mert a fentebb említett egyesületek Földi János nagy szelleméhez méltó munkát folytathatnának a berendezkedő kultúrházban.

Hajdúhadház egykori nagynevű lakójához és tudós polgárához az ottani öreg emberek elmondása szerint többször rándult ki az említett lakóhelyre Csokonai Vitéz Mihály is. Ha ezt nem is lehetne kellőképen bizonyítani, de a valószínűsége fennáll, hiszen Csokonainak kedves szokása volt, hogy felkereste tudós barátait. Már maga ez az egy feltevés is elegendő lenne arra, hogy ezt az egykori, a művészet és tudomány megszentelt hajlékát méltóképen hozassák rendbe, emeljenek a ház falára Földi János-domborművet és ott igazi kultúrmunkát végezzenek. Ehhez egy kicsivel több megértés és múlt-tisztelet szükséges csupán. Ha már nem jelölték meg kellő formában Földi János sírját és nem végeztek annak feltárására idejében ásatásokat, legalább lakóházát mentsék meg az illetékesek, addig, amíg az idő vasfogaival fel nem örli ezt az utolsó, kedves emléket!

NAGY GÁBOR.

A DEBRECENI „KACAGÓ" EMBER *KALANDJAI* BUDAPESTEN

A RUSZLIS SZENDVICCSEL ÉS AZ ANGOL TEÁVAL

AZ APOSTOLOK „KETRECEIBEN"

valódi müncheni „Salvator" sör mellett

A szezon első fillérese készült indulni Budapestre. Jómagam is elhatároztam, hogy — kollégáimmal megragadom ezt az alkalmat — egy jó napot töltök a fővárosban. Szépnek ígérkezett az idő. Imitt-amott a vonattal együtt száguldott ugyan egy-egy komor felhő.

Zajos volt a fülke, tombolt a jókedv humorral telítve. Egy pillanatra csak akkor szállt alá a jókedvem, amikor a kis és bemenők állandóan háborgattak, mivel 69-es számú ülőhelyem pont az ajtó mellé esett. Ez a deprimálás azonban hamar felejtődött, mert a humor könnyeket csaló zuhataga ránk permetezte jótékony varázsát.

A fővárosba megérkezve villamos után „kutattunk", amelyen elsősorban az Apostolok sörözőjébe lehet menni, hogy ott valódi müncheni Salvator sörrel leöblítsük az út „porát".

Mókás villamos utazás után megérkeztünk a diszkrét bejáratú sörözőbe. Kicsit szokatlan volt az egész, mert bizony bevalljuk, hogy mi a „ketrecrendszer"-hez nem vagyunk hozzászokva. Tudniillik, bent az „Apostolokban" tizenkét „ketrec" van: minden apostolnak egy. Mi a Szent Johannus „ketrecében" helyezkedtünk el. A szokatlan környezet annyira meglepett bennünket, hogy mielőtt inni-enni akartunk, mindent megkérdeztünk a pincértől, mennyibe kerül, számítva arra, hogy vajjon lesz-e elég pénzünk? Az árak körül nem is volt olyan nagy baj, de azért mégis a legszükösebbre redukáltuk a fogyasztást, nehogy valami „gikszer" érjen bennünket. A mint láttuk, elég konszolidált állapotok vannak az Apostolokban, mert bent a „ketrec" polcán szabadon hevertek a pezsgők és a dugaszolt borok. — Igaz, mi még csak rájuk sem mertünk nézni.

Az Apostoloktól a várba indultunk a zenés őrségváltást megnézni. Az eső közben megeredt. Esett, esett, szakadatlanul s mire felértünk, csurom vizesek lettünk. Igaz a: a siklóra váltottunk jegyet, — azaz tantusszal fizettünk. — De bizony én csak gyalog mennék máskor, mert mikor benne ül az ember, mégis csak eszébe jut, hogy a végrendeletét elfelejtette megcsinálni. Biztonságos alapokon nyugszik, mégis...

Szóval: az eső esik, esik, esik s mi hiába fohászkodunk, hogy csak egy pillanatra csendesedjék. A rezesbandán, meg egy pár

Egy merész kanyarnál úgy találtam belekapaszkodni egy nőbe...

„zöld ruhás katonán" kívül mást nem láttunk.

Ezután autóbuszra ültünk, hogy a mezőgazdasági kiállítást megnézzük.

Kényelmes is szép is az autóbusz, de azért mégis szokatlan nekünk: az ember sohasem tudja, melyik pillanatban vágódik egy idegen úrhoz, vagy nőhöz. Bezzeg én is megjártam. Egy merész kanyarnál úgy találtam belekapaszkodni egy nőbe, hogy az rögtön kikérte magának. Hosszú volt az út a kiállításig s az eső csak esett. Végre megérkeztünk. A jegypénztárhoz mentünk, hogy mint jó vidékiek a belépődíj iránt érdeklődjünk. A jegypénztár felett nagy betűkkel ki volt függesztve, hogy két pengő az.

— Hát, — mondom, — kedves barátaim ez már sok. Marhákat ingyen is láthatunk. Inkább váltsuk meg harminc fillérért a villamosjegyet vissza a belvárosba, hogy valahol megebédelhessünk.

20 fillért bedobunk: kijön a „hem-hum"...

Esik az eső továbbra is, a villamos meg kivitt bennünket Kelenföldre, ahol bizony nem kecsegtettek rózsás reménvek. Tantuszokat vettünk, de most már a Nagy-Körúton leszálltunk. A pesti szűkös ebéd után megéhezve figyeltük a kirakatokat. Az egyik kirakatban invvcsiklandó ételek vannak. Felnézünk a firmára: Hungária automata büffé, — látjuk kiírva.

— Na ide bemegyünk.

Azt mondom a kollégámnak a szendvics automatánál:

— Először te dobsz be egy húszfillérest. Lássuk kiadja-e valóban a szendvicset?

Az minden habozás nélkül bedobja a pénzt. Fordult a tálca és kiadta az ennivalót. Én is választok magamnak egy szendvicset, amelyen hal is van. Bedobom a húsz fillért, kijön a halas szendvics... De amilyen szép volt az a szemnek, épen olyan rossz volt az íze, mert a hal hagymás ruszli volt, amit bizony én nem szeretek.

— Ha már itt vagyunk, inni is kéne valamit, de nem akármilyen dolgot, hanem valami különlegességet.

Végignézegettük az ital-automatát. Egyszer csak szemünkbe

Sokféle teát ittam már, de még angol teát nem.

ötlik egy felírás: „angol tea". Mondom: ezt igen csak megpróbáljuk. Mert sokféle teát ittam már, de még angol teát nem.

Előkaparásszuk a zsebünkből a tantuszokat és annak rendjemódja szerint bedobjuk a két tantuszt s csap alá tartottuk a poharakat. Itt is utóljára hagytam magamat, vártam a hatást és a kritikát. Előre azonban egyik kollégám sem beszélt, mert tőlem várták a bírálatot. Számhoz emeltem hát a poharamat s inni kezdtem a teát. De bizony mondom olyat nevettem, hogy a számban lévő teával egy pesti urat lefröcsköltem. Ez nem vette tragikusan a dolgot, mert ő is röhögött rajtunk, mert megértette a helyzetet.

— Ilyen teát aztán igazán nem ittam. Nem volt az más, mint a Duna vize valamivel megfestve. De ha már pénzt adtunk érte, — mondom, — hát csak igyuk meg... brrr... ezt az angol teát...

Hát ilyen volt az én filléres pesti kirándulásom... De azért a következő filléressel ismét felmegyek...

De előre bocsátom: az angol teából és a ruszlis szendvicsből nem kérek!!...

Nagy Béla.

ALAPITTATOTT: 1846.

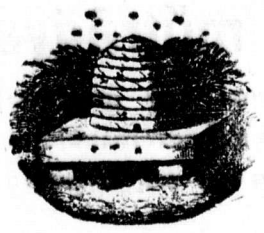

DEBRECENI ELSO TAKARÉK-PÉNZTÁR

FOGLALKOZIK A TAKARÉK-PÉNZTÁRI ÉS BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Debreceni utcagyermek-misszió

A KIE és az Országos Szeretetszövetség áldásos és szociális munkája

A KIE tanoncotthonában nevelt gyermekeket bármelyik mester szivesen fogadja tanulónak

Néhány évvel ezelőtt még úgy hozzátartoztak Debrecen utcáinak, tereinek életéhez a kóborló, kéregető, rongyos utcagyermekek, mint a híres, sőt hírhedt, könnyfakasztó, pajkosan száguldozó, rakoncátlan por. Ezek is odasodródtak hivatlanul, kéretlenül az emberek mellé, mindegyiknek volt egy-egy külön „fogása". Az egyik virágot árult és a fiatal párokat „kultiválta", a másik cigánykereket vetett s a padon ülőknek fitogtatta tudományát, a harmadik nyekergő nyirettyűjén magyar nótákat cincogott és így tovább. *Leleményes volt mindegyik, kifogyhatatlan az ötletekből, a pénzszerzési módozatokból.* — Kisírtak, kijajgattak néhány fillért a gyengeszivüek zsebéből, örömtől csillogó szemekkel csörgették titokban zsebeikben a kapott filléreket s mikor jócskán meggyűlt a pénzük, az útja legtöbbnek a moziba, a könyvárushoz vezetett, mert mindegyiknek az volt az egyetlen vágya, hogy a legújabb banditafilmet láthassa, a legújabb ponyvaregényt olvashassa.

Úgy látszott, hogy dologtalan, munkakerülő társadalmi réteg melegágya lesz az utca, mikor lassan kezdett megfogyatkozni az utcagyermekek száma s végül, — mintegy két évvel ezelőtt, — eltünek a debreceni utcák ezen jellegzetes alakjai.

Az történt ugyanis, hogy *a Debrecenben működő KIE, az Országos Szeretetszövetséggel karöltve megszervezte az utcagyermekek missziójáť*, — vagyis jobban mondva szélesebb alapokra helyezte azt; összeszedte az életnek apró kivetettjeit, felkarolta őket, megsimogatta vadóc fejüket s emberebb embert igyekezett belőlük formálni.

Felekezetközi jellegü otthon

A debreceni KIE utcamisszió már 1932 óta teljesíti önként vállalt magasztos feladatát. A munka azonban, — mint jeleztük, — csak két évvel ezelőtt lett intenzivebb, amikor a város is erőteljesebb támogatással sietett a KIE segítségére. *A nemes munka tavaly bontakozott ki teljességében, amikor az utcamisszió céljaira a KIE megkapta a régi Bábaképező-intézet több helyiségét.* Ekkor még a fiú-napközi otthon működik csak. Tavaly novemberben aztán megalapítják a leány-napközi otthont és a tanoncotthont. *Jelenleg 736 gyermekkel foglalkozik itten a KIE. A fiú-napközi otthonban 80, a leány otthonban 40, a tanonc otthonban pedig 16 gyermeket nevelnek.* A gondozott gyermekek 6—18 évesek. — Veresegyházy László s. lelkész, KIE titkár vezetése és irányítása mellett öt vezető gondoskodik a gyermekekről: Borbély Béla hiltanhallgató a tanonc otthon, Szekeres Mihály cserkésztiszt a fiú-napközi otthon, Hermina testvér a leány-napközi otthon vezetője, Toldy György szakács, a tanonc otthon szobafelügyelője és Asszonyi László tanító.

A gyermekmisszió teljesen felekezetközi jellegü, amit az a tény is mutat, hogy a gyermekek 40 százaléka katolikus. A helyiséget és kosztot a város adja. Sikerült kivinni a KIE-nek, hogy 25 filléres napi fejadagot kap a városról, ami lehetővé teszi, hogy hetenkint háromszor húst esznek a gyermekek. A személyzeti fizetést és a többi kiadásokat a KIE és a Szeretetszövetség teljesíti.

A tanoncotthon

A napközi otthonban a gyermekek reggel 8-tól este 6 óráig vannak a gyermekek. Délelőttönként csak az iskolahagyottak vannak bent, akik ilyenkor takarítással foglalkoznak. Az iskolások ebéd után tanulnak, a leckét pedig mindegyiktől kikérdezik. Tanulás után cserkészszerűen, törzsekre beosztottan játszanak. — Télen, mikor kint nem foglalkozhatnak, a leányok a tanoncotthon lakók ruháinak megjavításával, kézimunkával foglalkoznak. Szórakoztatásukra vetitettképes előadásokat, mesedélutánokat rendeznek.

Az utcamisszió legérdekesebb része a tanoncképpzés. A tanoncotthonban a fiúk bent alusznak, reggelit, ebédet, vacsorát, ruházatot kapnak. A tanoncok legnagyobb része a menhelyből kikerültek közöl adódik, egy kis része pedig a kimentett, napközi otthonban nevelkedett gyermekekből. Két háló és egy társalgó helyiség áll a tanoncok rendelkezésére. Minden ügyükben a misszió jár el, itt szegődtetik be a mesterekhez is. Akiknek nincs meg a hat elemi iskolájuk, azokat magánúton Asszonyi László tanító tanítja.

A napi beosztás: reggel egynegyed 6 órakor ébresztő, reggeli torna, áhitat, majd indulás a műhelyekbe. Fél kettőre visszatérnek ebédelni. A munkából körülbelül 7 órakor térnek haza. Vacsora után rendszerint nótáznak, az élményeiket mesélik el, háromnegyed 9-kor áhitat, 9 órakor lefekvés. A napok mozgalmassá tételére havonta éjszakai riadókat tartanak. Vasárnap templomba mennek, majd közös sétéra. Néha ellátogatnak. — természetesen felügyelet mellett, — előadásokra, teaestélyekre.

A felügyeletet a tanoncok felett a mestereknél Veresegyházi László s. lelkész látja el. *A mesterek mindegyike meg van elégedve a tanoncokkal, nem telik el olyan nap, hogy egy,vagy több mesterember ne keresne tanoncot a KIE tanoncotthonban.* Sajnos ezeket az igényléseket az igénylőseket az utóbbi időben nem tudja teljesíteni a KIE.

A tanoncotthon mielőbbi kibővitése szükséges

A napokban meglátogattuk Debrecennek ezt a legkevésbbé ismert, de mondhatni legnagyobb szociális munkát végző intézményét. Alkalmunk volt beszélni Veresegyházy László KIE titkárral. Tőle érdeklődtünk részletesebben a tanonotthon munkájáról.

— *A tanoncok között van olyan, aki hírhedt volt Debrecenben aki többször megjárta a törvényszéket, kiskoruak bíróságát s most a legjobb gyermekek egyike.* — mondotta Veresegyházy László. — Sajnos a mi intézményünk csak a város keleti területének gyermekei gondozásával foglalkozik. Az Olajütő, Nyilastelep, Kerekestelep, Homokkert utcagyermekeit vettük gondozás alá. A nyugati részen, a Téglavető környékén, — ahol pedig sok rászoruló gyermek van, — szintén kellene egy ilyen napközi otthont és tanoncotthont alapitani. Tanoncokban nagy a kereslet. — Amennyiben több ágyunk lenne, akkor több gyermeket nevelhetnénk tanoncnak. Most legutóbb a belügyminiszter úrtól kaptunk vaságyakat s így egy párral felemelhetjük a létszámot.

— Vannak aztán olyanok is sajnos, — folytatja tovább, — akiket nem lehet megjavitani. Ilyen hála Istennek kevés van. Eddig 300 gyermekből mindössze 20—25 az ilyen. *Ezek részére a KIE által bérelt halápi 43 hold földön javitóotthont szeretnénk épiteni. Tavaly a nyári tábor már megvetette a hozzá szükséges vályogot, most már csak fel kellene épiteni.* A javithatatlan leányok részére Ebesen tartunk fent javító nevelő otthont. Itt egy bérelt kastályban diakonisszák felügyelete mellett élnek. Háromnégy leány van ilyen mindössze. Ezeket aztán teljesen elzárva a világtól neveljük, hogy minden káros külhatásoktól mentesek legyenek.

Elvetemült gyermekből minta-tanoncot nevelnek

— Érdekesek ezek a gyermekek, — kezd bele egy jellemző példába a KIE titkára. *Sokan nagyon züllöttek voltak, amikor ide kerültek.* Nemrégiben a Kishegyesi úton jártam. Előttem egy jól öltözött uriasszony haladt. Mikor az egyik árkos, bozótos részéhez ért az útnak, hirtelen több utcagyermek ugrott elébe. Erőszakkal kiráncigálták a kezéből a ridikült. Az uriasszonyt csak közbelépésemmel tudtam megmenteni a kellemetlen helyzetből. A gyermekek 6—7 éves fiúk voltak. A vezetőjük, — aki az egész támadást rendezte, — bekerült ide s most az egyik legjobb gyermek, egyik legjobb tanonc...

A folyosókon zsibongás hallatszik. Kezétcsókolomot és jóestét kívánnak nyájas csengő gyermekhangok. Hat óra van. Hazafelé indulnak a gyermekek. Sápadt arcukon a megelégedés fénye ragyog. Foltos ruhájuk a szegénységet mutatja, hónuk alatt rongyos zsírfoltos könyvek. Szürkül. A kapuban elszélednek. — Ki jobbra, ki balra tart...

Megilletődve nézzük a szegénységnek ezt a kis vándorhadát, de megnyugtató érzés tölt el bennünket. Mert ezek az öntudatlan apró lelkek jó kezekben vannak. Mert nem kell félteni őket: helyes úton járnak. Szivvel-lélekkel. Istenáldotta kezü vezetők fogják kezüket...

(Kagyő.)

Hogyan éljen a vesebajos ember? ORVOSI TANÁCSOK VESEBAJOSOK SZÁMÁRA
Irta: Dr. Lukács Pál belgyógyász főorvos
Ára: P 2·60
Kapható: DEBRECZENI UJSÁG könyvosztályánál, Piac-u. 56.

NE SZÓLJ

Nem ismerlek, nem tudom ki vagy.
Gyorsan jöttél, mint a lepke
s hogy itt vagy a közelembe,
te is kergeted a lángot
és jár körülöttem táncot
a vágyad.
Ne tagadd!... Hiába tagadod,
csak azt tudnám melyiket akarod,
testem, vagy a lelkem?
Mert egyszer úgy éget a kezed,
mintha tüzes vaskapocs lenne,
s visszafolytott, bűnös vágyak
orgiáznak a szemedbe,
máskor meg úgy simogatsz vele,
s oly tiszta a kék vizek tükre,
mintha minden szenvedélyed
örökre megsemmisülne.
Mit akarsz hát mondd!
Nem! Ne szólj!
Gyáva vagyok és félek,
nem akarok szenvedni megint,
hogy itt se kellett a lélek.

ZÓRÁD ETA.

Képkeret
Szentkép
Keretezőboltban
Piac-utca 89.

Ingyen költségvetés! Szakszerű munka! Olcsó árak!
Épület- és butormunkánál!
Vangor asztalosmester. Kossuth-utca 7. és Gambrinusz átjáró!
Javitásokat elvállal!

A FORUM ROMANUM TIZ ÉV TÜKRÉBEN

1926.

FORUM ROMANUM

Rőt romerdő. A századok jártak itt, e tolvaj favágók. Mindenütt meglátszik baltájuk éle. Kidöntött vén tölgyek, szanaszét hányt színes oszlopok. Elöntötte a népvándorlás vízözöne. Gót tűzesóvák üszke feketéllik még egy-egy oltártöredéken. Hányszor betemette az Idő futóhomokjába! Új fényre támadt.

A Capitolium magaslatáról a Forum Romanum egyetlen nagy szoborvillogás, fehér oszlopok halvány, tört fénye; rombarázdás át- meg átszántott ősi ugara az Időnek.

Septimus Severus diadalívének fehérmárványragyogása, Castor és Pollux temploma hármas oszlopának korintuszi elegánciája, Constantinus hatalmas ívelésű bazilikájának merész lendülete s a Palatinus szürke meredeke foglalják nagyszerű keretbe ezt a sok istenszobor, templom, vén oszlopfő sápadt mélabújától áttört, monumentális képet. A mulandóság hamuszürke levegője, ólmos antik patina a romok fölött. Itt-ott sötétlik ki az omladékok sárga sívárságából egy-egy mirtusz, vagy babérbokor sűrű lombja. A pogány századok még most is itt leselkednek. Romulus templomának vörös porfir oszlopai, Vulcanus oltára mögül elő-előszökken egy fürge amorett, nádsípos szilén.

Mégis nagy, ősi temető ez! Az antik diesőség temetője! Ezer sírkő mindenfelé, büszke márványlapok, tört oszlopok. Septimus Severus diadalíve nyitja meg a múlt nagyság eme gyászmenetét. Vespasian, Saturnus, Caesar, Augustus templomai mind elsüllyedt világok végső kinrekedt ormai. A Palatinus örökzöldje játszik csak az Idővel. Titus diadalkapuja zárja be ezt a hallgatag, nagy halotti parádét, de fölötte a pogányság verhetetlen fellegvára magastik föl: a Colosseum örökkévalósági büszke koronája! A Palatinus lágy bölcsőhangulattól édes.

Itt villant fel a szent eke határmérő csoroszlyája. Itt dobbant fel a „gyilkos testvér botja zuhanása"... Oh ti néma píniái, illatos borostyán, sötét mirtuszcserjéi e smaragdfriss dombnak, hányszor andalogtam enyhe árnyatok alatt!

Messze nyugaton Szent Péter gigászi kupolája támogatja az eget, mint „egy ág felé törése közben földön megkövült ima", mint egy olympostromló őstitán szomorú nagy szürke pajzsa!

Jelző ágyúdörej. Dél van. A nyitott tornyokon szemmelláthatólag valami rezgés vonaglik át. Meghimbálnak a talpfák. Üde czüsthullámok buggyannak ki ezer értüdejű csengő harang zengzetes torkából.

Fehér szökőkútvízsugár vékony fölvillanása: pici csengő csilingeli, csodálkozza ebbe a nagy világba az ő naivságát. Távol égzengés elnyújtott morajа: egy vén harang fejcsóváló, tamáskodó bölcsesége inti csendre a kis járatlan ideális nekilendülését s megkondítja a régesrégi szép idők visszavágyó bánatát.

Félhomályos katakombák mélyéből előszüremlő himnusz-ének: San Giovanni in Laterano üzeni a két Apostolfejedelem evangéliumi tisztaságra intő szózatát. Szétváló templomkárpitok, megnyiló sírok, kettépattant kősziklák robaja: Michelangelo kupolája visszhangozza az örökkévalósági honvágy ködös zsongását...

És a karcsú istenszobrok, a mohos oszlopfők, a magános diadalívek és az ősi romok omlatag ormai beleremegnek e nagy, friss, acélos zengésű déli szimfóniába és pogány Róma hallgatja fölfigyelő nagy lemondással a fiatalos érverésű keresztény Róma tenger harangjának zúgását...

Ásatag lényem tízévelőtti maradványai ott vibrálnak a légben...! — ezer néma felédzarándoklásom emléke énekel most minden fűbenőtte kőrésedből felém, a márványok harsogó száján át...

Oszlopaid tízévelőtti ájtatosa látja most Doppelgängerré foszlott önmagát előtipegni a fölötted elkéklett reggelek páráiból, deled páni üzenetéből, alkonyaid avemáriás aranyrojtjaiból...

*

Tisztára mosdott kékszemű őszi reggel. Ébred a Forum. A nap lángesücske átkandikál a Palatinus lankás peremén. Elömlik rezgő fénye száz oszlopfőn. Milyen élesen villan ide a távoli szent dombokról a píniák sötét sisakforgója. A Capitolium karcsú tornya fölött háromezer év futó fellegei húztak el. Többé vissza se térnek? Ki tudja! Talán az a fehér felhő Titus diadalíve felett látta a nagy császárt győzelmi menetben hazatérni Keletről, hol tűzesóvát vetett Salamon király cédrusfa templomára! A felhőket ősi, névtelen nosztalgia hajtja az örök ürön át...

Hol vagytok ti, apró gyíkok? Az Akropolis tövében keresem kígyózó kis testetek édesen megvillanó zöldjét. Kinyújtom kezem: királyi korona abroncsát fogom; a Colosseumét. Hej, mennyi erő, mennyi égfelé szökő, prometheusi dac az ódon kövek fölfelétörésében!

Lám a Történet Ixikon-kereke elkap s a legendák halk zümmögése összeolvad a Történelem nehéz lábdobajával: menetelő légiók közeledő zajával. A századok Illés-szekere ragad magával.

Hol vagy Corrado, kedves ujságíró barátom, egyetlen római pajtásom? Emlékszel, aztán kiléptünk a Fórum fensége elé az éjszakába. Ott álltunk a Forum szakadéka felett, a mellvéd kőpárkányán és beszéltünk, beszéltünk a diadalívek szendergő dicsőségével. Hol van már akkori szavunk foszlánya? Krisztus könnye bennem fölszivárogtatta legmesszibb dédapám eltaposott délvágyát és örök nagy hűséget esküdtem akkor köveidnek!

*

Eltűntek a kísértetek fényes délben. Nincs már más, csak ez a visszaölelő ma, ez a lángoló Nyár, ez a sziporkázó Dél.

A gianicoloi ágyú füstjének fehér lobbanása. A harangok! Ezek a hangok olyan ismerősek. Dél ércbeöntött lelke szól felém, mint akkor régen. Ez már voltam én valaha: ez a csendes csilingelés, hatalmas rákontrázás, síró szólongatás a cinrusárnyas horizontvégről, ez az azúros kizengés, bazilikás borongás a szent dombok felől...

Minden harangláb megrezdülése személyes ügy nekem most. Szívemben van a zsinór vége, hossza 2 ezer kilométer, emberileg lemérhető ideje tíz év az időtlenségben.

Ezen a zsinóron át én rÁntom meg Róma ezer harangjának kötelét. És a Szent Péter kupolája felajánlja újra régi jó új borának titáni kelyhét. Magrészegül tőle minden rostom.

A pogány tücskök mindig éber kara fújja-fújja fűrészelő egyhangúsággal méla kontráját az égi fémjelzésű déli hangverseny időtlen barsogásához.

Ternay Kálmán.

1936.

FORUM ROMANUM

Salve Dea Roma! Üdvözlégy Róma! Üdvözlégy Forum Romanum! Megismersz? Itt vagyok újra. Régi rajongód. Tíz éve magammal vittem innen néma köveid imádatát. A diadalívek áhítata lám visszahozott újra, hozzád, óh Forum, te dicső!

Nyár van ismét, forró római nyár. Ott lángol a poros babérfákon. Ni-ni, ezer törmelékké töredezem szét a nagy Délben!

Tenniszütőket, kereteket, labdát, hurt
Kántor Ernő és Társánál szerezzünk be!
Tenniszütők szakszerű hurozását és javitását vállaljuk!

A Forum, a Forum visszazendül ősi szépségébe. Színes oszlopok tavaszi erdeje, ragyogó büszke templomok, csodás istenszobrok, tömjénfüstös oltárok tarka, zsongó márványtömkelegje. A Forum közepén Julius Caesar máglyája pattog. A rostrakon Antonius fehér tógája emelkedik halotti beszédre a legnagyobb Caesar átlyuggatott teteme fölött.

Örvények fölött lebegek. Panem et circenses! — üvölt a nép. Gladiátorok dobaja, fenevadak bömbölése. Valahonnan egy halálraszánt rongyos sereg himnuszéneke kerekedik fölül e szörnyű zűrzavaron. Most elhallgat a Mindenség, visszafojtja lélekzetét a föld. És e nagy csöndben tisztán hallható egy könnybefúló hang: Quo vadis Domine?

*

Hej, te Doppelgänger-váz, most meg hová ragadsz már?

*

lagok föl a Capitólium felé. De ott ballagok föl a Capitólium felé. De ott balról belémfáj egy kőtábla. Márványbavésett jóslat: a Költő, a Vátesz jóslata azúrlelkű Itália derűs diadaláról a sötét barbárság fölött. Triánoni tragédiánk, hej, de belémtépett. Történelmi összekovácsoltságunk végzetének pörölycsapásai hulltak, hulltak haláltókomra. Micsoda iszonyú tévedés: az olasz és a magyar egymás farkasa!

*

Éjfél, Mandolinpengés. Rupe Tarpea. Barlang, hatalmas hordók árnya a salétromos falakon. A Vezuv lejtőjének lávájából csillant egyenesen belénk az erő, a tűz, ugy-e Corrado barátom, a Krisztus könnyei édes, sötét, tömött nektárján át.

Debrecenben van az ország első és talán legnagyobb „ereklyekönyvtára"

A könyvtár létesitése dr. Sőregi János muzeumigazgató érdeme, aki igy akarja megmenteni a vidéki irók műveit a halhatatlanságnak

Mint ismeretes, törvény rendelkezik arról, hogy az országban megjelenő könyvekből, füzetekből s általában minden nyomtatványból egy-egy kötelespéldányt kell beküldeni a Nemzeti Múzeum, az Akadémia, a Statisztikai Hivatal és az Országgyűlés Könyvtára részére. Ennek a törvénynek gyakorlati hasznát és értékét csak a kutatók tudják igazán méltányolni, mert hiszen az említett helyeken minden nyomtatványt megtalálhatnak, amely az említett törvény életbeléptetése óta Magyarországon megjelent.

Itt Debrecenben dr Ecsedi István volt az, aki a debreceni ujságokat naponkint összegyüjtötte s ezek a lapok a Közművelődési Könyvtár olvasótermében rendelkezésre is állanak. Sajnos, a régebbi ujságok hiányoznak s csak az utóbbi 20—22 esztendőben megjelent lapokat tudták katalógizálni.

Legújabban dr Sőregi János, a Déri-múzeum új igazgatója vetett fel egy érdekes ötletet s mindjárt hozzá is fogott megvalósításához. Sőregi János megszervezte az úgynevezett „ereklye-könyvtárt". Ez a nem mindennapi könyvtár elsősorban Debrecenre, illetve a Tiszántúlra szorítkozik. Sőregi azokat a könyveket gyüjti össze (éspedig lehetőleg a könyvek első kiadását), melyek Debrecenben és a Tiszántúlon jelentek meg. Szóval az „ereklyekönyvtárnak" bizonyos tájíze, egyéni jellege van. Sok helybeli és tiszántúli író ingyen a könyvtár rendelkezésére bocsátotta kiadott könyveit, hogy ilymódon is szolgálja a kulturális célt. Már eddig is szép és értékes anyagot hozott össze Sőregi igazgató, aki ezt a könyvtárt külön fogja kezelni.

Munkatársunknak alkalma volt erről az újszerű vállalkozásról beszélni az igazgatóval, aki többek között a következőket mondotta:

— Az ereklyekönyvtár megszervezésében bizonyos kegyeletes érzés is vezetett. Hány értékes, nagy magyar író dolgozott a vidéken és idők multán az egész irodalmi munkássága elsikkadt a jövő generációk számára. Én minden könyvet felveszek az ereklyekönyvtárba, amely mű Debrecenben, vagy a Tiszántúlon jelent meg. Mondhatom, hogy igen szép gyüjtemény van már a múzeum birtokában. A könyveket celofánpapírba csomagolom be, hogy megvédjem a portól. Azokat a régi könyveket pedig, amelyeket megviselt az idő vasfoga, különleges eljárással preparálom, hogy ne rongyolódjanak tovább. Aki a debreceni és tiszántúli irók munkáiban akar búvárkodni, itt a lehetőségig mindent meg fog találni. Természetesen az ereklyekönyvtár darabjait nem adjuk ki olvasásra, hanem azokat csak itt bent lehet forgatni. Az érdeklődő kutatók részére külön szobát bocsátunk rendelkezésre.

Sőregi igazgató elgondolása kétségtelenül nagyon érdekes és eredeti. Tudtunkkal Magyarországon ez lesz az első ereklyekönyvtár. Bizonyosra vesszük, hogy a debreceni példát más városok is követni fogják.

Ádámvölgyi prima tüzelőszén olcsó, mert saját bányánkból származik
Teljesen szagtalan, mindenfajta kályhában kitűnően ég, salakmentesen
Kapható: GABÁNYI UTÓDA
LANG MIKLÓS szén- és tüzifatelepén, Csapó-u. 28. Telefon: 24—49.

Bécsi-utca 2...
Ezen a címen találja meg Ön igazi téli otthonát, Budapesten a Belvárosban.
A
MERANÓ
szállodában
remek szobák, kitűnő konyha, igen mérsékelt szoba- és panzióárak várják Önt. Hosszabb tartózkodásnál rendkivüli kedvezmények.
Kérjen árajánlatot!

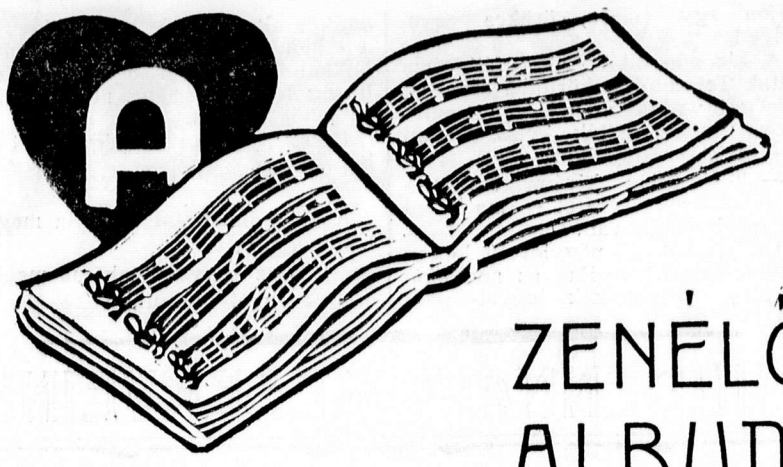

ZENÉLŐ ALBUM

IRTA: BOT ANDOR

A kávézó nénikék már mind együtt voltak, idősek, fiatalok egyaránt, sőt már az ozsonnával is végeztek, csak Garlathyné csipekedte még buzgalommal a mazsolaszőlőt, mi itt-ott kipergett a kuglófból s mi úgy nevetett a nehéz damaszt terítőn, mint korai tavaszi virágfej a pázsitos réteken.

— Jaj de finom volt minden, — sóhajtott Timárné a nagytiszteletű úr kicsit molett felesége, amint nehézkesen felkelt s megcsókolta anyámat — a háziasszonyt.

— Köszönöm, lelkem, a jó traktamentumot, igen kitettél magadért; hanem várj csak, annak a jó hájas tészténak diktáld csak fel a receptjét.

— Én is felírom ám, Esztikém — lelkendezett mellettünk egy másik fiatal menyecske..., míg a többiek a cserépkályhának támaszkodtak, míg Juliska szaporán szedte össze tálcára a findzsákat, kanalakat, beföttes tányérokat.

— De jól betanítottad ezt a Rozáliát...

— Juliska — Juliska! — javított közbe anyám.

— Nohát Juliskát — fejezte be dícséretét a malomtulajdonos felesége, úgy pereg-forog, mint az orsó.

— Már nem sokáig, adta búsan tudtul anyám, mert februárban viszi a vőlegénye egész egyenest a maga portájára...

— Na, eszemadta, de kifogta! Aztán kicsoda-micsoda a lelkem?...

— Hát Bajusz Sándor...

— A köteles?

— Az bizony; ilyen jól imádkozott a Julis.

— Márhogy inkább te olyan jól kinevelted, tanítottad!

— Igen! Eszti mindig főkötőre neveli a cselédjeit, adta a dícsérő szót Simon Krisztina is, a főjegyző felesége, anyám jó barátnéja...

Aztán meg folyt a szó erről is — arról is...

Egyik asszonyka a klaviert billegtette, a másik az új rézmetszeteket csodálta, miket a Jézuska hozott — apám jóvoltából és számlájára, mint ezt később egy hangos párbeszédből megtudtam. De egyszerre, mint a villám csapott le a szó: Na Ilonka, Bandi... menjetek csak át a gyerekszobába, mulassatok ott egy kicsit...

A parancs nekem szólt, s ezt már megszoktam, mert engem — mint afféle ötéves, folyton mindenre figyelő, leselkedő egyetlen s elkényeztetett gyermek, alkalomadtán mindig a mellékszobába küldtek, ez már nem volt ujság; de Ilonka eltávolításán igen csodálkoztam. Hisz Ilonka már tizenhétéves is elmult, mosolygó — kékszemű angyal volt s vendég is... a póstamesterné lánya... s íme az ő anyukája is csak biztatta:

— Na, Ilonka csak eridj Bandikával és szórakozzatok a zenélő albummal.

Én boldogan nyugodtam meg az amúgyis megdönthetetlen ítéletbe, sőt boldogan sunyítottam Ilonka felé, ki olyan gyermekszerelem — vagy mi volt, magam sem tudom. Csak arra emlékszem, hogy elpirultam, ha megláttam, s mégis ő érte, ő miatta igyekeztem minden délután a póstára, ha a póstás kürtszava behallatszott udvarunkra... Pedig ez a póstás nekem akkor még nem hozott mást, mint hetenkint egyszer az Én Ujságomat, azt sem tudtam még olvasni, de anyám elolvasta az egészet.

Nagyon szerettem a póstára járni s Ilonkát a zsákok ügyes nyitogatása közben csodálni. Darázskarcsú dereka, a sok citromtól halvány kis arcocskája sokszor felkeresett álmomban is, s szinte ilyenkor is hallani véltem a pósta trara-trara kürtszavát, melynek édes nótáját nyit dudorásztam egész életemben:

„Trara, a pósta jő!
Trara, mit hozhat ő!
Szép sípját messze hallom én,
Úgy fújja vidám legény!
Úgy tündöklik forgója,
A napsugár ragyog róla!
Trara, a pósta jő!
Trara — mit hozhat Ő?!"

Most is — hogy a mellékszobába küldött az öregek szigorú tanácsa, pirulva — de boldogan néztem Ilonkára... De Ilonka most nem örült úgy, mint mikor a póstán meglátott s kicsi fricskát adott pisze orromra, vagy meghúzta gyors növésnek indult füleimet. Most szomorkásan és fejlehajtva indult utánam.

Én azt sem tudtam, mivel oszlassam el szívem titkolt bálványának bánatát. Ami játékom volt, mind előráncigáltam a szekrényből és ágy alól; feldöntöttem egy makart csokrot... szerencse — ezen nem áztam vízben, csak szárazon itták a port magukba...

— Mit játszunk, Ilonka? — igyekeztem kedves lenni..., de Ilonka búsan intett, jelezve, hogy nincs kedve játszani, s hogy nagyon nagy a bánata.

S ekkor valami későbbi lovagias és nők bánatán elbúsulni tudó együttérzés rügyezett bennem, s félénken kérdeztem:

— Miért olyan szomorú, Ilonka?

— Anyus férjhez akar adni!

— Borzasztó — ijedtem meg... s adtam kifejezést részvétemnek...

— Meséljen Ilonka, tessék már mesélni...

S Ilonka mesélt:

— Egyszer volt, hol nem volt, de istenbizony igaz volt, élt egyszer egy szép, szőkehajú bácsi, ki festegetni tudott és szeretett.

— Ugy-e a Brodszky bácsi?

— Igen! — felelt Ilonka csodálkozva, s szeme könnyes lett... S aki engem is lefestett, a mamát is lefestette.. .Engem is szeret talán, a mamát is szereti biztosan, s most én minden héten kapok tőle egy levelet...

— Jaj, de jó lehet! Ugy-e, az nagyon jó?

— Igen, de nekem felelni nem lehet... Anyuka nem engedi, levélpapírt sem ad és a póstát is mindig, mindig megnézi... S most eljött az igali segédjegyző, vele táncoltam a kaszinó-bálban... s most ő kérte meg a kezemet...

S anyuka most elmondja ott bent a másik szobába, hogy az igali segédjegyző, Szentkeresztessy Tamás — milyen nagy, gazdag családból való, s milyen jó férj lesz abból... ha engem elvesz...

Nem tudta tovább mondani, kicsi — okos feje leesett, s a könnyei peregtek, mint drága gyöngyszemek, ha elszakad a fonál, mi tartja őket... S peregtek céltalanul...

S én csak szepegve, belül magam is sírva vigasztaltam:

— Ne sírjon Ilonka... ne sírjon, én... én... — mondani akartam, de nem mertem, éreztem, nekem ezt nem lehet, nem szabad! Körülnéztem, mint egér, mely a csapdában még mozogni tud, de szabadulását már nem reméli... s egyszerre észrevettem az asztalon egy sárgakötésű, aranycirádás könyvet, a zenélő albumot...

Hirtelen felkaptam ,hozzá szaladtam, puha ölébe tettem s elébe térdelve kinyitottam és megindítottam a régi — egyszerű kis szerkezetet... Téli alkony gyengülő fénye olvad kint az estébe... Varjak nyugtalanul repkedtek fel és le... viaskodtak a feltámadó széllel... s a kályhában pattogott Somogy erdőinek panaszos tölgye...

S a muzsikáló album sárga kis kerekei fürgén kapaszkodtak egymásba, nógatták, biztották egymást... s a levegő, a kicsi szoba megtelt a dallal:

Vidd el fecském,
Vidd el ez a levelet!

S Ilonka símogatta, melengette akkor még szőke, hullámos fürtjeimet...

Azóta az ő — s ki tudja hány ezer — s ezer Ilonka meséje és története olvadt egy könnyel, egy sóhajjal, a tél hideg szelével egy zenélő album muzsikájába!

Minden elmúlik, minden muzsika elhallgat, minden szív lassan elcsendesül.

Csak az élet zenélő albuma muzsikál egyre, szüntelen... néha vidám, legtöbbször fájó melódiát.

HUNYADY FERENC ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ MONOGRÁFIÁJA A KISMARJAI VÁLASZTÓKERÜLETRŐL

A magyar monográfiaírás történetében páratlanul álló szakmunkával lépett a nyilvánosság elé néhány héttel ezelőtt Hunyady Ferenc országgyűlési képviselő, aki választókerületének, a biharmegyei, kismarjai kerületnek a monográfiáját dolgozta fel. Hunyadi Ferenc munkája úttörő jellegű, mert ilyen formában még egyetlen választókerület képviselője sem dolgozta fel kerületének történelmét, természetrajzát, nép- és birtokviszonyait stb. Nem akarunk túlzó megállapitásokat tenni, de mégis azt kell mondanunk, hogy nagyon egészséges és üdvös volna az, ha minden képviselőkerület monográfiája elkészülne és rendelkezésére állana azoknak, akik nem mehetnek el a legkülönbözőbb vidékekre a szociális helyzetet tanulmányozni.

Hunyady Ferenc könyvében a rövid áttekintés után ismerteti a kerület községeinek természetrajzát. Részletesen foglalkozik a talajleírással, a vízrajzi és vízszabályozási viszonyokkal, éghajlat és időjárással, a növény- és állatvilággal. A tárgykörök vizsgálatánál világos és pontos statisztikát, grafikont nyújt a szemlélőnek. A történelmi részt olvasva meghatottan gondolunk vissza a magyar történelem ama kitörölhetetlen szépségű napjaira, melyek ezen a vidéken zajlottak le. A híres nagykereki vár is ebben a kerületben van. Ebben a várban tartózkodott igen sokat Bocskay István fejedelem, a regényes életü Báthory Anna, Bojthy Gáspár, Bethlen Gábor fejedelem életrajzírója és maga a fejedelem is többször kereste fel a földvárat.

A népviszonyok című fejezetben oldalakon keresztül a legpontosabb statisztikai táblázatokat adja közre a szerző, hogy ezzel szemléltethesse a népmozgalmi eseményeket. Szól ezután a népjellemzésről, népkultúráról, iskolázásról, családi életről, táplálkozásról, egészségügyről, társadalmi tagozódásról, életszínvonalról, községi, közigazgatási, adózási viszonyokról, egyházi életről, szövetkezeti, egyesületi életről, népgondozásról. Ezt a fejezetet is számos fénykép, térkép és rajzos melléklet teszi változatosabbá.

A gazdasági viszonyok vizsgálata közben alapos munkával foglalkozik a tagosítás, növény- és állattenyésztés, méhészet, zöldségkertészet, gyümölcstermelés, erdészet, szőlőművelés, az ipar, háziipar, értékesítés, munka- és munkásviszonyok, valamint a közlekedés kérdéseivel és problémáival, a pénz- és hitelügyekkel. Az összefoglalás után közli azoknak neveit, akik a választókerületből a haza védelmében hősi halált haltak.

Hunyady Ferenc könyvének elolvasása után elmondhatja az ember, hogy abból alaposan, kimeritően meg lehet ismerni a kismarjai, történelmi vidéket, annak embereit, akikről így szól a szerző: „Ez a nép egykor Báthory István fejedelem katonája, Bocskay István kiváltságos városának szabad polgára volt, jólétben élt és mégis keresztyén megnyugvással tűri a kegyetlen csapásokat és hű polgára a nemzetnek. Megérdemli tehát, hogy különös, meleg szeretettel foglalkozzunk bajaival s mindenben, amiben lehet, segítsünk rajta, mert jó magyar testvéreink pusztulását tétlenül nem nézhetjük."

A kismarjai választókerület képviselője másfél évig dolgozott azon, hogy kerületének minden vonatkozású baját feltárja. Amikor már ismerős a helyzettel, tudja a betegséget és annak okát, könnyebb lesz a segítés. Darányi Kálmán programbeszédében azt mondotta, hogy „a nemzet népi erőinek örök forrása a falu, ezért a kormányzatnak egyik centrális problémája kell, hogy legyen a falu egészségügyi, kultúrális és gazdasági érdekeinek megóvására irányuló törekvés." Hunyady Ferenc ennek a nagy és nemes célnak szolgálatába állította be munkásságát, amikor közreadta a kismarjai választókerületről szóló művét, amely nemcsak szakkörökben, de a közvélemény körében is nagy érdeklődésre és visszhangra talált. Nem teljes az ismertetésünk akkor, ha nem emlékeznénk meg vitéz Babarczy József vegyészmérnökről, aki a szemléltető térképeket szerkesztette. Kétségtelen, hogy Hunyady Ferenc műve nagy értéke a magyar bibliográfiának. (n. g.)

Fájós lábakra
Takács gyógycipői
gyógybetétjei a legtökéletesebbek!
Debrecen, Batthyányi-utca 4.

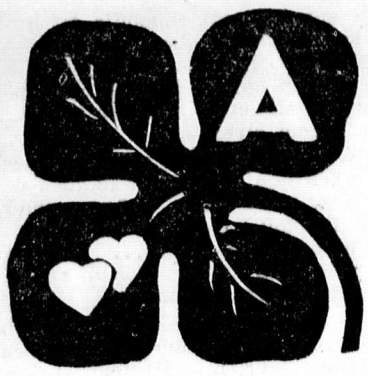

A NÉGYLEVELŰ LÓHERE

Elbeszélés

Irta
Hegyaljai Kiss Géza

Az erdő alját dúsgazdag virágpompával borította be a május. — A leány és a költő kézenfogva andalogtak és ha dús virágcsomót leltek, felujjongtak, néha kacagva iramodtak egy-egy pillangó után, mintha bohó gyermekek volnának. Hiszen övék volt az erdő, a tavasz, az élet.

A leány fürtjeit vadvirág-párta koronázta, vállát, mellét virág lepte, — olyan volt, mint a földreszállt tavaszisten. Ügyes keze cserfalevélből tűzött fűzért a költő kondor hajába s az olyan volt, mintha meg lettek volna dicsőülve.

Egy kerek sziklatömbhöz értek, melyet zöld bársonnyal takart be a moha. A leány — mintha az volna a tavaszisten trónja — fürgén lebbent rá, a költő pedig mint az ő lantosa — leheveredett lábai mellé a pázsitra s hódolattal nyujtott fel neki egy véletlenül talált négylevelű lóherét. A leány csillanó szemmel örvendett a szerencsevirágnak:

— No várj, elmondom a meséjét!

Mikor a jó Isten réten-mezőn minden füvet, virágot megteremtett, alig arasznyira egymástól egy piros és fehér lóhere sarjadt ki a földből. Fejecskéjük bimbózva kandikált ki a még hármas levélkék közül és bájosan bókoltak egymás felé. Nagyon szerettek volna tőszomszédok lenni, hogy elsusogják: mennyire elbájolta őket a nyár csiráztató pompája. De földbe gyökerezett lábukkal nem változtathattak helyet s nem volt mit tenni, mint az ég felé ágaskodni. Felfelé nyújtogatták koosányukat és a langyos lég, a friss csermelyvíz vidáman növesztgette őket. Egyszer csak egészen megnyúltak s a szellőt hívták segítségül, mely már egymáshoz hajlíthatta fejecskéjüket.

És úgy is történt.

Ó, mily boldogan éltek így! Most már elfecseghették szívük örömét s a legédesebb illatot lehelték egymásra. A szellő pedig pajkos játékot üzött velük. Amint egy este ismét feljebb ágaskodtak, úgy összeborította a két lóherét, hogy megremegtek a könyörűségtől és a piros nem bírta megállani, hogy meg ne csókolja a fehéret. Ez egészen elpirult és a vakmerő csóktolvaj is úgy belevörösödött, mintha alpesi lóhere volna.

A szellő erre tova libbent, de éjjel még sokszor incselkedett így. Mily pompás lenne, ha holnap is eljönne!... Ezalatt feljött a hold és gyönyörködött az álmában mosolygó két virágban. Gyanútlan szendergésük édesdedségében észre sem vették, hogy egy nagy, gonosz pók — csupa irígység és méreg — szürke fonalat feszített ki és finom, erős hálót szött.

Serényen dolgozott a holdfénynél a szürke boszorkány, nesztelenül és szüntelenül egész éjjel. Mire a hajnali napsugár felcsókolgatta az álmot a virágkelyhekből s a virradati szellő édes játékra osont a két kis virághoz — nagy pókháló volt közéjük feszítve. Hiába billegette a fuvalom a magas fűszálakat, hasztalan igyekezett a finom szövetet szétszakítani, — megreszketett, de erősen tartott. El voltak szakítva, boldogságuk szertefoszlott. Lelankasztották fejecskéjüket és sírtak, sírtak reggeltől estig.

Hálójából gúnyosan nézett rájuk a művére büszke pók:

— Fogadd hát a pillangót! — förmedt rá a szegény fehér lóherére — aki elvesz téged, aki csínos, fiatal, csupa életkedv! Vagy a barna cserebogarat, ha őt nem is bántja a szépség, hű és értelmes!

— És te, hetyke, szerelemittas pirosom! Vadméhek és takarékos királynők esengnek kegyedért, nem édesget felhalmozott kincsök? Nézd csak, hogy megígézted a csillogó szitakötőt! Add neki lángoló szíved!

De minek is jönnének rovarok, lepkék a két szerelmeshez? Hiszen repkedhetnek, versenghetnek másutt!

Piros virág,
Fehér virág,
Szomorúság
Epeszti a szívét,
Mért is szakítják szét?

így ciripelt a tücsök a fűben, így dalolt a pacsirta a hajnali levegőben. Fekete pettyes katicabogárkák, vidám legyecskék részvéttel hordoztak volna legalább epedő üdvözleteket egyiktől a másiknak, de fennakadtak a gyászos hálóban. Sőt egy bátor szentjános-bogárka sem járt jobban. Nagyokosan akart hozzálátni a dologhoz s egy koromsötét éjjel útrakelt mécseivel, de másnap a kacagó napsugárban szomorúan látta a két szegény virág, hogy ő is hajótörést szenvedett.

Ekkoriban jött Szent János-éjszakája! Csodálatos titoksejtés rezdült meg minden bimbóban, kehelyben, feléledt minden szirom, mert ez a virágtündérek bűbájos ünnepe. És amelyik tündérke pontban éjfélkor elkap egy holdsugarat, mely felviszi a jó Istenhez és kér tőle valamit, — kérése mindig teljesül.

Óh, hogy várta a két kis lóhere a varázsórát és hogy imádkozott minden áldott este a holdhoz: ne felejtkezzél el rólunk a szent éjfélkor.

...Most hangzott el az utolsó óraütés és — ott termett egy táltos, hogy a két helyes tündérkét felemelje az ezüst holdsugáron a mennyei Atyához. Először, amint a jó Isten megkérdezte, mi a kívánságuk, elpanaszolták szívük fájdalmét és kérve-kérték: szaggassa szét a hálót és pusztítsa el az ocsmány pókot! De az Úr, aki bölcsebb és szélesebb látókörű, mint a szerelmes virággyermekek, kacagva rázta fejét:

— Csakhogy a többi galád pók az éj palástoló sötétében mind szövi, bogozza elválasztó hálóját a földön, — hogy akartok védekezni? Nem tud szerelmetek valami okosabbat kieszelni?

Erre a két kis törpe egymásra borulva, átkarolta egymást, ahogy csak bírta:

— Óh édes Istenünk, — zokogták — vedd el mindenünket, amit akarsz, csak hagyj minket együtt. Három levelünk közül örömest neked adjuk mind a ketten a legszebbet — im fogadd hálaáldozatul! — de kérve-kérünk, a megmaradt négyet ne válaszd el többé. Hadd nőjön egy szárra, örökre egyesülve!

A kis angyalkák, akik félkörben álltak Teremtőjük körül, a szerelmi hűség ily páratlan példáján megindulva, nem bírták visszafojtani gyöngyöző könnyeiket...

— Teljesüljön kívánságotok, — szólt az Örök Szeretet — ma Szent János-éjszakája van.

Ez lett hát a négylevelű lóhere születésnapja. Azóta az angyalok mindig ültethetnek egyet-egyet, amikor akarnak, de csak akkor, ha a földön járva, olyan emberpárra bukkannak, melyet oly önfeláldozó hűség forraszt egybe, mint a piros és fehér lóherét.

Ezért oly ritka a négylevelű lóhere.

*

A költő imádattal csókolta meg a leány ajkát:

— És az angyaloknak ma megint szabad egyet ültetniök!

MINDENNAPI KESERVEINK

I. A gáz

Ez a láthatatlan, okos, hasznos kis valami nemcsak a harctéren okoz riadalmat és pusztítja az életet, de nagy felfordulást tud csinálni a békés polgári otthonokban is.

Hadd mondom el azt a hátborzongató kis esetet, egyik szokásos szombatesti rokonlátogatásunkkal kapcsolatban:

*

A töltött tojásnál anyám megkérdezte:

— Elzártad, fiam, a gázcsapot?

— El, anyám, nyugodj meg, nem feledkeztem meg róla. Parancsolsz egy kis kenyeret?

Pedig jól tudtam, hogy nem a kenyeret keresi, hanem a tekintetemet fürkészi: vajjon csakugyan elzártam-e a gázt?

Éppen az uborkasalátába merítettem bele a kanalat, amikor jó anyám szeme megakasztott. Csak futva pillantottam rá, de láttam, aggódik, nagyon aggódik. Nem is birta magába fojtani szorongását:

— Biztos vagy benne, hogy nem hagytuk nyiva? Gondolkozz rajta!

— Biztos, egészen biztos, nyugodj meg... legalább is úgy emlékszem.

... Úgy emlékszem? Te jó Isten, csakugyan nem felejtettem nyitva? Ejnye, mit is csináltam, mikor utoljára a konyhában voltam? Ahá vizet ittam. A gázhoz nem is nyultam... De igen. Az anyám foglalatoskodott vele. Égett, mikor odapillantottam. Szentséges éj!! — az égve maradt. Azóta elfujta a léghuzat, s a gáz ömlik... Látom magam előtt a gázóra számlapját... Ni az a szélső mutató, hogy forog? Berontok a konyhába. A levegő furcsa, átható, fullasztó gázszaggal van tele. Érzem, nem lehet kibirni egy pillanatig sem. Jaj, rettenetes! A cselédlány ott alszik abban a kis szobában, a konyha mellett... Az ablak csukva van. S az nem ébred fel... Istenem, mi lesz?...

Anyám újjait éreztem a kezemen:

— Én roszat sejtek. Biztosan emlékszel?

Belenéztem zöldes szemeibe. Láttam, hogy ő is végigszenvedte ezt a megdöbbentő víziót.

— Menjünk haza! — nyögtem elszorult torokkal.

* *

Otthon a szokásos nyugalmas, szombatesti kép fogadott bennünket. A cselédlány szerelmes levelet írt, a gázóra édesdeden szundikált, s gáznak sehol hire-hamva.

— Hála Istennek, — sóhajtottam.

Anyám a konyha közepén hirtelen megállt s döbbenetes sápadt arccal bámult a gázkályhára:

— Jesszusom! Most jut eszembe. Annuskáéknál... Amikor kinn segítettem nekik a konyhán... Azok lefeküdtek már... Nem tudnak semmiről... Úgy rémlik: — Uram-Jézus határozottan emlékszem rá: nyitvafelejtettem a gázcsapot...

II. A villanyszámla

Elseje körül az ember úgy érzi magát, mint egy előkelő római patricius, akihez tolonganak a számlás kliensek, s hol könyörgik, hol követelik jelentéktelen szolgálataik jutalmát.

Azaz, bocsánat! — egy jelentékeny és fontos közszolgáltatás van, s ez a villany. A villanyszámlás ember előtt mindig egészen kinyitom az ajtót, s magam tolom a széket a villanyóra alá, hogy fenséges lábaival ráágaskodhassék, s úgy tobzódhassék az óraleolvasás bonyolult örömeiben, amiben nekünk, szegény, jámbor és fogyasztó halandóknak nem lehet részünk, ebben az életben.

Mert a villanyt nagy dolognak tartom: innen ez a megkülönböztetett tisztelet.

— Kész pazarlás a mi háztartásunk. A villany drága dolog, csinján kell vele bánni. Ezután takarékoskodni fogunk.

S tettünk úgy, ahogy mondtuk. Ettől kezdve napszálltakor lefeküdtünk, egészséges nagyokat aludtunk. S reménykedő boldogsággal vártuk a mi elektromos emberünket.

Jött is, adta is a számlát, volt is min ájuldoznunk ismét.

— De kérem, hogy lehet ez? — Semmit sem égettünk és mégis csak felével csökkent a számla összege. Itt valami hiba van. — Majd nehogy megsértsem, hozzátettem alázatosan — nézze át legyen szíves. Talán az irodában... hátha ott tévedtek.

— Nincs itt tévedés, uram — mondta az ő, szokott felsőbbséges modorában. — Nézzük csak! Tessék idefigyelni! — Az árammérő bérleti díja egy pengő.

— Én nem bérelek semmiféle árammérőt.

— De bérel, csak az úr azt nem tudja. Mondom: egy pengő, plusz — ezt olyan tudományos hangsúlyozással mondta, mintha matematikát adott volna elő az egyetemen. — Hozzájön még egy pengő húsz, hozzájárulás a házban levő mozi világítási költségeihez, ezt a lakók, ez eddig 3.70 P.

— Fantasztikus, sohse járok moziba...

— Plusz kilencven fillér utcai világítási átalány.

— Kérem én minden estémet itthon töltöm.

— Az az úr baja — s egy lenéző pillantást vetett rám, amit ez után az ostoba vallomás után meg is érdemeltem. — Plusz még ötven fillér átalány, plusz egy pengő a Villamostársaság Segélypénztára javára, plusz hatvan fillér insógátalány. Az hat pengő negyven fillér. Még harminc fillérrel kevesebb is volt beírva a számlába. Tessék azt is megfizetni.

Megsemmisülve hallgattam és megsemmisülve fizettem.

De nem szóltam. Beláttam, hogy a villany nagyon okos és hasznos találmány. Megemeltem előtte a kalapomat.

Fövényessy Sándor.

A VÁROSI SZEGÉNYHÁZBAN 260 EMBERT GONDOZNAK:

mindennap 1000 ebédet osztanak

ki a Népkonyhán

120 gyermek kap teljes ellátást

a szegényházi Napközi Otthonban

Debrecen város szociális intézményei között legnépesebb a szegényház. A Kishegyesi-út végén lévő szegényházban 260 elszegényedett embert gondoz a város. A szegényházi gondozottak között 160 férfi és 100 nő van. Valóságos kis kolónia ez a szociális intézmény. Egyik épületben a nők, a másik épületben a férfiak vannak elhelyezve. Külön áll a kórházépület. A 260 ember közül akadnak igen nagy számmal, akik betegek és orvosi kezelésre szorulnak. A 70—80 év közötti embereknek legnagyobb része aggkori végelgyengülésben szenved. De nem ritka a 80 éven felüli gondozott sem, sőt két gondozott már a 91-ik évében jár.

A szegényházban Forray István, a Városi Dalegylet agilis karmestere kalauzolt bennünket, aki egyébként a szegényház megbizott gondnoka.

Példás rend uralkodik a szegényház konyhájában

Első útunk a szegényház konyhájába vezetett, ahol özv. Kiss Ernőné fogadott bennünket. Kiss Ernőné kérdésünkre elmondta, hogy már 20 éve vezeti a szegényház konyháját.

— Van itt munka elegendő kérem, de már megszoktuk a hosszú időn át. Egy főzésnél egy mázsa burgonyát dolgozunk fel. Ha tésztafélét készítünk, akkor 55 kilogramm lisztet használunk fel 30—40 tojással. Hetenként kétszer van húsféle. Disznóhúsból 40, marhahúsból 36 kilogrammot dolgozunk fel. Mindennap 100 liter tejet forralunk. Hetenként háromszor van kéttálas ebéd és háromszor szolgálunk fel tejes kávét. Kenyérből mindenki egy fél kilót kap naponta. Különösen zöld főzeléket készítünk sokat, mert az öreg emberek gyomra könnyebben megemészti. Sok gondot okoz a téli konzerválás, ne most már 13 holdas kert áll rendelkezésünkre és magunk termelünk mindent.

A konyhában példás rend uralkodik. Tiszta minden. Kiss Ernőné pedig a főzés művésze, aki mindennap 260 ember részére készíti el az ebédet. Betekintettünk az éléskamrába is, ahol szép sorjában volt beraktározva a befőtt, káposzta, liszt és más élelmiszer. A paradicsom három literes üvegekben van elraktározva. Hat üvegben egy mázsa 40 kilogramm paradicsom van befőzve. Hordókban gyalult káposzta és tök van elraktározva, hogy a téli hónapokban se szűkölködjenek a szegények a zöld főzelékben.

Volt községi jegyző a szegényházban

A nagy ünnepek alkalmával minden szegényházi gondozottnak egy fonottkalácsot szoktunk sütni. Most húsvétkor is 260 kalácsot fogunk kiosztani.

A konyhaépületből a férfiak épületébe mentünk át. Itt van elhelyezve a könyvtárszoba, ahol 160 könyv áll a gondozottak rendelkezésére. A könnyveket a Déri-múzeum ajándékozta a szegényeknek, akik szorgalmasan olvasgatnak. — A könyvtárszoba mellett van egy szoba, amelyben egyedül lakik Nagymezey Polyánszky Antal. Amint beléptünk rögtön szemünkbe tűnt, hogy ez a szegényházi ápolt valamikor jobb napokat látott. Meg is kérdezzük, hogy mi volt a foglalkozása. A válasz meglepő volt számunkra.

— Községi jegyző voltam kérem, de ha szabad lenne tudnom — mi célból kerestek fel az urak engem. Amikor megtudta, hogy ujságírók vagyunk, mély hallgatásba merült és nem akart tovább beszélni. Kis unszolásra azután folytatta:

Máramarosszigeten végeztem a gimnáziumot és ott is érettségiztem. Szilágyi István volt az igazgatóm, aki Debrecenben végezte a theológiát. Egy hatalmas láda fedelét nyitotta fel ezután és keresgetni kezdett benne. Csakhamar megtalált egy albumot és egy iratcsomót. Az album a Szilágyi emlékalbum volt, — amelyből minden kétséget kizáróan meg lehetett állapitani, hogy Nagymezey Polyánszky Antal a máramarosi főgimnázium diákja volt és ott érettségizett 1884-ben.

Az iratok közül előkerült Nagymezey jegyzői oklevele, állampolgársági bizonyítványa és más fontos iratok. Kérdésünkre elmondta, hogy Kisparádon, Verecén és Csengersima községekben volt jegyző. Az iratokat szépen összehajtogatta a volt jegyző és visszatette a ládába, majd könnyező szemekkel mondotta:

— A bosszú áldozata lettem én kérem. Egyik barátom szabálytalanságokkal gyanúsított és elbocsájtottak állásomból. Sokat pereskedtem. A bíróság meg is szüntette ellenem az eljárást, de sem az állást nem kaptam vissza, sem a nyugdíjamat nem kaptam meg. Sokáig barangoltam az országban. Amíg dolgozni tudtam, addig csak volt miből élni. Most azonban már a 72-ik évemet taposom, nagyon fulladok és nem birom a munkát. Egy ismerősöm, Csomor Gyula útján sikerült bejutni a szegényházba. Itt a könyvtárt kezelem. Magam is szívesen olvasom a könyveket, mert az életből már csak ez maradt meg a számomra. Elvették állásomat, de iskolámat nem veheti el senki sem. Távozóban arra kért meg bennünket Nagymezey, hogy a jegyzők egyesületénél, vagy más illetékes helyen nézzünk utána dolgának, hogy ügyét nem lehetne-e elintézni, mert szerinte neki járna a nyugdij és nem szorulna szegényházi ápolásra.

Három fillér egy borotválás

A férfiak szobájában épen borotválás folyt. Az egyik szegényházi gondozott, Varga József, akinek valamikor a Nyugati-utcán volt jómenetelü üzlete, borotválta az embereket. Megkérdeztük Vargát, hogy mennyibe kerül egy borotválás: 3 fillér uram, de sokan még annyit sem fizetnek, mert itt mindenki szegény.

Az orvosi rendelőben dr. Radó Vilmos tiszti főorvos szokott minden héten kétszer rendelni. Rend van mindenütt a rendelőben. A kórteremben öreg beteg magyarok feküsznek. Van egy közöttük, aki kilenc éve nem kelt fel már ágyából. Itt kerestük azt az e bert is, aki már a 91-ik évében jár. Legnagyobb meglepetésünkre azonban azt a választ kaptuk, hogy a konyhán dolgozik.

Komáromi György 18 hónapig harcolt a boszniai háborúban

Visszamentünk a konyhaépületbe, ahol a dolgozó 91 éves Komáromi Györgyöt kerestük. A krumplihámozást azonban már befejezték és a 91 éves ember kint dolgozott az udvaron, ahol a hordókat abroncsozta. Kísérőnk nagyot kiáltott neki, hogy: Gyuri bácsi! A 91 éves ember korához képest egészen frissen közeledett felénk és illedelmesen köszönt. Kérdésünkre a következőket mondta el:

— 1847-ben születtem. Voltam kerékgyártó, gazdálkodó és sok minden más. Életemnek legérdekesebb napjai azok voltak, amikor 1876-ban kikerültem a boszniai harctérre. Éppen az utolsó nagygyakorlaton voltam, amikor a császártól parancsot kaptunk, hogy Boszniába kell menni, mert a haza érdeke úgy kívánja. Ki is mentünk, sok törököt meg bosnyákot megöltünk, de én is kaptam két golyót a jobbkaromba. Azt hittem, hogy sérülésemmel hazajöhetek, de nem így történt, mert 18 hónapot töltöttem a boszniai háborúban.

— Ott ám nem olyan dohányt pipáltunk, mint itthon, mert a legfinomabb török dohányt kaptuk. Amikor jöttünk hazafelé, a bornyúmba nyomtam is vagy hat kilót, amit magammal hoztam. Annyit tanultam a háborúban, hogy akkor is nagy drágaság volt utána, mint a mostani nagy háború után.

A szegényházi népkonyhán ezer ebédet osztanak ki naponként

A szegényházban a város egy népkonyhát állított fel, amelyet a közelben lévő Téglavető lakosai látogatnak meg nagy számban. Mozga Lajosné, a konyha vezetője kérdésünkre elmondta, hogy a népkonyhát naponként ezren látogatják meg.

Összesen nyolcan dolgoznak a konyhán, akik az ezer személyre való ebédet elkészítik. Krumpliból négy mázsát főznek meg naponként. A gyerekek itt is külön ebédet kapnak. Naponként 100 liter tej, nagyobb mennyiségű borsó és lencse fogy el. Az ebédhez minden személy 15 deka kenyeret kap. Amikor a szegény emberek megkapják a meleg ebédet, boldogan távozik el innen mindenki — mondja Mozga Lajosné.

A napközi otthonban 140 gyermeket gondoznak

Egy másik épületrészben a napközi otthon van elhelyezve. A környék és a Téglavető lakosai, akik nappal dolgukat végzik, ide viszik gyerekeiket, ahol gondozzák őket és naponta háromszor kapnak enni.

Amint beléptünk a szobába, vidám gyereksereg vett bennünket körül és várta jövetelünk célját. Bent dr. Szabó Miklósné és özv. Balla Kálmánné fogadott bennünket, akiknek gondaira van bízva ez a gyermeksereg. Kérdésünkre a két úriasszony közvetlen feleletet ad. Elmondják, hogy a gyerekeket a munkába járó szülők már reggel fél 7 órakor be-

HAJSZA A BÉKEGALAMB UTÁN

BARANGOLÁS AZ EURÓPAI POLITIKÁBAN

A tavaszi szezon legizgalmasabb vadászatára indulunk: az európai békepolitika égbevesző, gyilkos bércei közt eltévedt a békegalamb. Aki ráakad, annak Nobel-békedíj üti a markát. De erős a gyanunk, hogy mindazok az urak, akik ezt a megtiszteltetést kiérdemelték, csak afféle vasárnapi vadászok voltak s valami kis városszéli, szelíd vadkereskedésben vásárolták békegalambjukat; mert ha az igazi csücsülne ott a genfi kalitkában, a mi vén, bolondos Európánk nem indítana olyan lázas hajtóvadászatokat utána.

LOCARNO

Nézzünk először nyugatra: áll-e még a locarnoi nagy mű? A nagy öthatalmi szerződés, amely sokkal alkalmasabb lett volna a béke biztosítására, mint a háború utáni szerződések vagy akár a Népszövetség is, olyannyira kedvező volt, hogy valóságos európai konsternációt idézett elő s teljesen megzavarta az annakidején kialakulóban lévő európai egyensúlyt az, hogy — nem terjesztették ki keletre is. Tehát már létrejöttekor magában hordozta a pusztulás csiráját. Halálát azonban nem a németországi események okozták, mint ahogy azt a franciák szeretnék hinni és elhiteni, hanem a francia-szovje paktum. Valósággal bizarr dolog az, hogy az a Franciaország, amely saját biztonságát nem tudta másképp elképzelni, mint hogyha az egész világ garanciát vállal azért, most maga indította el a kétoldali szerződések lavináját.

Olaszország félszemével Angliára, félszemével pedig Spanyolországra figyel, s elsősorban a Földközi-tengeren próbálja kiépíteni a maga biztonságát, őt sem nagyon érdekli Locarno. A helyzet tehát most az, hogy csak két hatalomnak érdeke a nyugateurópai paktum feltámasztása: Angliának, amely ugyan ingadozik az elzárkózás és a kontinens ügyeibe való befolyás fenntartása között, s Németországnak,

VILLANYSZERELÉST
RÁDIÓJAVITÁST
szakszerűen végez: CSEH LAJOS
Piac-u. 52. Tel.: 31-12

viszik és csak este fél nyolckor mennek értük. Ezen idő alatt igen sok baj van a gyerekekkel. Reggelit, ebédet és uzsonnát kapnak. Közben olyan nevelésben részesülnek, mint az óvodában. Délben minden gyermek két órát alszik, ami kötelező.

Piros arcú, ragyogó szemű kis magyarok tekintenek felénk és várják, hogy tőlük is kérdezünk valamit. Dr. Szabó Miklósné elénekelteti velük azt a szép irredenta éneket, amelyet karácsonykor nagy jótevőjüknek, báró Vay Lászlóné, Bissingen Margit grófnőnek is elénekeltek. Ezen kívül tudnak sok verset, imádságot és mesét a gyerekek, amit a napközi otthonban tanultak. Két kis magyar előállott és azt mondta, hogy tudnak ők olyan nótákat is, amit otthon tanultak. A két kis magyar kérésünkre meg is kezdte az „Új a csizmám" kezdetű nótát, közben úgy összeveregették sarkukat, akárcsak a nagyok. Közben dr. Szabó Miklósné elmondja, hogy igen jószívűek ezek a kis magyarok. Képesek a kenyeret a ruhájuk alá eldugni, csakhogy édesanyjuknak egy darabkát hazavigyenek. Ez azonban ellenkezik a szabályokkal és ha valakit rajtacsípnek a turpisságon, akkor el kell venni tőlük.

De vannak közöttük élelmesek is, akik a főzeléket hirtelen megeszik, a tányért ki is nyalják és ismét jelentkeznek az osztásnál, hogy ők még nem kaptak. Van olyan is közöttük, aki a húst harisnyája alá rejti, hogy újabb darabot kapjon, pedig ami kimarad, azt mindig szétosztják a jobb étvágyú gyermekek között.

Így folyik az élet Debrecen város szegényházában. 260 gondozott, aki tud dolgozni, 1000 azoknak a létszáma, aki dolgozni még tudna, de munka hiányában népkonyhára kell menni az ebédért és 140 kisgyermeket nevelnek az ország számára. Itt van a múlt, jelen és jövő. Korban nagy különbség van közöttük, csak egyben hasonlítanak egymáshoz, hogy mindegyikük szegény.

Sz. Kovács Imre.

ARANY BÉLA KÉT VERSE

Tölts a pohárba!

(BORDAL)

Köszöntsd a szőlő vesszejét,
Ő hozza át a bor levét
A föld titokkamráiból,
Az üdvpohár im néki szól!
Tölts a pohárba, igyál!

Ám ő magába mit sem ér,
Nektárt ha nem gyüjt a gyökér.
Az ember itt most mit tegyen?...
Dicsérve hát ő is legyen!
Tölts a pohárba, igyál!

De a gyümölcs csak úgy fakad,
Termőerőt, ha tőke ad.
Övé a hála! Mondd te bölcs,
Bor volna-é, ha nincs gyümölcs?
Tölts a pohárba, igyál!

Jó az anyám

Megint sebet vágott az élet,
Szívemben ég a fájdalom.
Csalódva ismét újraéled
Mind az, mi fáj s a bánatom.

A két szemem telítve könnyel,
Elalszom, álmodom... A rég
Elhalt anyám sietve jő el...
„Fiam ne sírj, a könny elég!"

Oly lágy a hangja, mint felém szól,
Szelíd, meleg, nem változott
Azóta sem, — megismerem jól, —
Hogy túlvilágra távozott.

Vigasztaló szavával írt ad.
Bársony kezével homlokom,
Meg a hajam simítja, biztat.
Boldog vagyok, megcsókolom.

Mchón a csókom visszaadja.
Nem ég tovább a fájdalom,
Kiszárad a könnyim patakja...
Száll messze már a bánatom.

De száz nyíllával, jaj, megint jön
Az élet... és felébredek.
Anyám halott Nincs itt a földön,
Hogy írt adna, ha szenvedek.

amelyet jelenleg kelet- és középeurópai tervei foglalnak le, s nyugaton semmi követelnivalója nincs. A kölcsönös bizalmatlanság azonban oly nagy, hogy semmi komoly kilátás nincs a nyugati hatalmaknak a „béke őreinek" együttműködésére, sőt az egymástól való félelem oly szédületes fegyverkezésben tört ki, ami ugyancsak messzesodorja Európát a Briandok, Stresemannok és MacDonaldok álmaitól.

A FÖLDKÖZI-TENGER

A Földközi-tengeren az angol-olasz izgalmak és a spanyol polgárháború elszigetelése után viszonylag csend és nyugalom van. Csupán a magábatemetkezett Olaszország készülődik lázasan, hogy egyrészt a jövőre nézve minden talpalattnyi olasz földet bevehetetlen erődítménnyé építsen ki, másrészt pedig biztosítsa magának a hegemóniát, vagy legalább is a vezetőszerepet a Mediterrán-tengeren. Ezt célozzák a görög és török kormányokkal folytatott tárgyalások, s az új, még kezdeti stádiumban lévő olasz-jugoszláv megbeszélések, nemkülönben az olasz-egyiptomi közeledés. Most hogy Oroszország látszólag visszavonult a spanyol ügyektől, semmi akadálya nincs annak, hogy Itália Anglia féltékenykedése és tiltakozása ellenére is elfoglalja a Földközi-tengeren őt megillető helyet

BALKÁN

A Balkán félsziget már egészen más világ. Franciaország a Balkán támogatásának biztosítására itt is megteremtette a maga kis Locarnoját, a Balkán-szövetséget. Ám ezúttal is bebizonyosodott, hogy az együttes biztonság elve a gyakorlatban legtöbbször a szerződéskötő államok kölcsönös zsákmányvédelmét célozza egy vagy több állammal szemben. A Balkánszövetség olyan feltételek mellett alakult, amelyek eleve lehetetenné tették Bulgária számára a csatlakozást. Az ilyen politika nem vezethetett a Balkán békéjéhez.

Ami átalakulás az utóbbi időben a balkáni politikában bekövetkezett, az felismerhető egész Európának tizenhétéves történetében: Amikor a Népszövetség nem bizonyult alkalmasnak arra, hogy önmaga meg tudja oldani a háború utáni problémákat, lassankint kisebb blokkokra kezdett széthasadozni. Egymásután keletkeztek: a locarnoi szövetség, a stresai front, a római csoport, és Balkánszövetség, kezdetben a Népszövetség égisze alatt és békepolitikájának alátámasztására, később tőle függetlenül, sőt épen hiányainak pótlására. Midőn aztán az együttes biztonság elve és ábrándja végképp megbukott, ezek a körzeti egyezmények is hitelüket vesztették, s egész Európa áttért a kétoldalú szerződések rendszerére. Ennek az új irányzatnak első fecskéje a Balkánon az ez év elején kötött jugoszláv-bolgár egyezmény, amelyet mindenki lelkesedéssel fogadott, csak a Balkánszövetség tagjai nem: s ez mutatja épen, hogy Stojadinovics miniszterelnök arra az útra lépett, amely a gyűlölségek és a kapott zsákmányhoz való beteges ragaszkodás helyett az ellenfelek megértéséhez és jogos igényeinek elismeréséhez fog vezetni, s ezért van jövője.

MI A HELYZET KELETEN ÉS ÉSZAKON?

Észak- és Keleteurópa hallgat s úgy látszik készülődik. Lengyelország kezd a maga lábán járni s nagyhatalmi politikáját Középeurópában elért befolyásával akarja alátámasztani. Oroszország, amint a jelek mutatják, abbahagyta a spanyol játékot s ehelyett északon, a Balti-államok részvételével igyekszik kiépíteni egy németellenes blokkot.

ÉS KÖZÉPEURÓPÁBAN?...

Ami Középeurópát illeti, jelenleg Európának ez a tája áll az érdeklődés előterében. Ez a nyugalmas atmoszféra, amely már-már közmondássá kezd válni soká nem tarthat, mert iszonyú erők kűzdenek a dunavölgyi hegemóniáért. Középeurópa öt állama nem kevesebb, mint négy különböző nagyhatalom versengésének a tárgya. Csehszlovákia földjén keresztül a Szovjet nyúl bele Európa szívébe, Ausztriát és Magyarországot változatlan barátság és ragaszkodás kapcsolja Itáliához, Jugoszlávia Németországhoz húz, Oláhország pedig a lengyel orientációban keres menedéket. Csak épen a középeurópai államok nem kűzdenek s nem fognak össze Középeurópáért! Pedig a bolgár-jugoszláv barátság létrejötte után nem nehéz meglátni az egyetlen helyes útat: a régi ellenségek is barátokká válhatnak, ha mint egyenrangú felek megértéssel közelednek egymáshoz. Az osztrák-magyar baráti kapcsolatokba bele kellene vonni Jugoszláviát is, amelytől nem is olyan súlyos ellentétek választanak el bennünket. A római egyezmény magábanvéve még nem elég, de ha sikerül belekapcsolni az eddig gyűlölettel emlegetett déli szomszédot is. Magyarország nyugodtan nézhetne a jövendő elé és százszázalékig betölthetné azt a fontos szerepet, amely itt a Duna völgyében rá vár.

Kalandozásunknak a végére értünk. Csalódottan kell megállapítanunk, hogy vállalkozásunk teljes kudarccal végződött: a mai Európában még csak a hírét sem hallották annak a békegalambnak, amelynek a keresésére indultunk. Ne csüggedjünk: ami most nem sikerült, a jövő tavasszal talán sikerülni fog...

FÖVENYESSY SÁNDOR.

SCHENKEL IMRE
SID
MECHANIKAI MUHELY
DEBRECEN

OLCSÓN!
MINDEN FAJTA ALKATRÉSZ, GUMMI RAKTÁRON
JÓ ÁRUT JÓ MUNKÁT GARANCIÁT AD
MERT SZÜKSÉGE VAN ÖNRE HOLNAP IS.
PIAC UCCA 89
ROYAL SZÁLLÓVAL SZEMBEN

Alkotmányellenes a határmenti birtokok kisajátítása

Az oláh kormány állást foglalt a javaslattal szemben

Úgy a bukaresti oláh lapok, mint az erdélyi magyar lapok részletesen foglalkoztak Ilie Barbul szatmári oláh képviselő parlamenti kezdeményezésű, háromszakaszos törvényjavaslatával, melyet nemrég nyújtott be a képviselőházba. Az első szakasza szerint:

Mindazok a 25 holdon felüli földbirtokok, amelyeket nem román népi eredetű állampolgárok 1924-től kezdve bármilyen címen szereztek, a magyar határtól számított 100 kilométeres zónán, közérdekből kisajátíttatnak telepítés céljaira, román kis- és középbirtokok létesítésére.

A második szakasz:

Mindazok az 50 holdnál nagyobb birtokok, amelyekre az első szakasz nem vonatkozik, de amelyek más nemzetiségű román állampolgárok tulajdonában vannak, valamint a magyar állampolgárok földbirtokai, tekintet nélkül területük nagyságára, az állam által megvásárlandók ugyanezzel a céllal. — A harmadik szakasz szerint a kisajátítási árat az állam szabja meg, a vételárat pedig a kérdéses birtok reális ára szerint állapítják meg.

Barbul tervével kapcsolatosan a bukaresti kamara magyar parlamenti csoportja most felhívást adott közre, melyben figyelmezteti a földtulajdonosokat, hogy a román kormány nem azonosítja magát a kisajátítási javaslat benyujtóival. A parlamenti csoport egyben kéri a magyar lakosságot, hogy őrizze meg nyugalmát s ne üljön fel tájékozatlan, vagy lelkiismeretlen híresztéléseknek.

A Keleti Ujság kiemeli, hogy a magyar párt parlamenti csoportjának nyilatkozatára azért volt szükség, mert a megdöbbentő kisajátítási ötletet vagyonszerző spekulációra siettek felhasználni. Birtokkereső ügynökök járták végig a határhoz közeli birtokok tulajdonosait. A közlemény megakadályozza azt, hogy lelketlen emberek ijesztgető üzleti szándéka az ősi földtől való szabadulás gondolatát ültessék el a kisebbségi birtoktulajdonosok köreiben.

A kormány nevében Sassu földmívelésügyi miniszter kijelentette a kisebbségi képviselőknek, hogy a legcsekélyebb aggodalmukra nincsen okuk, mert a kormány ezt a törvényjavaslatot, mint alkotmányba ütközőt elutasítja.

A német párt parlamenti csoportjának a küldöttsége előtt ugyanezt a kötelező kijelentést tette a miniszter.

ÁLOM

Irta: Radványné Ruttkay Emma

Jószivü, duhaj, mulató, de egyben dolgos emberek voltak az őseim, akikre visszaemlékezhetem. A régebbiek életéről hallomásból tudok. A munkét virtusból, passzióból űzték dühödt szorgalommal, hogy elfeledjék benne a dőzsölést, pénzfecsérlést, cigányozást.

Apró gyerekkorom óta, ameddig vissza-araszolhatok emlékeimmel az időben, örökké álomkergető voltam. Lelkileg és fizikailag. Talán azért, mert a duhajozás és a zajos munka mindétig elkergette a csendet, vagy benépesítette álomjárások birodalmával a körülöttem múló időt, a nappalokat s az éjszakákat.

Figyelő éjszakáimban, amikor vágytam az álmot, — ragyogó égi csillagokat, szentjánosbogarak lámpásainak rajos villanásait kaptam, tücsökcirpelést s később, az éjszakában vagy hajnalfelé botorkáló léptekre, botorkáló szavakra kellett felfigyelnem.

Jön a banda az apámmal. Belevág az éjjeli zene az éjszakába. Nem az a halk, megvesztegető duruzsolás, amit szerelmes ablakánál szinte suttog a cigány. Dacos: „nembánomén", nemfélekén" harsogott versenyt a kutyák ugatásával. Az apám húzatta síró anyámnak.

Az eresz alatt felneszeltek a fecskék az ismerős hangszerre, a mi kutyánk, Hektor behúzódott a házába. Egyetlen kutya, „aki" nem fogadta ugató éberséggel a csendháborítást. Nagyon veleélt a családdal. Tudta, hogy nem jó vége szokott lenni a dínom-dánomnak.

Odabent józanító dühvel rohant apámra a gondrakta lelkiismeret, rácsillant anyánk síró szemepárja s rajtunk, gyerekeken vacogva citerázott a félelem.

Most már végképp elszállt az álom. A cigányok még az ablakok alatt veszekedtek az odavetett bankón, már ránkparancsolt az apánk: — Gyerekek, fel az ágyból, mulatni akarok!

Pillanatok alatt úri-rajkókká kelfett vedlenünk. Erőtlen, álmos gyerekhangok, gikszelő hegedühúr, reszketve pengő cimbalom ostromolta „művészettel" az eget, meg apánk szivét: Beszegődtem Tarnócára bojtárnak... Hektor vonított hozzá a csillagos ég alatt. Ebbe a bandába ő is beállt. Szánalomból-e vagy kötelességszerüen? Ki tudná megérteni a hűséges házőrző logikáját, filozófiáját?

Mire az éjszaka nekiállt, hogy letörölgösse a csillagokat az égről, addigra kimuzsikáltuk, kidaloltuk apám zsebéből a megmaradt pénzt. Néha volt még benne, legtöbbször kevéssel kellett beérnünk, de akármennyi volt, síró anyánk kezébe került, hogy ő szaporítsa meg csodával, szorgalommal, szeretettel a koronákat és filléreket.

A gyerekálmot gyakorta elraboltták a duhaj éjszakák. Egy kis kábulatos alvás csak, utána az iskola éber figyelme, szorgalom az egyesekért, amiket — törik-szakad — haza kellett szállítanunk pontosan.

Mulatozások után csendes napok következtek. Apánk mogorva szánom-bánommal járt a kötelessége után s a pihenés idejét se győzte türelemmel. Fúrt-faragott, verset, faanyagot. Esténkint anapesztusok, jambusok, trocheusok pengtek a lámpa mellett, nappal, ráérő időben százféle szerszámmal ajándékot faragott boldog-boldogtalannak.

Habzsolva ittuk volna békés esték után az álmot, ha nem riasztott volna a félelem attól, hogy mikor kerülnek mostohasorba, könyvszekrénybe a klasszikusok s mikor lép megint előtérbe a — cigány.

Az én életem napjainak befejezéséül az álom, mint természetes követelmény, nem jelentkezhetett.

Vendég volt csupán. Ritka, régen várt, szivesen látott vendég. Drága bódulat, aminél szebbet, vágyottabbat talán csak a csendhozta ébrenrenálmok záporoztak gyógyulásul az emberre... A második élet, a szebb, a valódibb, a teljesebb ez volt.

Egy török közmondás tartja, hogy a legnagyobb bűnök egyike a fáradt embert álmából felébreszteni.

Eszembe jutnak meggyötört, nagy íróasztal mellett töltött éjszakák utáni álmaim. A hajnali 2—3 óra, mikor a nyitott ablakon át még nem riaszt az ember, — csak madarak csipognak halkan a keleti égen felbukkanó hajnali sávra, félig álmodva még.

Magam is álombeli tájakat járok, sietve, gyorsan, mert kevés az idő, rövid az élet és sok a megjárnivaló.

Majdnem minden alkalommal a reggeli ujság zizegése ébresztett, költögetett irgalmatlanul. Síró nyügösködéssel, halálos fáradtan fogadtam álmom elhessegetőjét. Jó lett volna egy villanygomb nyomására nagy-nagy mélységes csendet parancsolni magam köré. Akkor óhajtottam ezt a csendet, az álmot, s csak most, csak most tudom igazán, mi a csend és mi az álom, mióta a halállal annyira szembetalálkoztam.

Repkénnyel befutott földalatti öröklakás peremén, mint egy gondozott erkélyen, virágot ápol a szeretet. Egyszer rózsát, máskor nefelejcset. Most óriási piros tulipánokat ringat rajta a temetői szél és lent, mélyen, alszik az álom és alszik a csend.

Hírt kaptam Mocsártelekről

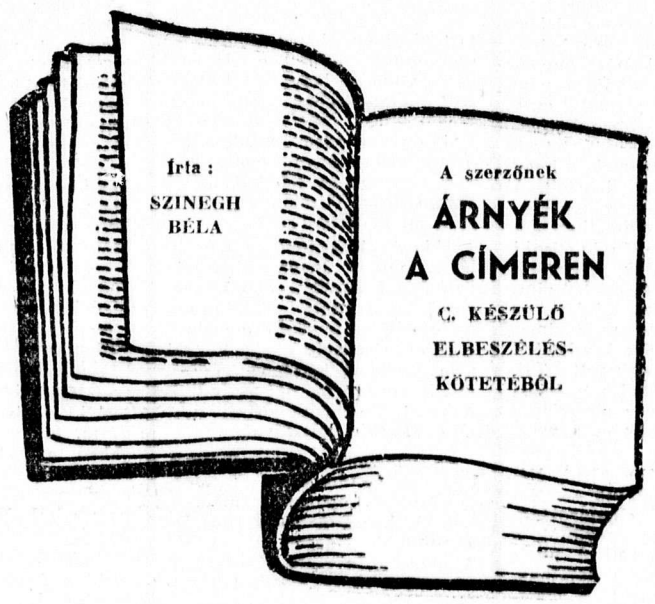

Eleven élet lüketetett a pécsi utcákon. Fuvós zenekarok ütemes harsogása vegyült az állomásról csoportokban ballagó emberek hangos beszélgetésébe. Füléresgyors érkezett Budapestről és ez változtatta meg az utcák képét. A város szive hangosabban dobogott, amikor keblére ölelte a kétezer messziről érkezett magyar testvérét. Nem mentem ki az állomásra. Kit is várhatnék én az Alföld legfelső csücskéből ideszakadt ember?

Sétálgattam a belvárosban és elnézegettem a nyüzsgő sokaságban a fényképezőgépes idegeneket. Egyszer csak nagyot dobbant a szivem. Felém közeledett fácántollas vadászkalapjában, szarvasagancsos sétabotjával Lisztesy János barátom. Az egész utca szemeláttára ölelkeztünk össze. A fácántollas kalap hazai illatát éreztem. Nemcsak a régi pajtást öleltem magamhoz, hanem az egész falut és az én elfutó fiatal életemet.

Meghúztuk magunkat egy csendes kis vendéglőben, hogy nyugodtan beszélgethessünk.

— Hogy kerültél ide pajtás?

— Pesten töltöm a szabadságomat a sógoromnál. Ott hallottam, hogy fülléres megy Pécsre, hát lerándultam. Illő, hogy egy magyar ember megismerje a saját hazáját.

— Mi ujság Mocsárteleken? — tettem fel az újabb kérdést.

— Semmi különös öregem, de még ha volna sem nagyon mondhatnám el, mert veszedelmes dolog a mocsárteleki hírek terjesztése, mióta Sas néni vette át ezt a szerepet. Ismered ezt a mázsás asszonyságot, akinek súlyánál csak a nyelve nagyobb. Nem tűr ő belekontárkodást a mesterségébe. Még nem is olyan régen zajlott le Sáros Laci esete, aki alaposan ráfizetett a konkurálásra.

Szerettem volna többet hallani a vidám levegőjü faluról. Oda kocintottam a poharamat a Jánoséhoz, hogy ezzel a csengő muzsikával figyelmeztessem régi barátságunkra.

— Nekem csak elmondhatod a Laci dolgát, hiszen már két éve nem voltam Mocsárteleken és egyelőre reményem sincs rá. — hogy hamarosan haza kerüljek.

— Hát nem bánom, elmesélem, de ha valaha elárulod az otthoniaknak, hogy tőllem hallottad, akkor nem foglak protezsálni az uradalmi orvosi állásra.

— Megígérem pajtás, mert olyan nagy feneket kerítesz a dolognak, hogy igazán kiváncsivá teszel.

Az ajkához emelte a poharat, hogy simább útat csináljon a szájából kicsúszó szavaknak.

— Bizonyára nem felejtetted el Sas nénit, amint ott ül a kovácsmühely előtt és pihenteti lottyanó idomait. Érdekes, hogy ez az asszonyság alig mozdul el a helyéről, mégis mindenről tud ami a faluban történik. Egy tüdőbajos jérce se dögölhetik meg anélkül, hogy Sas néni figyelmét kikerülné. Mindenkit megszólít, aki arra jár és ügyesen kiszedi belőlük az eseményeket. Ez még nem volna baj, de újabban tovább is adja a híreket. Ő az eleven sajtó: a „Mocsárteleki Kürt". Látnád milyen büszke a szerepére. Lacinak is kikaparta valahogy a titkait, amiért az bosszút esküdött ellene. Tudta, hogy legjobban azzal bosszonhatja meg Sas nénit, ha vállalja a baloldali ujság szerepét. A nehézséget magasságával igyekezett pótolni, hiszen közel két méter. Eleinte sikerült neki a dolog. Sas néni csak nagyot nézett, amikor az arra haladó emberektől elkezdte mondókáját: — tudja lelkem, mi történt...? — Azok pedig a jól értesültek mosolyával felelték: — tudom Sasné asszony.

Sas néni hamarosan megtudta honnan fúj a szél. Eleinte nagyon haragudott Lacira. Még a köszönését se fogadta. Később látszólag megenyhült.

Egyszer Laci bement a városba. Este felé került haza. Sas néni már messziről kezdte a kürtölést:

— Tudja lelkem, hogy Sárikának keblére borult a rózsája?

Laci, mintha mellbe ütötték volna. Sas néni híreiről tudta, hogy nem léqből kapottak, Sárikánál pedig még mindig érdekelve volt.

— Kicsoda volt az Sas néni? — érdeklődött László.

— Nem tudom lelkem. Névről nem ismerem őt, csak úgy látásból. Menjen el Sárikáékhoz és akkor meglátható.

Hiába ment el Sárikáékhoz, azzal nem lett okosabb, visszament tehát Sas nénihez és haraggal vonta felelősségre. Sas néni nevetve világosította fel.

— Ha látta a Sárika új ruháját, akkor látnia kellett a keblére borult rózsáját is, mert olyan szép művirágot nem mindenki visel a mellén.

Képzelheted a Laci meglepődését, mikor másnap sorba kérdezik tőle az emberek: — szép-e a Sárika új ruhája?

— Erre iszunk egyet — honoráltam a János történetét, de ő tiltakozott.

— Várjál öregem, még nincs vége a dolognak, mert Laci nem nyugodott bele, hogy nevetnek rajta, hanem folytatta baloldali működését. — Közben eltelt egy csomó idő. Már Laci is elfelejtette a történteket, amikor újra elkerült hazulról. Nyájasan üdvözölte Sas néni.

— Tudja-e lelkem, mi történt postán?

Laci nagyon meglepte a kérdés. Hiszen te is tudod, hogy a posta a három Machy nővér birodalma, akikről semmi rosszat nem tudtak kisütni a faluba. Laci csak annyit tudott, hogy az napra várták a nővérek a rovancsoló kincstári férfiút, akit a nép postakukacnak nevez. Sas néni diadalmasan rukkolt ki a hírrel:

— A kukac három machinációt talált a postán.

Laci a postára sietett, de a Machy nővérek nem tudtak semmit. Mikor felelősségre vonta Sas nénit, az nem jött zavarba. Papirt vett elő és rátrta: három Machy-náció.

Természetesen a „Mocsárteleki Kürt" rendkivüli kiadása mindenkihez eljutott és nagyokat nevetett Lacin, az egész falu, de különösen a három Machy-náció.

— Erre azán igazán ihatunk — fejezte be a mesélést János. Összecsókolóztak a poharaink. Szemünkben ott ragyogott a vidék aranyos derüje, mjad kibuggyant belőlünk az egészséges falusi kacagás.

ANTONIUS METROPOLITA

IRTA

POPOFF MIHÁLY

PRÉPOST

1936 augusztus 10-én Jugoszláviában, Szremszki Karlovci városában meghalt Antonius metropolita, a külföldön élő oroszok szent színódusának elnöke. Az elhunytnak a pályája magasra ívelő és az előrehaladása rendkívüli sors volt. 1887 évben már magántanár a pétervári lelkészi akadémián, 1890. évben archimandrita és rektor a pétervári lelkészi szemináriumban, de még ugyanezen évben a moszkvai lelkészi akadémiák rektora. Ekkor még csak 28 évben volt. 1897. évben püspök, 1906. évben tagja az u. n. cári tanácsnak és még ebben az évben érseki méltóságra emelkedik. 1918. évben a kievi metropolitává választják és egyben jelölik országos pátriárkai méltóságra.

Antonius metropolita az összes orosz metropoliták között a legkiváltságosabb helyet foglalta el és az egész Oroszországban a legfényesebb csillagnak számítódott a szellemi élet kiválóságai között az egyházi világban. Teljesen hibátlanul beszélt 12 külföldi nyelvet és a hittudományok doktora volt. Ezt a címet Oroszországban nagyon kevesen, — abban az időben kb. hárman mondhatták magukénak.

Antonius metropolitának ötvenévi adminisztratív, társadalmi és tudományos működése rendkívüli sokoldalú volt, személye pedig szokatlanul megnyerő. A továbbiakban közölt kis elbeszélésben leírom két találkozásomat Antonius Metropolitával.

***

Az orosz szovjet csak lépéstől-lépésre boldogulhatott a mérhetetlen kiterjedésű országban hatalmának megerősödésében. Ezt is csak úgy tehette, hogy irtott mindent, ami a régi uralomra emlékeztetett. Fekete évek teltek el és még mindig akadt olyan terület, melyet az átkozott kommunista eszmék nem tudnak megfertőzni. De a pénz, a fegyver a vörösök kezében volt. Tudták, hogy idő kérdése és az egész ország a markukba kerül.

1920 januárban — sokezer menekülttel együtt — a kubanyi kozák fővárosban, Jekaterinodarba jutottam, ahol még a régi rend próbált ellentállni a vörös áradatnak. A népes város tele volt ekkor már menekültekkel. Hatalmas transportokkal jöttek, nap-nap után. Ezredek, vezérkarok, polgári lakosság, megszámlálhatatlan tömegben. A hatóság csaknem tehetetlen volt velük szemben. Minthogy sem ellátni, sem elszállásolni nem tudta, sorsára bízta ezt a roppant menekült tömeget.

A városban hamarosan járványos betegségek tizedelték a lakosságot. — Legfélelmetesebb fajtája a kiütéses tífusz volt. Az orvosok megfeszített munkával sem tudtak gátat vetni a rettenetes betegségnek. A menekültek szinte valamennyi lakható helyiségből tömegszállást rögtönöztek, s nem csoda, ha egyik a másiktól kapta el a járványt. De ha egy férőhely halálozás miatt meg is ürült, azonnal új lakó foglalta el a megfertőzött vacokra, nem törődve azzal, hogy az életét kockáztatja. A menekültek annyira elcsigázva, holtfáradtan érkeztek, hogy talán egy koporsóba is szívesen belebújnának félórai alvás kedvéért.

A középületekből kórházakat csináltak. Igy a városban lévő női gimnáziumból is, melynek három emeletét haldoklók halálhörgése töltötte be az édes leánykacagás helyett. Ennek a gimnáziumnak a hatalmas méretű ebédlőjében kaptak szállást a menekült papok, kántorok és más egyházi férfiak, családtagjaikkal együtt. Itt laktam én is. Velem együtt 83 ember szorongott ebben az egyetlen teremben.

Elképzelhető, hogy oft, ahol 83 személy gondozás nélkül együtt lakik, milyen viszonyok lehetnek. A helyiségben ágyak alig voltak. A beton-cement padlón kellett ágyakat hevenyészni, amelyek csakhamar beszennyeződtek, ürtózatos büzt árasztottak, s valóságos melegágyai lettek mindenféle betegségnek. A hajdani úriasszonyok félvad némberek módjára nem törődtek semmi mással, csak azzal, hogyan szabadulhatnának meg tetveiktől. A tetvek annyira elszaporodtak, hogy valósággal söpörni lehetett. A szenny és tisztátalanság elképzelhetetlen szenvedéseihez járult hamarosan az éhség. Senki sem törődött velünk. Pénzünk nagyon hamar elfogyott. A gimnázium gondnoka elzárta az éléskamrát. Nincs felhatalmazása, hogy az épület készletéből adjon, ezzel védekezett. Tél. Kegyetlen orosz tél. A óriási termekben csaknem meztelenül fagyoskodtak a nők és a gyermekek.

Lehetetlen tovább tűrni. Néhányan összebeszéltünk — fiatalabbak — s elhatároztuk, hogy mindenáron segítünk e szerencsétleneken. Mivel ugyis nagy aratása volt a halálnak, kórust alakítottunk és a temetéseken kezdtünk énekelgetni. Eleinte bizony ritkán cseppent egy kis ajándék a kórus tagjainak, de lassacskán szomorú hírnévre vergődtünk, mindenfelé hívták a kórust. Pénzt kerestünk . . .

Nem olyan nagy összeg volt az, amit kerestünk, hogy abból 83 ember összes szükségleteit fedezhettük volna. Mi csak heten dolgoztunk, s nekünk is élni kellett. Ráadásul napról-napra több sulyos megbetegedés történt lakosztálvunkban, akiknek ápolása külön feladatot jelentett. Mégis, keresetünket olyan ügyesen osztottuk be, hogy azokkal az összegekkel együtt, melyek felesleges holmijaink eladásából befolytak, a mindennapit mindig elő tudtuk teremteni. Legelső dolgunk természetesen a hálóhelyek megtisztítása volt. Végre vittük azt, ami lehetetlennek látszott: tökéletesen kitakarítottuk a termet. Új szalmazsákokat szereztünk be, s az asszonyok gondosan friss szalmával tömték meg, ami mind saját keresetünk gyümölcse volt! Bármily nehéznek látszott, serény hölgyeink nekiláttak, s alaposan felmosták a cement padlózatot. A betegeket kiemelték, tetőtől talpig megmosták, hajukat tövig lenvírták s úgy helyezték újonnan készített ágyaikba.

Valósággal felüdült mindenki, mikor ezeken a változásokon keresztül estünk. Hiába, ha pénz van, minden van — ez vitán felül áll! Csak egy hiányzott, a tüzelőanyag. Ezt nem tudtunk szerezni. Javában dühöngött a tél, s attól kellett tartani, hogy betegségeink, ha szervezetük különben legyűrhette volna a kórt — legyengült állapotukban egyenesen megfagynak. Mi egészségesek is iszonyúan szenvedtünk a hidegtől. Tüzelőanyag pedig nem volt, pénzért se lehetett kapni semmi áron. Tüzelőanyag pedig kell, mindenáron! . . .

Akkor vált égetővé ez a probléma, mikor betőnk keresete valósággal irígylésreméltó állapotot teremtett különítménvünknél, — a többi menekültéhez viszonyítva . . . És mi nem is estünk kétségbe. Tudiuk jól, hogy van fa. Azt is tudtuk hol. A gimnázium óriási raktára színültig volt fával.

— Ismételten megpróbáltuk, hogy a gondnok szívét megpuhítsuk. Deputációt menesztettünk hozzá a fa-ügyben. De a gondnok ridegen elutasított. A betegek helyzete tűrhetetlenné vált a hideg miatt. Mit csináliunk? . . .

Valaki kibökte:

— Ha nem adnak, el kell venni!

Másszóval, — lopni kell.

Hosszas vita követte a merész indítványt. Végre azonban be kellett látnunk, nincs más menekvés, ha nem akarunk valamennyien megfagyni. Csak az volt még a kérdés, ki vállalkozik erre? Természetes, senki sem jelentkezett. Még az indítványozó sem. A kivitelnél mindenki húzódott. Ekkor egy társunk sorshúzást javasolt. Jól van, legyen sorshúzás.

Szinte sejtettem, hogy rám fog esni a kocka. Ilyen az én szerencsém, ha valahol baj van, ott a legnehezebbje nekem jut! — gondoltam rezignáltan, de mivel beletartoztam a közösségbe, szó nélkül nekiláttam a dolognak.

A faraktár az udvaron külön épületben volt. Éjjel, mikor már minden elcsendesedett, lábujjhelyen kilopóztam az udvarra, a lakatot minden teketória nélkül egy rántással lecsavartam a raktár ajtajáról, s eldobtam. Reggel négy óráig hordtam a fát. Társaim óriási lelkesedéssel kezdtek hozzá a fűtéshez. Mire e rekvirálást befejeztem, a hatalmas terem legkisebb zugából is kellemes meleg áradt és egy roppant nagy vaskondérban illatos tea főtt. Már kivilágosodott és és még mindig aprítottam a fát. — Eszembe se jutott, hogy én most tulajdonképpen törvénybe ütköző dolgot cselekedtem, ellenkezőleg, boldog jóérzés járt át, mert hiszen szenvedő társaimon segítettem. Nem is gondoltam arra, hogy valaki kritizálni fogja az eljárásomat. A gondnokról pedig teljesen megfeledkeztem. Nem úgy ő. Alig, hogy megvirradt, már jött, tekintélyének teljes díszével. Látja, hogy aprítom a fát. Odajön hozzám, végigmér, vizsgálja az előttem heverő fahasabokat.

— Honnan vetted a fát? — kérdi szigorúan.

— Hoztam, — mondom neki és jól a szemébe néztem.

— Ki vagy te? — kérdi a gondnok. Nem ismert személyesen, mert nem tartotta magához méltónak, hogy a rongyos menekültekhez, valamikor is leereszkedjék. Nem is gyanította, hogy én pap vagyok. Én meg nem tartottam szükségesnek felvilágosítani. Rongyaimat büszkén viseltem, s éreztem, hogy velem van az Isten, aki bölcsen tudja, hogy miért mérte reánk a szenvedéseket.

— Semmi közöd hozzá, ki vagyok, — válaszoltam a kihívó kérdésre.

— De a fát loptad! — dörgött a gondnok. — A mi raktárunkból loptad!

— Csak elvettem — jelentettem ki egyszerűen. — Láthatod uram, hogy 83 ember szorong ebben a helyiségben, s ennek fele beteg. Ha nem fűtünk, megfagynak. Itt volt a fa, s te nem adtál. Mi hát elvettük, — ennyi az egész!

— Tolvajok, gazemberek! — ordít a felügyelő, de én csak tovább igyekszem meggyőzni, tűrőztetve magamat.

— Ne mondj ilyet barátom. A bolsevikiek a nyakunkra jönnek úgyis, mondd meg nekem, kié lesz akkor ez a fa? Nem obb, ha most elhasználiuk?

De a gondnok magánkívül ordított:

— Gazember! Tolvaj! Majd megmutatom én, mi kell neked! . . .

Felemelte a botját, s nekemtámadt. — Társaim megrettenve figyeltek és bizonyára sajnálkozhattak rajtam. De én megelőztem a támadót, kivédtem az ütést. Elöntött a düh, meg kell tanítani ezt a nyavalvás embert egy kis becsületre. Ki ez a nyomorult, aki képes arra, hogy 83 embert a halálba kergessen? Lehet itt beszélni kultúráról, nevelésről, emberszeretetről? Hisz rosszabb az utolsó kapcabetyárnál!

Alig tudták kiszedni kezeim közül, olyan alaposan helybenagytam azt a szívtelen ördögöt.

Mikor aztán elengedtem, a gondnok lélekszakadva elrohant. Bosszút forralt magában és egyenesen Antonius mttropolitáshoz ment panaszra s egyenesen Antonius metropohíres theologus volt, aki szintén az üldözések elől menekült Jekaterinodarba. Visszavonultan élt, s mi nagyon ritkán láttuk. A gondnoknak azonban megígérte, hogy megvizsgálja ezt az ügyet és megbünteti a bűnösöket. Csakhamar jött is Antónius.

Énekszóval fogadtuk a szeretett ősz pátriárka-jelöltet. A héttagú kórus remekelt.

— Is pollá éti despota! . . . — szállt az üdvözlet a főpap felé, aki meghatottan integetett.

— Gyönyörű szépen énekeltetek! — dícsért bennünket, — de nem szépen cselekedtetek! Hallom, valaki megvérte a gondnokot. Ki volt az?

Azonnal előléptem.

— Én voltam kegyelmes uram.

— Ki vagy te? — fürkészően vizsgált.

— Tábori lelkész vagyok! — feleltem.

A metropolita elborultan szemlélt.

— Illik az egy paphoz, verekedni és veszekedni?

Meghajtottam magamat.

— Méltóztassék engem meghallgatni! . . . Elmondtam irtóztató helyzetünket. — Ime, — mutattam a sorjában fekvő betegekre, — hetven ember itt fekszik betegen. — Asszonyok, gyermekek, aggastyánok, senki rájuk nem néz. Megfagytak volna . . . Nem lehetett másképen segíteni rajtuk! A gondnokot többször kérdeztük, meg se hallgatott. Az életünk borzasztó. Mit csináljunk?

— De miért verted meg?

— Ő támadott meg . . . Védekeznem kellett! . . . Megvallom nem tudtam magamon uralkodni, mikor ezt a feneketlen gonoszságot láttam.

Antónius még mindig csóválgatta a fejét. Fájt nagyon, hogy így kellett bemutatkoznom ennek a ragyogó elméjű és angyali jóságú férfiúnak. Ki tudja, mit gondolhat ő most rólam. De már megtörtént a baj és én azt hiszem, másodszor is ugyanígy cselekedtem volna . . . Antónius föl s alá járkált a menekültek közt, — gondolatokba mélyedve. Egyszer, — szinte minden átmenet nélkül — megszólal:

— Én is kértem tőlük miseruhát s nem adtak . . .

Felelet volt ez az én védekezésemre? Ma sem tudom. De a szívemet nagy nyugalom járta át és büszkén mutattam a békésen szendergő betegekre:

— Nézz körül, kegyelmes uram! Ezek a szerencsétlenek most nyugodtan feküsznek, s remélem, meg fognak gyógyulni. A teremben enyhe, kellemes meleg van, mindenki kapott forró teát. Ezek tegnap még jajgattak a kíntól és átkozódtak, hogy miért is kell élniök! . . . Úgy érzem, orvosuk vagyok, apjuk, ápolójuk és még segíthetek rajtuk, bármi áron segíteni fogok . . . Még a lelkem üdvössége árán is . . .

Antónius megragadta a kezemet:

— Jól tetted, fiam. Tégy ezután is úgy, ahogy a szíved diktálja . . .

***

Sok-sok év múlva Budapesten, a keleti pályaudvaron találkoztam újra Antónius-szal, a meleg szívű, agg metropolitával. Azonnal megismert:

— Ó, nézd csak, kit látok! — intett már messziről mosolyogva. — Ha a szemem nem csal, ez az én kedves rablóm! . . .

Azt hiszem, elpirultam az örömtől. Még soha életemben nem voltam ilyen büszke, mint most, mikor szemtől-szembe rablónak neveztek . . .

KIS VERSEK

TÓTH ENDRE

Az erdőről

Nagyon kevés gyönyörűséget
láttam eddig a világban,
elzárta előlem az élet
mindazt, amire vágytam.

S egyszer megcsapott az erdő
altató, hűs lehelete
s azóta én, a mindent elfelejtő:
nem bírok betelni vele.

Virágok a viharban

A park piros rózsáit
letördelte a szél,
most mind a sárban ázik,
szirmukról hull a vér.

De a pipacs a réten
a szél multán kihajt,
kiegyenesül szépen:
túléli a vihart.

200 ÉV ELŐTT

DEBRECENBEN

IRTA Dr. BALOGH ISTVÁN MUZEUMI GYAKORNOK

Bölcs Rabbi ben Akiba már idestova 2000 év óta halott, azonban az a megállapítása, hogy semmi sem új a nap alatt, nem szállt vele sírba. Haladó korunk nagyra van azzal, hogy milyen csudákat talált ki a világ felboldogítására, és azt véli, hogy ezek a csudák egyszerre támadtak, mint az eső után a gomba, Pedig nem úgy van, mert a zsoltáríró szerint minden volt már és minden lesz mindörökkétig, ami az Úr akarata szerint való.

Korunkban sok ember él abból a valamiből, ami nehezen megfogható, de annál jövedelmezőbb, ha sikerül, az idegenforgalomból. Azt hisszük mi, hogy ez is újabb csoda. Hát van is benne valami, mert a régi világban csak az mozdult ki hazulról, akinek nagyon kellett. Kereskedő, iparos legény járt-kelt az országban, azonban ezek akkor sem voltak komoly pénzköltő emberek. Sőt az volt a baj, hogy nagyon is komolyak voltak, éppen azért megnézték, hogy hová teszik a garast. A kereskedő nem nagyon pengette a pénzt a koresmák, csárdák, fogadók asztalán, bár nem is nagyon sok volt még akkor ilyen. Az aranynak különben is nagy szeme volt, ritkán fordult meg kézen. A vándor legény saját nevelésű két szürkéjén rótta az utat, azok pedig csak akkor szaladtak, ha szalonnával, borral megabrakolta őket. Ilyenformán az idegenforgalom legfontosabb tényezője, a pénz, szerfelett hiányzott két századdal előbb. Már pedig enélkül csak uraknak volt érdemes utazni, amint az alábbiakból kiviláglik.

Urak ebben az időben sokan voltak, sőt még többen is mint kellett volna, kisebbek, nagyobbak, szegények, gazdagok. De akármelyik rendhez tartoztak is légyen, abban mindnyájan megegyeztek, hogy fizetni nem nagyon szerettek, nehéz helyen állott náluk a garas. Sőt gyakorta megtették azt a tréfát, hogy a vendéglátóikkal fizettették meg a lakoma költségeit.

Idegenek idegenek voltak, kivált Debrecenben. És gyakran is megfordultak, úgy, hogy a szíves házigazdák már azon fohászkodtak, csak az ilyen vendégektől mentse meg őket az Úr. Alig mult el a török világ, jött az uratlan korszak, mikor Thököly kurucai, Caraffa labancai tették hosszabb-rövidebb időre látogatásaikat, a nem nagyon vendégszerető városban. Tudták ezt a vendégek is, nem is nagyon vártak szíves invitálást, hanem mindjárt a tetején kezdték a kazlat bontani. A főbíró este sohasem volt benne biztos, hogy reggel nem egy fejjel rövidebben ébred-e fel. A vendégekben meg volt a hajlandóság erre is, gondolván, hogy fejétől büzlik a hal. Ha kiváltják a debreceniek a bírójukat, úgy is jó, mert az hasznot hoz a konyhára, ha nem, még mindig marad alkalom holmi takaros sarcolásra később is. Nem csoda aztán, ha az egykoruak a kurucot és labancot nem látták valami romantikus hősnek, kígyót-békát rákiáltottak, istentelen, gaz, prédáló, tolvaj, részeges, naplopó, káromkodós jelzővel illették őket.

Azonban az idegenforgalom tárgyát, — mondhatnánk a mai egyszerű szóval — nemcsak ők képezték, hanem voltak valóban előkelő vendégei is a nemes városnak. A reprezentálás ördöge már akkor is bujtogatta a közigazgatást, sőt tanulmányokat végeztetett az egykori tanács az idegenforgalom hathatósabb fellendítése érdekében. Ez kiviláglik az 1702-iki jegyzőkönyvből. Ugyanis az említett év június 14-én, a hatalmas Anglia konstantinápolyi követe, Lord Paget utazott keresztül Debrecenen. Fogadtatása nagyszerű ünnepélyességgel történt, melyhez hasonló már régen nem volt Debrecenben. A vendéglátó gazda a város volt. Ebből is látható, hogy a vendégszeretet meg volt ugyan már akkor is, de holmi enyhe felsőbb nyomásra. Paget lord, a derék követ, aki a karlócai békének 1699-ben Angliát képviselte, igen nagy úr volt, nagy kísérettel utazott. A kíséretében volt minden rangú és rendű ember, gr. Guldensteg, Monteget lord, a követ testvére, az orvosuk, két udvari főtiszt, kincstartó, titkár, istállómester, borbély, kamarás, festő, csillagjós, két görög barát, három komornyik, főpincemester, két pincemester, három segédjük, két konyhamester, más két kukta, három szekeres, három lovász-futár, tizenöt istállólegény, hat hajdu, tizenkét testőr, két vízhordó, az öszvérek és lovak gondozói, lovas és ökrös szekerek, felügyel hét más egyébféle szolga. Amint látjuk, őlordsága alaposan körül volt véve emberekkel. Kíséretében volt még egy grófnő a családjával, akinek nevét azonban az egykori nótárius olvashatatlanul írta le.

De a lord fogadásának és itt időzésének részleteit annál ékesebb tollal mondja el. Az alábbiakban átadjuk a szót neki:

„Csak mostanában vadászatban lóval elesett és azon szerencsétlen casusa (esése) által e világból kimult néhai felséges angliai király, Vilhelmus IV. a török portára expediált és ott régóta levő extraordinarius plenipotentiarius (rendkívüli meghatalmazott) követje, minek utána mostan a szerencsésen regnáló I. Leopolous kegyelmes császári és királyi urunk ő felsége és a porta ottomanica (török udvar) közt sok esztendőktől fogva, mind a keresztyén, mind a pogány megszámlálhatatlan vérontásokkal fennforgó hadakozást, — az említett

MARGÓ

Részlet Liptay András ... életirás könyvéből.

Győzelmet aratlam; kitüntetések tarkították és emelték katonai erényeimet, de mikor „ellenséggel" mentem szembe; katonákat vezettem ellenük: emberekkel találkoztam; véres vérejték csorgott arcukon és felelevenedett a kép: fölperzselt otthonukban az anya keblén csüngő poronty és glóriafény burkolta szemeim előtt a célpontot: a teremtő embert. ... És mikor a közeli templom harangjai zúgva hirdették a tavaszt, az újjáéledés szimbólikus ünnepét: a feltámadás bekövetkezését: golyók süvítettek a levegőben; ember ember ellen támadt; ...és mégis: a túlsó parton fehér rongyot lobogtatott a bőjti szél: hírnök jött; a győzelem sárral fröcsentett alakja: a muzsik... és Istenére esküdözve: békét kért; halálhörgés helyett hallelujáját, csak a húsvéti nagymise idejére —:... hogy a fojtó gránátfüst helyett templomának tömjénes illatában szárnyalhasson lelke: haza, az ünnep áhítatába, ahová mi is vágyunk.

Emberek, akik a hazug prófécia ellen lázadtak, igába kötött testükből kitört az isteni parancs: lelkük ott szárnyalt az ellenségember előtt; a templomtorony aranyozott gömbjére erősített kettőskereszttel útat tört az ünnep: a feltámadás áhítatához; önhatalmukkal fegyverszünetet kötöttek. Tüzetokádó ágyúcsövek, emberpusztító technikacsodák haláltgyözedelmeskedő találmányai előtt: ünnepi táncot jártak... és fülükbe csengett: a hazug prófécia.

Azok a szent vértanúk, akik Urukért életükkel harcoltak, ezek jutottak szóhoz, a tisztaság büverejével alsójuk szennyesét lobogtatták a túlsó parton állo ember felé és az igaz Isten hitét hirdették: békesség az emberek között. Az erősek, a fűszálsokaságában bővelkedő nemzet fiai adták meg magukat...

Hangosan és ötömmel zúg a „tömeg": az Ember; a Parancsnok fölött más parancsnok áll... — megbékült az embertenger arja s a templom keresztjei elvesztették ragyogásukat.

Az út a megbékélt ember útja volt; későn: mártirvérpiros szín vonta már sok ország határát: a hazugság győzelme!

Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókja

Alapíttatott 1867-ben.

Telefon: 23-70. Telefon: 23-71.

Alaptőke és alapok cca. 70 millió pengő.

DEBRECENI HAJLITOTT BÚTORGYÁR ÉS FAKERESKEDELMI R.-T.

Gyár: Debrecen, Nagyvárad-utca 31. Telefon: 12-75.

Tűzifa-osztály: Salétrom-utca 5. Telefon: 21-56.

Bútor-osztály: Ferenc József-út 32. szám. Telefon: 23-41.

Budapesti lerakat: VII., Rákóczi-út 30. Telefon: 1-334-47.

A Magyar Általános Hitelbank érdekeltsége.

Fogkefének nincsen párja Hogyha TIP-TOP a márkája.

Gyártja:

AZ EGYESÜLT KEFEGYÁRAK R.-T. DEBRECEN.

A Magyar Általános Hitelbank érdekeltsége.

legény, hat hajdu, tizenkét testőr, két vízhordó, az öszvérek és lovak gondozói, lovas és ökrös szekerek, felügyel hét más egyébféle szolga. Amint látjuk, őlordsága alaposan körül volt véve emberekkel. Kíséretében volt még egy grófnő a családjával, akinek nevét azonban az egykori nótárius olvashatatlanul írta le.

De a lord fogadásának és itt időzésének részleteit annál ékesebb tollal mondja el. Az alábbiakban átadjuk a szót neki:

„Csak mostanában vadászatban lóval elesett és azon szerencsétlen casusa (esése) által e világból kimult néhai felséges angliai király, Vilhelmus IV. a török portára expediált és ott régóta levő extraordinarius plenipotentiarius (rendkívüli meghatalmazott) követje, minek utána mostan a szerencsésen regnáló I. Leopolous kegyelmes császári és királyi urunk ő felsége és a porta ottomanica (török udvar) közt sok esztendőktől fogva, mind a keresztyén, mind a pogány megszámlálhatatlan vérontásokkal fennforgó hadakozást, — az említett boldog emlékű angliai király, a parlamentum és a hollandusok interponálván (közbejárván) — a két fél között magukat a megírt követ közbenjárásával megcsendesítette volna s Karlovicánál, mely is a magyarországi határban, Szerém vármegyében a Duna mellett vagyon, a két hatalmasság közt 25 esztendeig tartó békességet exoperált volna, Constantinápolyból haza indult, Erdélyre, onnan erre felénk jött.

Mivel hogy kegyelmes urunk ő felségének egynéhány erős parancsolatai jöttenek, hogy mint olyan nagy királyi minister, mindenütt hozzáillő becsülettel excipiáltassék (fogadtassék), mi is azon kegyelmes parancsolatoknak alázatosan engedelmeskedni akarván tőlünk telhető tisztességgel láttuk. Tudniillik Zilajra Lévai István uramat eleibe küldvén, hogy megvizsgáltassuk, milyen formán és minémű modalitással expediálják mások, és ezenkívül egynéhány státiókra becsületes atyánkfiát küldöttük, akik a körülötte levő dolgokra vigyázván reportáltják.

Annak utánna bíró uram hat szekerekkel Létán innen Vértesig eleibe ment, abolott megállapodván a mezőben, a hintójából kiszállott követ, bíró urammal és a véle levő több emberekkel kezet fogott. Pósalaki János nótarius uram deákul nomine publico (a közönség nevében), köszöntötte és egy kis rövid orátióval fogadta, bíró uram ezután a városba hívta.

Amelyek így lévén, bíró uram nagy sietve visszajött a véle levőivel, a követ is utánna jövén, hogy minden céheket, gazdákat és legényeket fegyverekkel elrendelvén, a boldogfalvi kaputól fogva Dobozi István uram piacon levő nagy házáig két sorral előállítsanak. — Köztük a követ bejött, a bíró uram, a communitás és a n. tanács az említett háznál várván, ott köszöntötték és fogadták. Azonnap ebéden a Hannover regementiből való főstrázsamesternél, Viard uramnál volt, ebédlett, minden konyhára való mindazon által a városházától telt ki. Másnap a maga szállásán evett, ott lévén az asztalnál a bíró uram, Dobozi István, Pap Miklós, Pósalaki János uraimék is. Harmadnap ment el innét Ujváros felé, tiszt. predikátor és professzor uraimék is a deáksággal kimentek

a kapun kívül elébe. A bíró uram pedig kb. 80 lovast küldött pro honore (tiszteletül) eleibe s ugyan annyi kísérte ki Ujvárosig. Maga is egy darabig elkísérvén egynéhány szekérrel pro memoria (emlékül) egy bársony hüvelyü aranyas ezüstös pallost adtanak neki, melyet igen kedvesen vett, s mondotta a város emlékezésére megtartja.

Két átalag tokaji asszu szőlő borral is kedveskedtek neki. Három deákot vitt magával az akadémiára, a seniort, Patai Sámuelt, tiszt. pred. Patai Sámuel uram fiát, ugyan Patai Istvánt és Budai Mihályt."

Igy zajlott le 235 évvel ezelőtt egy hires fogadás, ilyen volt akkor az idegenforgalom.

A 82 ÉVES SZABÓ JÁNOS A NAGY KALANDOK UTÁN CSENDBEN ÉLDEGÉL A KÖZELI LÉTÁN

PARMONDATOS INTERVJU A KÖZSÉG HIRES EMBERÉVEL

Heti vásár van. A mafoni körül emberek, szekerek, lovak, tehenek álldogálnak tarka összevisszaságban. Egy-egy lesoványodott tehén elbődíti magát. A párás reggeli levegőben messze hangzik a bánatos hang. Amoda egy rakoncátlan csikót igyekszik megfékezni két hegyes kunkucsmás legény. Az aszszonyok felfogott szélü szoknyával, pipiskedve kerülgetik a pocsolyát.

A fákon pattanásig feszülnek a rügyek, a tavaszi nap csókzáporát várják, hogy életre keljenek.

A főtéren kékcsikos, fészer alakú sátrak alatt falusi portékát árulnak. Kiabálva kínálják olcsójánosi áron a sót, paprikát, kenyeret, mázos edényt, durva üvegárút pantallós emberek. Kopott gúnyájú magyarok csoportba verődve álldogálnak. Szutykos pipákból nagy szürke füstfelhő bodorodik a tavaszeleji kék égre.

Az itt-ott megszürkült csillagos tornyú templom atyáskodóan néz le az élettelen vásárra. Ő is látott már mozgalmasabb kirakodásokat. Hiszen most a legtöbben csak hirt hallani jönnek ide, no meg ujságolni egymást. S a tempós, csendes magyar beszédbe durván, orvúl sokszor betör az oláh szó. Közel vagyunk a határhoz. S sokan a magyar beszédet csak istenkáromlásra használják. Mintha akarva, nem akarva a magyarok Urának rosszindulatát kívánnák felkelteni népe ellen. A fehérre meszelt torony ilyenkor mosolygva néz le a kicsinyes ember felé, aki sohasem felfelé, hanem lefelé, a föld porába veti tekintetét. (Számítottak is erre, amikor nem a templom homlokzatára, hanem a torony lábánál a földre írták örökzöld bokrokból a figyelmeztetést: „Istené a dicsőség!")

Egy szurtos, csupacsont cigánypurdé csapódik hozzánk. Sovány vállai közé huzza madárfejét s dideregve kapkodja lábait. Ő vezet el bennünket a Rózsa-utcába. Közel van ez a templomhoz: kis tiszta utca. A gyalogjáró betonnal kirakott. A szekérút latyakos a mindennapi esőtől. Az egyik háztól a másikig avult kukoricacsutkákon át járnak az emberek. A 251-es számú házat keressük. Itt lakik a 82 éves Szabó János, a 94 éves Pelei bácsival közös konyhára...

Rend és tisztaság uralkodik mindenütt. Jóképű piros-pozsgás arcú gazda

mutatja meg az öregek lakását. Halkan bekopogunk az egyik kifakult, fenyőfa ajtón. Nem jön odabentről válasz. Benyitunk. Magas, sovány, borotvált arcú, idős ember tart felénk. Fürge a járása, egyenes a tartása. Bemutatkozunk. Szabó János, Gróf Zichy Jenőnek volt a fővadásza a jó békebeli világban. Most 82 súlyos esztendővel a vállán itt éldegél, elvonúltan, a Bihar vármegyei, Székelyhídi járási Nagylétán, a Rózsa-utca 231. szám alatt.

Leülünk a kis asztal mellé. Durván vágott dohányt gyömöszöl feketére szitt pipájába. Nehezen kezd beszélni.

— 1873-ban kerültem Zichy Jenő grófhoz. Nála szolgáltam haláláig, 1906 december 26-ig, — kezdi mesélni nagy anszolásra. — Budapesten lakott. Végrendeletében a városra hagyta a palotáját, múzeumát. Az öreg úr teljes fizetésemet hagyta meg nekem nyugdijképen, amelyet a múzeum öre kezel.

Elgondolkozik. Majd felcsilanó szemekkel folytatja:

— Vele jártam az öreg úrral mindenfelé. Két izben jártunk Ázsiában. Egyszer a Kaukázusban, majd Mongóliában. Bejártam vele Afrikát, Egyiptomot, Jeruzsálemet... Sok tudással ment ezekre az utakra a gróf úr, a gazdám, etnografusokkal, geológusokkal...

Itt elhallgat. Az arcán nyugalom ül. Bánk néz, majd hirtelen megszólal:

— Ugyan ne! Nem mondok semmit. Felesleges. Gazdám úgyis megírt mindent ötkötetes munkájában. Nem akarok én szerepelni már. Nem jó hatása lenne annak, Zichy Jenő részletesen megírta ezeket az utakat...

S ettől kezdve hiába kérleljük: hallgat, vagy élénken tiltakozik. Olyan nagy a tisztelete régen porló csontú gazdájával szemben, hogy nem akar olyanról beszélni, amit már az megirt.

Hallgat, mint az egyiptomi szfinksz. Pedig sokat tudna mesélni. Komoly, éles vonású arcából szinte szemrehányóan tekint két éleslátású szeme felénk. — Mintha mondaná: — minek a multat felidézni. Hiszen majdnem minden ember élete olyan viharos, hogy irni lehetne róla. Az évek múlásával sokat elfelejtünk, a régi emlékek csak álmatlan éjszakákon jönnek elő, de sohasem parancsszóra. Amik felvetődnek,

azok is homályosak. Minek háborgatni őket. Hadd, pihenjenek hadd nyugodjanak...

Még kikisér bennünket az ajtóig. Fürge léptekkel, nagy utakhoz szokott járással. Utoljára még biztosit bennünket, hogy „cseppet sem haragszik, hogy zavartuk", de nagyon sajnálja: nem mondhat semmit...

Utánnunk bezárúl az ajtó, s vele egy érdekes élet minden élménye bent reked a kis szobában. Szabó János, gróf Zichy Jenő „nyugalmazott 82 éves fővadásza visszavonúl kis rezidenciájába. Odabent nyugodtan megtömheti a pipáját. Nagyobb gondja ez minden intervjunál...

Nemsokára a piactéren látjuk magas alakját. Sietve, egyenes testtartással indul a Hangyával szemközti üzletbe, névrokonának, Szabó Jánosnak boltja felé. Itt szokott tanyázni, itt található a napnak majdnem minden órájában. Itt beszélget. Néha talán, — amikor jó kedve van — előkerülnek a külföldi utazások kalandjai. De csak nagyritkán, mert hozzá is közelebb van a ma, mint a tegnap. A tegnap elmúlt, de a mának itt van gondja, baja.

Dél felé jár az idő. A nap bizsergető melegséggel csókolja végig az alacsony házakat. A merész metszésű magyar fejeken félrecsapva tornyosulnak a hegyes kucsmák. A kerácknyomban lobot vet a napsugár a felgyülemlett vizen. Langyos szellő borzongatja meg az égfelé meredező karú fákat. A házak ereszére haragoszöld mohát csal ki a koratavaszi napsugár. — Éled a természet, mulnak a napok, s a homokóra lassan bepergeti az elmult évek emlékeit is...

(Kagyó.)

VÁROSI TAKARÉK ÉS HITELINTÉZET RT.
DEBRECEN, CSAPÓ-UTCA 4.
ALAPITÁSI ÉV 1875.
Saját tőkék 3,000.000 pengő
Foglalkozik a bank és takarékpénztári üzlet minden ágával.
Különosztály: ZÁLOGHÁZ az intézet székházában.

A DEAC ujitása a tenniszsport népszerüsítése érdekében

A Debreceni Egyetemi Atletikai Club a tenniszsport népszerüsítése és fejlesztése érdekében az 1937. évi idényre több olyan újítást létesített a DEAC tenniszpályáin és fejlesztése érdekében az 1937. évi idényre több olyan újítást létesített a DEAC tenniszpályáin és azok használatával kapcsolatban, amik nagymértékben elősegíthetik ennek a szép, de Debrecenben különösen visszamaradt sportágnak egészséges fejlődését.

Az egyetem tenniszpályái a legkényesebb igényeket is kielégitő, kitünően karbantartott vörös salakpályák, egy pályája pedig a legmodernebb építésü süllyesztett pálya. Tagjai rendelkezésére állanak külön női és férfi öltözők, hideg és melegvizes zuhannyal, valamint öltözőszekrényekkel.

Az egyesület három alternativa szerint vesz fel tagokat:

1. Évi 50 pengő díjfizetés mellett hetenként háromszori új Continental labdaellátással és labdaszedéssel.

2. Évi 30 pengő díjfizetés ellenében felnőtteknek hetenként háromszori, de használt labda-ellátással és labdaszedéssel: egyetemi hallgatóknak és középiskolásoknak ugyanez évi 25 pengő.

3. Évi 20 pengő díj fizetése ellenében pusztán pályahasználat, labdaszedők nélkül.

Az egyesület a díjak befizetésére előnyös részletfizetési kedvezményt nyujt.

Az egyesület a még rendelkezésre álló pályáit egyes társaságoknak is kiadja, a társaság tagjai azonban csak olyanok lehetnek, akik a DEAC tagjai sorába is felvehetők, illetve leigazolhatók. Ezen pályák évi díja P 230.—, amelynek ellenében az egyesület a pályákat karban tartatja és középhálót ad.

Az egyesület fenntartja magának azt a jogot, hogy a versenyek alkalmával ezen pályákat a versenyek idejére igénybe vehesse.

Az egyesület gondoskodni kíván a kezdő és ifjúsági játékosok tenniszoktatásáról s e célból egyik kiváló tennisztréner közreműködésével tanfolyamot rendez középiskolai tanulók részére. Ezen a tanfolyamon tíz tehetséges középiskolai tanuló hetenként háromszor ingyenes oktatásban részesül.

Itt emítjük még meg, hogy az egyesület a középiskolások részére teljesen elkülönített öltözőkről gondoskodik s felettük állandó felügyeletet fog gyakorolni.

Minden felvilágositást dr. Kardhordó Sándor egyetemi fogalmazó (Központi Egyetem) és dr. Görgey József szakosztályi intéző (telefon 25-61.) nyujtanak.

A belépési szándékot legkésőbb április 1-ig kell bejelenteni a szakosztályi intézőnél, mert a tagok jelentkezésétől teszi függővé az egyesület a pályák megnyitását. Megfelelő számú belépés esetén (minden díjfizetéses csoportban egy pályán legkevesebb 12 játékos) a pályák már április 1-én meg is nyílnak.

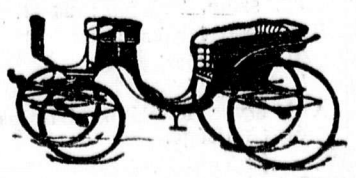
Kocsik minden alakban
Riesz Henrik kocsigyár
DEBRECEN

Irta:
RADVÁNYNÉ RUTTKAY EMMA

Már nem beszélünk róla, csak magunkban gondolunk arról, ami volt, amit átszenvedtünk. Mert mindegyikünknek van egy, amannál nagyobb szenvedésünk. Mieink sírja, vagy hazánk sírja. Utóbbinak feltámadásában örökké reménykedhetünk, de akiket eltemettünk azokat már csak a szeretetünk és emlékezésünk őrizheti.

Néha jön egy-egy távolföldi vendégünk és kérdez. Ilyenkor felelni kell, — és feltámad a múlt.

Alig mondunk el valamit a sokból, már azt kérdezik: — hogyan bírták ezt el? Hogyan bírják önérzettel a többit, ami rájuk szakadt?

Megyünk a pesti utcákon, kalauzolom a vendéget, azzal a szándékommal, hogy csak minden szépet és minden jót mutogassak neki. Vigyen magával egy tarisznyára való emléket. Kitudja jöhet-e még erre mifelénk?

Nem kell erőlködnöm egy csepet sem. Gyönyörű őszi napsugár festi alá a budai hegyek pompáját, a Duna méltóságteljesen, szinte büszkén úszik, mintha nyelni akarná a sok ragyogást, hogy messzejártában is emlékezzék a képre, amit itt kell hagynia.

Francis Angelo: kicsit elmerengő, szinte lányos természet. A szeme szívesen elnéz a mi megszokott csodáinkon és nem késik kijelenteni, hogy ez itt mégis csak szebb, mint odaát és a magyarok mégis szebben élnek. Élnek! — Akár szegényen, akár megalázottan, akár szétrongyoltan, de van valami kincses érték a sötét, dacos pillantások mögött.

A Lánchídon megyünk át. Egy megviselt arcú, kopott gúnyájú asszony köszön.

Francis Angelo rámnéz. Valószínűleg arra van elkészülve, hogy régi cseléd, mosónő, vagy hasonló foglalkozásúnak fogom mondani a köszönő asszonyt.

— Látja, jó félesztendeig egyazon tejcsarnoknál álltunk szomorú sorban ezzel az asszonnyal. Ezzel és sok-sok mással. Kezükben tejeskanna, tejesüveg és vártunk egy órát, két órát, míg reánk kerül a sor, míg megkapjuk a napi fél, vagy egy liter tejadagot. Volt úgy, hogy még nem is jött meg a tejeskocsi. És felfázott a lábunk, a kezünk ráfagyott az üvegre, a könnyeink elindultak szomorú szemeinkből. Hiába hoztunk ujságpapírt a lábunk alá, átázott.

— Hallottam erről, — mondja a vendég, — olvastam is sokat, de nem tudtam elhinni. Merész, csapongó fantáziák szüleményének gondoltam. Pedig — igaz, képek is jöttek erről a Magazinokban.

— És egyszer, — a Karácsonyest közelgett. Hideg volt irgalmatlanul. A Szabadság-téren álltunk. Sötét, elkeseredett, hosszú tömeg. Tojást, meg zsírt, talán cukrot adtak a jegyünkre. Megszabottan. Keveset. Mindenki várt. Karácsony este 6 óráig... Mire haza jutottam, egyenesen ágynak estem. Két hétig lebegtem élet és halál között. Ez volt a karácsonyom és ez volt az újév kezdete.

— Hogyan bírták ki? — ismételte, ma már nem tudom hányadszor, a vendég.

— Évek távlatából sokszor megfakul a kép. Néha felélénkül és úgy ég, hogy szinte lobogásba hozza a vérünket és felgyújtja szemünk sápadt tüzét.

Véletlenül kerültünk az Alkotmány-utcába. — Nézze, ez a műhely itt, ez egy nyomorult fáspince volt. Még betegen, vagy már egy új betegséggel idejártam az urammal fáért. Szellemi elfoglaltság után kuli-szeren. Jegyre néhány kilogramm fát adtak. Cseléd akkoriban ilyen kirándulásokra nem vállalkozott. Más idegen ember a saját jegyeivel állt sorba különféle kiosztó helyiségek elé, ahol a személyzet akkoriban ugyancsak gőgösen, nyersen bánt velünk.

— Az ott a Nyugati pályaudvar, ugye? Ujságpavillonban angol lapokat szeretnék venni.

— Menjünk. Ámbár, szívesebben kerültem volna másfelé. Itt megint szomorú emlékű helyek mellett kell elmennünk. Nem panaszképpen mondom, hiszen elmúlt s utána sok más keserűség, mindennél nagyobb, de — itt ebbe a házba jutottunk menekülés után, a vagonlakásból. Hat ablak a Körútra, de nem lakás volt, csak raktár, menedékhely. Nem mertünk kicsomagolni. Idehorduk fel a fát naponta. Csak az egyik szobát laktuk, mert azt se tudtuk befűteni. Amíg a nagy cserépkonyhában lobogott a tűz, a kis kutyánkkal hárman köréje kuporodtunk. Én villára szúrtam a kenyérdarabokat, miket nagy megvesztegetések árán sikerült kapnom a moslékszagú ebéd mellett. Hej, sokunk közös sorsa volt ez akkor. — Pirítottam a kenyeret, azon melegen jegyre kapott zöldszínű zsírt rá, — ez volt a vacsora. Hetekig, hónapokig, végeláthatatlan időkig. Ez még mindig jobb volt, mint a kávéházakban kimért híg, sovány levesek, vagy zacharinos teák.

— Még hallani is olyan, mint egy rossz álom.

— Esténként „koncerteket" kaptunk. Végeninos oláh trénszekerek zakatoltak, nehéz teherrel, csikorogva. Hordták ki a rengeteg magyar vagyont idegenbe. Este nem volt szabad ablakot nyitni, amíg a trénszekerek vonultak. Késő éjjel is veszélyes volt. Itt a nyoma a tarkómon. Egy fáradt gojvó súrolt. Ha akkor megöl — ej, be sok későbbi bánattól szabadulok meg!

Francis Angelos beugrott a nagy virágcsarnokba s egy csomó égővörös rózsával jött vissza.

— Köszönöm. Nem haragszik ugye, ha azt mondom olyanok, mint a vérző szív, mint a szenvedés. Ahonnan a rózsákat hozta, itt egy tejcsarnok volt. Itt sorba kellett állni. Korán reggel, hogy időben eljuthassunk a munkahelyre, az fróasztalhoz. Savót, kegyetlen savanyú savót adtak reggelire. Hogy hová lett a tej, az Isten tudja. Tény, hogy voltak akik meghíztak. Agyon kellett hizlalnia magát soknak, hogy ne vegyék be katonának.

Vendégem már hümmögni sem tudott, csak a fejét csóválta és nyelte a szót. Valószínűleg visszaemlékezett arra, hogy odaát, a tenger túlsó felén pazar jólétben tobzódott a világ.

Nem, beszélek többet. Látja, belefájult a fejem. Régen volt. Azóta. — megmaradt és új fájdalmainkkal birkózunk. Meg a szegénységgel szakadatlanul. Kábultan nézzük a roskadásig rakott karokat. Igen, így, idegen pénzzel, mások jól élhettek itt és olcsón. Nekünk az az olcsóság kibírhatatlan teher, drágaság. Fulladozunk benne.

Nézze barátom, végnékül folytathatnám, de — hagyjuk. Menjünk vissza a Dunapartra, gyönyörű az este. Pest tündéri ilyenkor. Az idegenek csillogó szemmel állapítják meg mindig.

Felszálltunk a sétahajóra. A hajót ringatta a víz, fönt szikráztak a csillagok, a két part kivilágított ékességeit csendes elragadtatással, imádságos áhítattal nézte, dicsérte a soknyelvü, elegánsan öltözött tömeg.

Nekünk magyaroknak megszokott kép. A hajón árnyasabb pontot kerestünk, hogy jótékony homályba bújtassuk meggyötört arcunkat s a vígan újongó boldogok ne lássák könnyes szemünket, — mellyel újra visszatérünk a Gellérthegyen álló kivilágított kereszthez.

Másoknak ez is csak szép. Nekünk szimbólum és reményteljes menedék.

A többi, — utcák és házak és boltok és étkezőhelyek még mindig elsötétednek az emlék alatt. Csendes, régi, megszokott ismerősök s egy élet nem elég hosszú ahhoz, hogy elfelejtsük a hozzájuktapadt emlékeket.

Másnap megint együtt róttuk az utcákat. Tudom, hogy olyan ez a város az idegennek, mint egy kiapadhatatlan ékszerkazetta. Akármit veszünk elő belőle, minden szép, minden ragyogó. Nekünk otthonunk, azért értékes és mert a szenvedéseink is itt vannak. Egy másik kazettában. Könnyek és küzdelmek. Lemondások, keserű csalódások, gyászok, temetések, emlékezések és reménységek.

Tegnap úgy állapodtunk meg, hogy elmegyünk a temetőbe. A vérzőszív színű rózsákat elszórtuk a síron. Távolodóban visszanéztem... Renkénnyel szegett, smaragdszínű ékszerkazetta, — rajta rubinpiros rózsák, lent, mélyen a föld alatt örökre eltemetve, érték, kincs, szív, lélek, cél, terv, remény, — minden...

Megállok és nem tudok tovább menni. Vendégem ott áll levett kalappal, a szélben a sírok felé hókolnak a nyárfák, szállnak a felhők... A nap holnap is bearanyoz maid mindent, a hold ezüstöt szór a földre, kacagni fognak a boldog emberek, de én már, én már mosolyogni sem fogok többé...

Kerti ollók, kerti kések
nagy választékban
FRICK TESTVÉREKNÉL
Szakszerű élezések! Piac-u. 27

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben
Alapítási év: 1872.
Ferenc József-út 16. Telefonszám: 19-70, 22-32.
Kölcsönöket olcsó kamat mellett folyósít házra, földre, nyers- és készárúra, közraktári jegyre, értékpapírra.
Betéteket a legjobban gyümölcsöztet folyószámlán, vagy takarékbetétekben.
Kereskedők! Iparosok! Mezőgazdák! Tisztviselők!
Ha földet, házat, vagy árút és jószágot vásárolnak, ha építtetnek és NINCS ELEGENDŐ KÉSZPÉNZÜK, keressék fel az Alföldi Takarékpénztárt Debrecenben.
FUTURA. Főbizományi üzlet: mindennemű terményt vesz és elad. — Telefonszám: 28-66.

Debrecenieknek szállodája Pesten a
METROPOLE
Rákóczi ut 58. A város szivében
150 szobás modern családi szálloda minden kényelemmel. Kávéházában Pest és a vidék előkelő közönsége találkozik. A János Vitéz Sörözőben a rádióból közismert Farkas Béla és tempós cigányai játszanak esténként. A gyönyörű Télikertben délután és este tánc. Virány amerikai rádiózenekara, Nagy Márta énekel.
LAPUNK OLVASÓINAK LEMÉRSÉKELT SZOBA- ÉS PENZIÓÁRAK.
Telefon: 1-389-50.

BOROS szépen, jól, olcsón fest, tisztit, mos Piac-u. 77. sz.

az 1848-49. szabadságharc postájának történetéhez

Irta: Dr. Monus Ferenc

Amikor az 1848. évi III. t. c. rendelkezései alapján Klauzál Gábor közmunka és közlekedésügyi minister a magyarországi posta átszervezését megkezdette, óriási feladat előtt állott. Az osztrák fekete-sárga szellemű hitelét vesztett posta hírnevét kellett elsősorban is helyreállítani, ami nem volt könnyű feladat s mégis megbirkózott azzal. Mondhatni máról-holnapra olyan megbízható magyar postát teremtett, amely a nemzeti-állam életének hű tükre, igazi kifejezője volt, sajnos csak rövid ideig, mert annak életfeltételét az akkori rendkivüli események és viszonyok közepete biztositani nem sikerült. Első legfontosabb intézkedése a levéltitok védelmére vonatkozott, az azt megsértőknek a törvényes büntetésen kivül az elbocsájtást is kilátásba helyezte. A rendeletnek meg volt a várt hatása, nem tudunk egyetlen olyan esetről sem, hogy a nemzeti kormány alatt levéltitok megsértése miatt további kormányintézkedésre lett volna szükség.

Klauzál minister belátta azt, hogy a posta szervezetét gyökerében át kell reformálnia s az intézményt ízig-vérig magyarrá tenni, hogy legyen életképes.

Minden tekintetben uj postarendszert kivánt életbeléptetni, nagy jelentőségü terveit azonban csak óvatosan, lépésről-lépésre vezette be. Az osztrák anyanyelvü postamestereket magyarokkal cseréltette ki, a hivatalos nyelvnek a magyar nyelvet tette, magyar címert, magyar lobogót tüzetett minden postaállomásra s magyar feliratú bélyegzőket készittetett. A debreceni posta 1848 évből származó betüzőjén, a köriratban Debrecen neve magyarul van bevésve, a hó és nap tört alakban, alatta az évszám s ez alatt virágfüzér (girland). A pecsétnyomón szintén magyar körirat, belül magyar nemzeti címer. Minden postakocsinak postasipot kellett viselni nemzeti színü zsinóron. Nagy súlyt helyezett a kormány arra, hogy a postaintézmény magyar nemzeti jellege külsőségeiben is kidomborodjék.

Levélbélyeg kiadásának terve is felmerült, mely ha sikerül, Ausztriát e tekintetben megelőztük volna. 1848 VI. 3-án már elkészült a magyar postabélyeg: „magyar allami posta egy krajcár" köriratlal. Készitője Than Mór kiváló történelmi- és arcképfestő. A körirat két szélén állóbúzakalász ornamenssel, a köriraton belül koronás magyar címer, olyan formán, mint az 1848 szept. 1-én kibocsájtott Kossuth-bankón látható. A bélyegrajz kerete piros, a belső részben, zöld szinben készült volna. Sajnos a szép terv csak terv maradt.

Debrecen városához 1848. évi december hó 8-án érkezik le az Országos Honvédelmi Bizottmány rendelkezése, mely szerint ezután a postaügyekre vonatkozó jelentések a következő cim alatt küldendők: „A postai ügyek vezetésével megbizott honvédelmi bizottmány tagjának, Madarász Lászlónak" továbbá ugyanakkor rendelik, hogy a posta levélvizsgáló biztosok olyan egyének legyenek, kiknek jelleme eléggé kezeskedik arról, hogy a levéltitok valóban titok maradjon s a városi hatóságnak e részben eddig tett intézkedéseit helyeslőleg tudomásúl veszik.

Madarász László, az akkori idők félelmes hirü rendőrigazgatója intézte a posták ügyét.

Közben az országot ért nagyhorderejü események rendkivüli intézkedések megtételét tették sürgősen szükségessé, mert Windischgrätz herceg csapatai hihetetlen gyorsan nyomultak Pest felé, mire az országgyülés Debrecenbe menekült s ezzel Debrecen városa mint a kormány székhelye a magyar függetlenségi harc kellős közepébe, górcpontjába került.

Kossuth Pestről Szolnokon, Karcagon keresztül 1849 január 6-án érkezett Hajduszoboszlóra s másnap, január 7-én már Debrecen népének gyujtó szónoklatot tartott. 1849 január 10-én az országos honvédelmi bizottmány falragaszokon közölte a város közönségével, hogy az országos postaosztály tisztviselői nagyobbrészt már megérkeztek Debrecenbe, de, hogy a postaosztály sikeres működését megkezdhesse, felhivja az összes tisztviselőket, hogy akik még nem jelentkeztek Debrecenben, 15 napon belül jelentkezzenek s eddigi késésüket is igazolják.

A kormánnyal Pestről Debrecenbe menekült posta tisztviselők közül a következők neveit sikerült felkutatnom: Külkey Vilmos „postaministeri segédfogalmazó", aki családjával együtt Rósa Kiss Bálint Kis-Csapó utca 2790 szám alatti házánál volt elszállásolva. Dálnoki Sándor postaügyi fogalmazó Szent Anna-u. 2266. szám alatt, Halasy Ferenc háztulajdonosnál, Szentiványi Antal postaszámvevőségi irnok ugyanott, Mayer József postahivatali irnok Nagypéterfia-utca 812. számu házban szállásoltatott el.

A postaosztály a történelmi nevezetességü Komáromi házban helyezkedett el a rendőrigazgatósággal együtt 6 szobából álló helyiségben a mai pénzügyigazgatósági épület helyén. A postaosztály elhelyezkedése után a postamesterek egymásra kapták a szigorúbbnál szigorúbb rendelkezéseket, amelyeket majdnem kivétel nélkül Madarász László rendőrigazgató, a postaügyek legfőbb intézője irt alá. Igy pl. 1849 január 12-én a következő rendelet látott világot: „Az országos honvédelmi bizottmánytól az álladalmi postahivataloknak. A legnagyobb felelősség és hazaárulási büntetés terhe alatt meghagyatik Magyarország minden postamesterének és postakezelőjének:

1-ször. Hogy posta állomásaikon feladott minden hivatalos levelek leghiztosabb postai vonalak használata mellett küldjék ide Debrecenbe.

2-szor. Az ellenségtől feladott és bárkinek szóló hivatalos leveleket is szinte biztos postákon ide Debrecenbe szállitani szoros kötelességüknek ismerjék.

3-szor. Tapasztaltatott, hogy a kormány hivatalos levelei nem azon pontossággal és gyorsasággal szállittatnak, mint kormányzat szüksége kivánja, azért Önöknek hivataluk elvesztése büntetése alatt meghagyatik, hogy a kormány hivatalos leveleit legpontosabban és gyorsabban szállitsák illető helyeikre.

4-szer. Semminemü bármely cim alatt Pesten megjelenő hirlapot a borítékon kijelölt akárminő helyre elküldeni ne merészeljék, hanem ilyen lapokat az alábbi olvasható cimem alatt egyenesen Debrecenbe küldeni szoros kötelességüknek tartsák.

5-ször. Bármely pesti lap eddig elfogadott előfizetéseket ne Pestre, hanem egyenesen a debreceni postaigazgatósághoz haladék nélkül-felelősség terhe alatt beküldeni el ne mulasszák az előfizetést tárgyaló jegyzékkel együtt.

6-szor. Ezentul bármely Pesten megjelenő lapra előfizetést elfogadni ne merészeljenek. A postahivatalokban e tárgybani jelentése elváratik. Kelt Debrecen, január 12-én. 1849. Madarász László, az országos honvédelmi bizottmány tagja."

Ugyanaznap vagyis 1849 január 12-én jelent meg egyik legfontosabb, a magyarországi postákat érintő kormányintézkedés, mely a debreceni főpostaigazgatóság létesitését tudatja s a postai közlekedésre és irányitásra nézve ad jellemző adatokat: „Az országos honvédelmi bizottmánytól. Magyarország nemzetgyülése és az országos honvédelmi bizottmány székhelye Budapestről Debrecen városába áttétetvén, ennek folytán Debrecen városában főpostaigazgatóság állittatik fel, miért is a postai közlekedésre nézve rendeltetik:

1-ször. A miskolci posta Onod felé fog Debrecennel tábori levélposta állomásokal összeköttetni, miért is meghagyatik a miskolci postának hogy:

a) Minden hazai hivatalos levelek ezután Debrecenbe küldessenek.

b) hogy az ellenségtől az ellenséghez vagy bárhova küldendő hivatalos, vagy nem hivatalos, vagy bármilyen gyanus levele, vagy bármi proclamátiók, hirdetmények, stb. lefoglaltassanak és ezen cim alatt „Madarász László honvédelmi bizottmányi tagnak" azonnal felbontatlanul egyenesen Debrecenbe küldessenek.

2-szor. A felsőmagyarországi postajárásokra nézve rendeltetik, hogy:

a) minden hazai titkos levelek a kormányhoz vagy a ministérium bármely ágazatához,

b) minden az ellenségtől az ellenséghez, vagy bárhonnan és bárhova küldendő hivatalos, vagy bármilyen gyanus levelek is vagy bármi proclamátiók, hirdetmények stb. a nyirtai postáró Lévának, Balasa-Gyarmatnak, Losoneznak, Rimaszombatnak, Miskolcnak, ugy tovább a zójomi levelek Rimaszombatnak és innét szinte Miskolcnak, Miskolcról pedig mindig Onodnak lesznek Debrecenbe szállitandók.

3-szor. Hogy a dunántuli megyék minél szorosabb összeköttetésbe jöjjenek Debrecennel, Somogy, Sopron, Fehér, Tolna, Baranya, Zala, Győr és Moson megyékből minden néven nevezendő levelek nem Pestnek, hanem Pécsen át Bátaszéknek küldendők, mi végett a bátaszéki postaállomás azonnal magát a bajai postával összeköttetésbe teendi és a bajai vonalon Szeged felé fognak a levelek Debrecenbe szállittatni.

4-szer. Kaposvár és Pécs között egyedül a levelek szállitására lovas postaállomások fognak rögtön felállitatni.

5-ször. Az aradi postahivatalnak meghagyatik, hogy Erdélyből szóló levelek, melyek eddig Pestre küldettek, ezentul ne Pestre, hanem egyenesen Debrecenbe küldessenek.

6-szor. A pesti posta Patajos át Izsákkal fog összeköttetni és Kecskemét, Paks Félegyháza, Csongrád, Szentes érintkezésével jön Debrecennel kapcsolatba, mi végett Paks és Izsák között Patajon uj levél postaállomás fog rögtön felállittatni szintén.

7-szer. Félegyház Csongráddal postavonal által fog összeköttetni.

Kelt Debrecenben, 1849. jan. 12. Az országos honvédelmi bizottmány tagja: Madarász László."

E postai járat-összeköttetés szük és kisterjedelmü voltából komor kép tárul elénk, látjuk, hogy az 1849 évi január havában milyen kis terület ura volt már a magyar kormány s Kossuth és lelkes társai milyen fenyegetően válságos helyzet közepette ontották a bizalmat, a hitet a reményt a szinmagyar Debrecen városából, a még mindig nem esüggedt és nem reményvesztett magyar nép lelkébe.

Érdekesek ez idők többi postai vonatkozású rendelkezései is: 1849. évi január 18-án kelt a következő kormányrendelet:

„A haza jelen viszonyai által igényelt lehető leggyakoribb postai közlekedés és költséges sürgönyözés megszüntetése tekintetéből Debrecen és Nagy-Várad között eddig hetenként négyszer járni szokott posta f. év január 18-tól kezdve naponként kétszeri postajáratra átváltoztatván, kiinditása és megérkezési ideje reggeli és estvéli 6 órára határoztatott."

Debrecen—Nagyvárad közötti a postaközlekedés meggyorsitása azért volt elsőrendü kérdés, mert a kormány a hurai fegyvergyárat Nagyváradon állittatta fel s innen történt az Erdélybe operáló magyar csapatok élelmezése és felszerelése.

Intézkedés történt az iránt is, hogy a postahivatalokhoz beosztott kinestári tisztviselők (gondnokok) havi számadásaikat a debreceni főpostalgazgatóság mellett müködő posta számvevőséghez küldjék. Az 1849 január 19-én kiadott 35. sz. kormányrendelet szerint: „Oda utasittatnak minden postatisztek, hogy okleveles számadásaikat és illető követeléseiket adatolva Debrecenbe küldjék a postai számvevőséghez, — hogy a beküldendő számadások és követelések nyomán a járulékok tisztába hozatván, azoknak azonnali kifizetése megtörténhessék."

Ujabb szigorú hangú kormányintézkedés a következő: „A budai főpostaigazgatóságtól további intézkedésig bárminemü intézkedéseket, rendeleteket elfogadni, avagy vele bármi érinkezésbe bocsájtkozni szigorú felelet s honárulás bűnének terhe alatt minden eddig kerületéhez tartozó postahivatalnak tiltatnak. Hivatalos függésük igeiglenesen a debreceni kerületi postafőigazgatósághozkötletvén, minden rendeléseket egyedül ettől vegyenek."

NYOMTATVÁNYOK

KÖNYVEK, MEGHIVÓK, MŰSOROK, FALRAGASZOK, NÉVJEGYEK, ÜZLETI ÉS KERESKEDELMI LEVÉLPAPIROK, BORITÉKOK, CÉGKÁRTYÁK A LEGSZEBB KIVITELBEN: VERSENYKÉPES ÁRON KÉSZÜLNEK A MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ-VÁLLALAT R. T. NYOMDÁJÁBAN DEBRECEN, JÓZSEF KIR. HERCEG-UTCA 16. SZÁM. TELEFON: 23-48.

FOLYÓIRATOK